I

Wilh f K:s årsanteckningar

350 dagar för att skänka detta med Gud.

1844.

Som enda barnet till Brukspatron Wilhelm Henrik Kenipe från Storlarsmo och dennes maka Johanna f. Wallis, som var hans kärleksfulla hustru, ser jag förste i Oktober 1844 i Stockholm, i 3dje våningen af Skinnskatteboa hörnet, numera adress Kornhamnstorg 2 ff d. Lilla Nygatan 26, nuvarande Kornhamnstorg 4),
der mina föräldrar bodde, tills min mor dog året 1853.

1845

Sedan min mors årsanteckningar ser jag under sommaren med mina föräldrar af sin hälsa till Trinzersbad, och tillbragte Anna mor den tiden med mig hos min svärmor, Fredrica Wallis f. Wallis på Dybeck i Skåne. Denna egendom hade (nyss) fått af sina föräldrar och der hörde sommar. Där. Enligt min mors berättelse från barndomen, reste mormor hörje var min och i hösten i en stor vagn, en [illegible], i en karra. På hösten återvände mormor till Stockholm. Under denna långa resor ska min mor som där mycket minnesvärda [illegible] noter i Wallis för barnbarn. Med dessa resa förhatte mormor, lika hennes gäste son, Albrecht Bellner, från Dybeck i ärende, vilket en tid skulle han [illegible] med en tysk Instruktor [illegible] det i allt, var till [illegible] dagarna inte på gården och kontrollerade arbetet. Hushållet fick en [illegible] Prem för Tyskland Skörd.

1846

Enligt min mors årsanteckningar var jag under sommaren med mina föräldrar i Stromstad

*/obs! denna öfversättning har Greftinnan gjort själf.

1847

Enligt min mors årsanteckningar var jag med mina föräldrar och min mormor en del af sommaren på Norderney. ~~(Från den tiden)~~ Jag minns, ~~jag~~ att jag i Stockholm ofta lekte med en flicka, Emma Beskow, hvars föräldrar bodde i ett af våningarna under oss, men hon dog i scharlakansfeber den 7 April 1850. ~~Att jag~~ En gång blef jag instängd i en mörk garderob, emedan jag nypit min mors lilla svarta tax Castor i nosen.

1848

Enligt min mors årsanteckningar voro vi hela hösten på Dybeck hos mormor, ~~på Dybeck~~ men häraf minns jag ingenting.

1849

Enligt min mors årsanteckningar flyttade vi till ett litet sommarställe på Karlberg, som min far hyrde. Där lekte jag med andra barn, och jag minns jag att min far dagligen for in till staden i sin gigg. På hösten reste vi till Hammarskog i Uppland. Denna ~~egendom~~ köpte mormor åt min moster Fredrika och hennes make, Grosshandlare Ernst Schlegel, sedan den sistnämnde gjort konkurs i Stockholm. ~~Omkring den här~~ Vid denna tid ~~tiden~~ lärde jag känna en flicka vid min ålder, Anna Heurlin, f. 24 April 1843, dotter till Grosshandlare Samuel Heurlin, som bodde vid Stora Nygatan, med henne lekte jag ofta leka ~~och jag ofta fick leka med~~. Dessutom ~~utomdess~~ hade jag hvarje sön- och helgdag Emmas kusiner, som alla voro pojkar att roa mig med, ty det var sed och bruk att mormor och hennes i Stockholm boende barn alternerade om sön- och helgdagarna att äta middag hos hvarandra. ~~Att~~ (var middagen (Den tiden) klockan 2½. Efter maten togo herrarna sig en promenad, min mor satt vanligtvis en stund i ett soffhörn och sof, mormor lade sedan ~~tog~~ patience med hennes döttrar af mostrarna (~~som hette~~ Dessa voro): Mathilde, gift med Med. Dr. Fredrik Hök och Augusta, f. Forsell, gift med mäklare Albrecht Wallis, som bodde i samma ~~hus som~~ mormor (hon 1 tr. han 2 tr. upp.) Huset tillhörde mormor ~~[illegible] och bestod~~ och var ett tvåvånings hus, som låg vid Regeringsgatan 33. Tomten omfattade hela västra sidan ~~tungan~~ af Adolf Fredriks torg. I sin bland ~~spelte~~ spelades det Kille eller Svälta räf för att roa oss barn. Omkring klockan tio kom kusken eller kontorskarlen och hämtade hvar sitt. I ända till St. Paulsgatan jämte innanför liggande ymnig gård och trädgård.

herrskap. Han bar ~~med~~ en lykta på långt skaft med två stearinljus, föräldrarnas lykta finns tyvärr icke mera. Ingen kan föreställa sig, huru mörkt och smutsigt det då för tiden var på Stockholms gator.

1850

Enligt min mors årsanteckningar bodde vi återigen sommaren på Karlberg, men gjorde ingen vidare resa. Vintern förflöt naturligtvis ~~som den~~ föregående.

1851

Vid ~~Med~~ 6–7 år skickades jag i en småbarnsskola, som en mamsell höll i (själfva) staden mellan broarna, men hennes ~~hvars~~ namn har jag glömt. Sommaren voro vi återigen på Karlberg och en kortare tid på [illegible], som min far skapat. Där bodde vi för den korta tiden i ett vindsrum i den dåvarande lilla Inspektorsbostaden, och minns jag särskilt, huru jag en gång fick bannor af min mor, emedan jag gått ett stycke från bostaden och plockat blåbär och därvid fläckat ner både byxor och klädning. Det var ungefär på den platsen, där min far 1861–1862 byggde sig en egen villa och min mor anlade trädgården; sedan dess har mycket förändrats på platsen.

1857

Fröken som verkligt Fik sommaren
hyrde mina föräldrar ett sommarställe på Charlottendal utanför Norrtelje, som de
efter några år inköpte och förstorade, men 1865 åter försålde, emedan trakten började
bli allt otrefflig så nära Stockholm. Senare hälften af Juli månad fick jag resa
med min mor å mormor till Stralsund, och foro vi med en ångbåt från
Stockholm. I Stralsund skulle min mormor träffa redan på aftonen efter sin
ankomst sina äldsta systrar Johanna och Fragiska Anna Maria Lempe f. Wallis,
min farmor. Tiden i Stralsund minns jag mycket väl. Tant Johanna bebodde
icke eget hus och vi hade våra rum i huset bredvid. Jag var dagligen hos
henne och ännu i denna stund kan jag icke förstå, huru så gamla som alla kallade egendomliga (Ko-hnija Gamma), Hon satt nästan alltid
klädd i en enkel svart klädning, vid fönstret i sitt rum på nedre botten på en stor
fönsterpall å jag på golvet vid hennes fötter. Aldrig fick jag några sötsaker eller leksaker
af henne och föräldrarna sysselsatte hon sig med stickning. Endast en gång fick jag gå
upp på vinden med henne, där stod ett fattigt enkelt säkert, stråbildad minns jag
ett litet hus med en fågel, som stod i dörren, förmodligen en barometer. Då vi
kommo till Stralsund fick jag en Bibel af henne, som jag länge använde vid min
konfirmation, hvilken mor flere gånger måste hos Tante Johanna för att resolut
sig, emedan jag var omöjlig att bjuda Hemma, å hvarje gång svarade hon på
skämtsam: "Ja Hanna vill hit." Till min kusiner v. Rehbo-Rhetz, hvilken jag var
kommenderat i Stralsund, gick jag alltid under stora protester, ty de ville
ogärna skiljas emot mig, och jag kunde spränga å leka så mycket jag ville. /
I Oktober 1858 fick jag en Cousine, Hannah C. P. född i Nürnberg. Först var det
meningen, att jag skulle ha en Mamsell Fanny Herzog från Schweiz, hvilken då var
vid Hofstaten hos min mors syster Amalie, gift med Kammarherre v. Bülow på
Ellerspo Lagård Rügen, men då stannade hon hos Bülows å skaffade i sitt ställe Hannah
C. P., och hon kände från sin flyktid i Flyktingsverken i Schweiz. C. P. var nog något
kämpalig lärarinna å uppfostrarinna, hvilket hindrade mycket, som jag så väl (och som
jag älskade alltid skulle komma, där det stod mot all min lust å vanliga böjelse.
Så länge jag var på landet utanför våra grindar (leken) med barnen av de andra familjerna,
som bodde i vårt grannskap, utan stod vid vårt staket och såg på, hvad
de andra voro sig. Hannah C. P. lärer om uppfostran voro de, att jag aldrig fick vara
med tillsammans och leka, ty jag skulle alltid vara under hennes
uppsikt eller för mig själf. En gång hade jag varit ute å gått med min far, och hade
på hemvägen på Österlånggatan köpt några leksaker åt mig, som jag förmodligen
tigat af honom. Men vi kommo hem, fick jag mycket bannor af C. P., att jag tiggt

mig så illa åt och tyckt mig far om seherne. ~~så att~~ Jag grät icke dagen och hade hälst kunnat bort alltsig, så skuttade den glädjen. Mycket tarde jag ej heller [illegible] henne, ty hon hade nog inte själf de erforderliga kunskaperna och gjorde därigenom sin undervisning så torr som möjligt. ~~Ibland var~~ Jag var ~~vanligtvis~~ desutom ensam med barn och får ofta min olust, fick jag, hvarje gång jag glömde att lägga den minsta småsak på sin plats, höra de värsta invektiver mellan småsyndarna, hvad jag kallade "Sex fulla de Florens". O, hvad jag kunna minnas allt detta pedanteri. Men så lofvade jag mig själf, när jag ~~själf~~ blef gift: själf skulle barn, ~~ej~~ aldrig en lärarinna skulle få bestämma öfver dem, och nog skulle jag se till, att de fingo en gedigen, grundlig bildning. Denna är det mig obegripligt, att min mor, som var ett så klokt fruntimmer, som själf fått en sådan gedigen undervisning, ty i hennes föräldrahem fanns en informator för hennes bröder och fick hon följa deras lektioner, tillåt C. P. [illegible] med mig bestämma öfver mig som hon ville, man kunde nästan tro att hon hyperaktiverat min mor. Sedan jag blef gift, klagade hon i mitt föräldrahem och på älderdomen tyranniserade hon min mor så, att vi, mot min mors vilja, de sista åren, voro tvungna att skilja dem åt. På det hela taget var jag ett klent nervöst barn. Mat det ihållande uppfostringssättet att nästan aldrig få komma ut i friska luften med den min mor fick, kunde det inte bättre, som t. ex. på morgonen i bitt. mjölk och några tillskurna skifvor, kl. 12 middag kl. 3½ (1870 tillåt kl. 3. 1870 tillåt kl. 4). Middagen bestod af välling, så stuppa, så högst 3 gånger i veckan kok: buljong, ymnigt fisk, ett litet kotlett, blåsyltor och dylikt. Tisdag fläsk med ärtor, fredag ärtpuree som soppa, grönsaker funnos ingen, endast potatis, om söndagarna en efterrätt. Till kvällen fick jag ett glas mjölk och några skifvor torrt bröd, onsdag: kokad sill: potatis. Detta jag till omkring 12 år, tycker jag var illa. Föräldrarna togo en smågås: i glas mjölk på kvällen. Så var matten [illegible] inköpen till omkring 1860, då det allt efter hand blef bättre. Min hustru får ytterst sällan [illegible] kött men vitt. Med första snön (Augusti månad) anser man på 1880-talet. Detta första snöfall var inte endast kärkert, utan jag fullkomligt marmorerat ut i bytterna, hon gröt till kvällen, hörde, såsom vanligt var det med vattnet, lika vattenlinningen kom i gång. En herr bar upp vattnet på ett ok i små runda höga kärl (). Man hämtade det i en å, som flöt i kokut. Detta vattnet hämtade man vid Kronhamnsbron kaj, där det låg fullt med skutor, hvarifrån [illegible] hämtades ut allt ännu de hade i sjön. Mellan dessa skutor togs vattnet och med detta kokades, diskades, tvättade vi oss. Föräldrarna hade dessutom fått en potatis till en brunn i kungsl. trädgården för att där hämta dricksvatten. Min [illegible] dock, för att detta vatten icke var mycket tvärare, ty nog kostades i den brunnen mycket orent, då hvem som helst kunde gå förbi densamma. När jag tänker på detta, så förundrar jag mig, att det inte gick många flera personer i Stockholm

än hvad det gjorde. Ej Hvem såpo gatorna den tiden ute, inga trottoarer utan endast
upphöjning (kanten) längs husen af kullersten. Smutsen cofsades i högar mitt på gatan,
så Lerig var vägen eller karins åkarder gjorde djupa hjulspår, att man blef mycket
nerstänkt som man for fram i de talrika på Smutsiga landsvägar, och när bruzzen ute
sprunga upp på (kullerstenen) Brod-husen; gatorna (hade) naturligtvis endast kullersten.
I hyänderna i staden mellan Broarna kunde isen stå ända till hösten in i
juni. Senare fingo vi trottoarer, blef hvarje husägare tvungen, att hålla rent framför sitt hus.
Nu är det staden, som upprätthåller renhållningen och därigenom äter betydligt lättare
på gatorna. Det var mycket fruktlöst att taga barnen med i kyrkan om söndagarna.
Jag påstår hvarje gång jag skall med min Kamrhamnstorg till Tyska Kyrkan, och det var
ändå mycket begärt, att ett barn skulle sitta stilla från kl. 10 – omkring 1, ty så länge
räckte Gudstjänsten då för tiden. Lo hade Min mor fick sommartid, som satt tvärs 2 sydde
hos oss, och hon fick 12 skilling om dagen, det var det vanliga priset då förtiden.

1853

Sommaren på Charlottendal fröken hos Schlegels på Hammarskog, ty kolera gick i Stockholm.
Min mormor var även där med sin dotterson William v. Voigts-Rhetz, som hon
hade hos sig så länge hon lefde. Först på våren 1862 återvände gossen till sina föräldrar,
General William v. Voigts-Rhetz, sedan vid Weissenburg Kommendant i Versailles under
kriget 1870–1871. Hennes andra, Albertine v. Wahlis. Sedan flera år tillbaka hade mormor
talat om att resa till sin son, Albrecht Balthazar på Lybeck i påsken. Till sista stund var hon
tveksam om sommaren på Hammarskog och där gick hon till på Lybeck dagligen
att på fötter, klädd som en gammal kolerig bondgumma. När jag nu på gamla
dagar tänker på henne, så begriper jag, att hon varit en kvinna, som i sina dagar
kunnat uträtta mycket, ty kraft i hela hennes fattades aldrig.

1854.

Enligt min mors anteckningar voro vi Pingsthelgen vid Sjöne. Sedan reste
min mor med mig till Lybeck, dit (min mor) tog gästfärd. Då för tiden var
det ett litet aristokratiskt ställe. Efter Loka
och Ulfsåkra gifte sig med Amalia Sofia Bergman 20 maj 1851 / Utom oss voro
allbrist, som gifte sig 1853 / Utom oss voro
mors systrar, Mathilde Hoch med sonen Adolf, Albertina v. Voigts-Rhetz med barn
styfbarn, Ehlend kom åtmin systrar, Amalia v. Bülow på Sjöstugård de tvenne.
Mamsell L. P. var en längre tid hos sina släktingar i Tyskland, då fick jag vara
för, ide de mjölkhanterna (Grände 010, så svårt som dem tillbaka, var det
slut med alla höjder, ty näppet så mycket som att se en flicka rida genom på en
häst, kunde hon vinet tala. Längre fram kom min far att hämta oss, i slutet av
då tillgammans med Rohr i hvar sin vagn till Stockholm. Vi hade 24 hästar i bredd
och 2 förbud. Det var för mig mycket 8 dagar. Flera mäkter läga av på gården med
tåkhen öfver oss, förmodligen var det obehag i sängarna eller fruktade bråna smitta,
det vet jag ikke säkert, med fodran vet det också gamla klent, ty vi lefde mest
på ägg och hvad vi hade med oss af matvaror från Lybeck. Sedan voro gärde
männen med sina hjulbarn i inspektorsmänsa år, där i slott, senare (eller) i
trappan. Jag minns hur vi Hellbröns i kapp i våra respektive droskor körde
bredvid Henne till Tessin. Min mor har många gånger talat om dessa resor, i
hvem hon som barn under dem satt i yttersta hörnet i stället för bänken, hon
var mycket misstänksam. Annu vid 90 år, då man stod i ett ärnat rum och
hörde, hurn hennes finger gärna öfver tangenterna, skulle man knappt tro,
att det var en 30–40 åring, som handskades med piano. Hösten voro vi
på Charlottendal.

1855

Enligt min mors anteckningar voro vi hela året hemma, sånades sommaren väl
åtnjutande på Charlottendal. För mig och gick den nya dagen som den andra, ingen höjde röste jag
ej af. Jag hade också alltid efter hand under 10 åtskilliga klyfvit en liten kvistkorg, jag
tror, att om man hade föreslagit, att jag skulle hinda någon barn till mig, så hade
jag sagt nej, af rädsla att de skulle förstöra mina blekar; för öfrigt tyckte jag

II

mig så ofta åt och tigga mig för om saherne. ~~så att~~ Jag grät både dagen och både bölat bestatt bort alltig, så stulde den glädjen. Mycket lärde jag ej heller [illegible] henne, ty hon både mig inte själf de erforderliga kunskaperna och gjorde därigenom sin undervisning så torr åhm möjligt. ~~Ehuru dock~~ Jag fick nog inte vad dessutom några ovetgirigt barn och för att öka min olust, fick jag, hvarje gång jag glömde att läggja den minsta omsorg på min stil, höra de ledsen patetiska moder föreläsningarna, hvad jag hatade. Det fattas de flesta ord! O, hvad jag önna mina det detta pedanteri. Men så lofvade jag mig själf, då jag blef gift: själf fick barn, ~~så~~ aldrig en lärarinna skulle få bestämma öfver dem, och nog skulle jag sörja för, att de fingo en gedigen, grundlig bildning. Emma är det mig obegripligt, att min mor, som var ett så klokt föräldrar, som själf fick en sådan gedigen undervisning, ty i hennes föräldrahem fanns en informator för hennes bröder och fick hon följa deras lektioner, tillåt C. P. göra med mig bestämma öfver mig som hon ville, man kunde nästan tro att hon hyperboriserat min mor. Sedan jag blef gift, ehuruvida hon i mitt föräldrahem och på åldersdomen tyranniserade hon min mor så, att vi, mot min mors vilja, de sista åren, voro tvungna att skilja dem åt. På det hela taget var jag ett lyckligt nervöst barn. Med det förvarande uppfostringssättet att sitten aldrig komma ut i friska luften och med den mat man fick, kunde det inte förlåtas, som t. ex. på morgonen klippa nyckta i några tillskurna skorpor, kl. 12 middag gammalt fryst ömt med en ostbit, middag kl. 2½ (1870 tidigt kl. 3. 1870 tidigt kl. 4). Middagen bestod af sällsyn, så kloppa, i högst 3 gånger i veckan kött och buljong, annars fisk, mest fläsk korf och, ~~kl~~ potatis och skyltat. Tisdag fläsk med ärtor, fredag ärtpuree och soppa, grönsaker fanns inga, endast potatis, om söndagarna en efterrätt. Så kunden fick jag ej göra nyttig i några skrifter torst bröd, onsdag och lördag sill och potatis. Detta jag fick omkring 12 år ända jag kom i min 16. Föräldrarna togo en morgon i stan mjölk på bytter. Så var matten hafre tills omkring 1870, då det allt efter hand blef bättre i min hemstad för resten emot det förut. Mycket fersk smör (kallades matten) fanns ~~dock~~ in på 1870-talet. Detta fersk smör var inte endast läckert, utan såg fulländadt marmorerat ut i bytteran, hon gröna till vänstra hörnet. Likaledes var det med vattnet, likt vattenledningen hon i gång. En herd bar upp vattnet på ett ok i små runda höga hinkar () och hällde det i en så, som stod i köket. Detta vattnet hämtade han vid Kronhamnstorgs kaj, där det låg fullt med skutor, hvarifrån man hällde ut allt somlet de hade i sjön. Mellan dessa skutor togs vattnet och med detta kokades, diskades och tvättade vi oss. Föräldrarna hade dessutom fått en källa till en brunn i kungsl. Slottet för att där hämta dricksvatten. Den var dock så, men vattnet var nu förstås, att detta vatten icke var mycket renare, ty nog kastades i den brunnen mycket orent, då hvem som helst kunde gå förbi densamma. När jag tänker på detta, så förundrar jag mig över att det inte gick minst fjorton personer i Stockholm

1858

Under vintern (förekom en (sak), [inträffade något, händelse] som förorsakade en fullkomlig uppståndelse i Stockholm, och fastän jag då (först) [endast] var 14 år, står den (saken) [händelsen] ännu så klart för mig. ~~nämligen da~~ ~~det~~ I Riksdagen blef (bestämdt) [det nämligen], att ogift kvinna hade rättighet att bli myndigförklarad. Det (var) [ansågs som] någonting så oerhördt, att en stackars ogift kvinna, om hon också ärft aldrig så mycket efter sina föräldrar, icke mera [skulle] behöfva begära sin brors eller förmyndares tillåtelse, om hon ville gifta sig eller tigga [af dem] hvarje skilling ~~af dem~~ som hon behöfde till sitt uppehälle. Jämt hörde jag saken diskuteras, och ofta ~~men~~ förmodligen, att hela Sverige skulle gå under, när den stackars ogifta kvinnan [själf] fick taga hand om sina egna pengar i stället för att en samvetslös förmyndare eller broder gjorde af med dem. Då min mor blef gammal, sade hon alltid: "Gud bevare oss för den gamla goda tiden", och rätt hade hon däri. Det berättades, ~~Ja~~ att Prinsessan Eugénie var den första, som begärde att (bli) myndig[förklarad], och det hon gjorde det för att bryta isen. (Kandidaten Bengt Hasselin har på biblioteket afskrifvit ~~innehållet~~ följande ur Gurli Linders Kvinnofrågor i Sverige 1845–1906) se v. Hallwylska arkivet.

Från början af Juni – början af November gjorde vi en längre resa öfver Lübeck, Berlin, Prag [och] Wien till Schweiz, där vi tillbragte en längre tid i Interlaken & på hösten vid Genèvesjön (Territet). C.P. & jag voro äfven en dag hos v. Werdts på Toffen vid Bern, ty C.P. hade, innan han kom till oss, varit där som lärare åt de äldre döttrarna. En yngre dotter Fanny, jämnårig med mig, fick hade jag känna, och kom hon 1861 till oss på ett år. Hvad mycket stort såg jag på denna min första utlandsresa, och med hvilka känslor beträdde jag första gången ett främmande land, som jag [så] hört talas om, men aldrig förr sett. ~~Jag~~ Sedan dess trötte ~~då~~ omedvetet tyckt om museer och kyrkor, ty jag tröttnade aldrig, fastän min mor var outtröttlig. Endast en gång blef jag trött, och det var vid färden ut till Schönbrunn [vid Wien], men då fick jag också hvila hela dagen, och detta tyckte nog min mage inte om.

1859

Januari–Juni behandlades min rygg för sneedhet på Ortopediska institutet Mästersamuelsgatan 39, föreståndarinna, fru Oldenburg.

Vi började vår dag med att efter frukosten gå till Gymnastiskt-Ortopediska institutet, Drottninggatan 29, föreståndare 1847–1879 var Med. Doktor Carl Herman Sätherberg, f. 19 juni 1812, dåd 9 jan. 1897; han var dessutom Känd som författare.

Behandlingen där var kl. 10 emen 11–1. Vå återkomna till institutet på Mästersamuelsgatan 39 lägo vi några timmar i spännsängen. Sedan fingo vi middag och åter några timmar till sängs, så hela mitten i spännsängen.

På institutet hade jag trefligt, ty där lägo även 3 flickor från landsorten. I Sommaren på Charlottendal i September till Homburg, där min far för hälsans skull drack brunn. Då för tiden fanns det i Kurhaus stora spelsalar å nyckel dagligt fick vi se, hurusom det spelades. Fastän jag var så ung fick jag rätt förstå för dessa spelhålar med sina sminkade fruntimmer och stanken af skurfvar, som uppfyllde salarna. Efter ett halft års behandling på institutet fick jag en spännsäng i mitt hem och låg i den hvarje natt ännu i många år.

För denna goda behandling tackar jag ännu min mor, ty jag blev rak.

C. P. tyckte inte om anordningen med institutet, men den gången degrade min mor.

Jag undrar hvad ungdomen från år 1927 skulle tycka om sådana tillställningar!

1860

Ytterst som vanligt. Sommaren på Charlottendal i Gisse i Hosse på Nordenskjöldsgatan var kusin Wilhelmina medbjuden. Och sista Juni reste vi (vid detta tillfälle) jemte en piga för att bygga oss en liten Villa, där de kunde tillbringa några långe tid. Vid Gisse Posten, som föräldrarne bestämde sig för och som hela Gisse och skärgården med stora och mindre stenar emellan dessa (dels) för bryska tak. Men en gång planerade vi att resa min mor, som var ord. af trädgårdshotell, en vacker trädgård i park. Slutet af August — slutet af September i Homburg. / Så började min hufvudbehandlingsanordning.

1861.

Ytterst som vanligt

Den 31 Maj 1861 blef jag konfirmerad af Teol. Doktor Johannes Rothlieb i tyska St. Gertrud Kyrka i Stockholm, hvilken församling mina morföräldrar redan tillhörde, och i hvilken jag som gift förblef, emedan min man var utländing. Sedan hafva vi under 3 generationer (från 1814) suttit i samma bänk och burit gudstjänst. / Under sommaren voro vi som vanligt på Charlottendal sedan vid Gisse i augusti–September i Homburg. Fanny von Wendt blef medföljande till Sverige och stannade hos oss till sommaren 1862.

1862

Skulle jag börja besöka baler, och i mars fick så väl den första, det var Societetsballen i Januari 1862. Då jag, som förut ett så överdrifvet uppmärksamhet, knappast kände herrar eller unga flickor, satt jag naturligtvis mestadels bakom och fick därför tid att göra iakttagelser öfver mitt omgifvande. Där var bland andra en ung flicka, af hvilken jag hade hört talas mycket gånger förut och som hade blond ålla hvojiga artigheter, och när de skulle dansa, kunde jag uppfånga ord i mitt, som tydde för, att de gjorde narr af henne. Den kvällens lektion tycke mig för hela mitt lifs uppfostran utmärkande artigheter till ett sätt värde. / Den vintern blef det inte många baler, endast några emedan mor mera dagligt ansåg för mot våren. / Under sommaren på Charlottendal, sedan vid Gisse, där vi för första gången bodde i den nybyggda villan samt några dagar till Hosse. Senare hälften af augusti — början af Oktober i Homburg. Då vi reste till Homburg, återvände Fanny von Wendt till Schweiz. I P. bekvägade henne till Konstanz, där hon hade släktingar.

Det kan kännas svårt för mindre människor att förstå, huru mycket vi blödde på dessa nyårsbalen. Alla fruntimmer gingo i vita balklänningar de vid hofvet och där förekommande de obligatoriska hofkjolarna, de öfriga utan dessa. Endast i hofvet fick man ha kortaste klänningen och för öfrigt en mycket lång, man ville, herrarna i uniform ordnar de återstående hofvet upp till hela. Nu är det slut med Nyårs-Amarath. Innan ordern beslöts, dessa hofbalar, där de bänglägar, adeln och borgerskapet sammanträffade, i hofvet dirigerar man nu för rotelsvagnar mellan societeter, och den som inte har det tycke får roa sig på annat sätt. emellertid gör en och annan ännu en mindre dans i sitt hem där för hofvet och som jag ofta i tidningarne får annonser och öfver Innocenten äter bjuder, men naturligtvis komma inte demerne i Hofvets eller Drottningens.

Under vintern en mycken bals 2 dansmöjer, ungefär 40–50, hvarde vanligen flera. För min fars jaegare skedde var jag en ofta ensam dansdocka, men som jag aldrig fick gå bort hvarken på mindre eller större bjudningar utan mina mor eller C P och mellan hvarje dans skulle uppehålla mig i deras grannskap, lärde jag aldrig riktigt bekant med de unga flickorna. Så mycket fick jag ändock veta af dem, att ungherrarna skulle på vakten i hvarandras balar (vilken småstadsskäl stundom var!). Detta hade de naturligtvis fått veta genom sina bröder, och som jag absolut icke ville vara någon handelsvara, när det var frågan om giftermål, hade jag ett ständigt misstroende mot alla artigheter. Så trott en herre visade mig någon större uppmärksamhet, var detta misstroendet främre. På den tiden var det brukligt, att de ungherrarna, som tillhört gästen på bal någon gång, på kvällen gjorde visit & då stundade för att dricka te & äta en smörgås med familjen. Jag kunnar hvad ungherrarna nu för tiden skulle säga, om de ännuplacerade dem något sådant som att sitta flera timmar en kväll i sällskap med en Pippa och dennes döttrar. Men då fanns det. På för tiden fick så mycket intrig som nu sitter knappast en Pippa i hemma i staden och för hennes en kvalificerad döttrar. Så var det även bruklig att alla Ministrar i etatsråd hvarje eller hvarannan vinter hade en mottagning på kvällen för alla, som ägnade visit hos dem. Vår d.k. societeten, där danskvällen i synnerhet åtnjöt en mindre supé. På slottet var ventryvis 1 eller bal, o.k. rotvarpety, vardagarna 2–3 mindre bälar. Dessutom gjorde ungherrarna bälar på La Croix, Brunkebergstorg, Bleiportiné, för unga flickorna, i hvilkas föräldrahem de kommo. Ett gå och promenera ute på gatan i trängseln var en äldre person i sällskap knappt ingen ung flicka lät sig emellertid göra. Den första, som gjorde detta, var hvarande Löjtnanten Hesen i Kronoverket, Pontus J. T. Wennerstedt, Hesen (sen, som 1867 gifte sig med Godsägaren Victor Almgren, men i blandade hon också med kakor. Unga flickorna om förtiden gå på konditorier, Kaffe- & andra matställen akena med ungherrarna, ble med följe herrarna dem hem midt på natten från en bal. Mycket annat. En mor har väl mera öga för sin dotter, så gör det ju den äldre öfverdriften till den andra. Sommaren som vanligt, först Charlottedal vedan Djurgården & början af Augusti – början af Oktober Hamburg, hariften till Paris, där vi stannade hela vintern. Vi bodde i ett litet bra hotell & voro hela dagarna på teatern för att hinna se så mycket som möjligt.

IV

1864

Hela vintern låter, så många att när sjukdagen kom jag fick att skrifva fastsatte till in i maj, ty jag var så trött på allt dansande. Sommaren som vanligt på Charlottesdal i Gnosjö, senare hälften af augusti — slutet af September i Homburg. Där kom en dag en ung herre på visit till oss med ett bref från Fanny Hazelius i Bern, på hans visithus stod se Löjtn W de Mellergh, vi voro icke mycket bekanta med honom, han var alltid hjelpsam och tjenstvillig, med ej mera, detta var någonting helt nytt för mig, som var van vid smicker o artigheter från herrarnas sida. Sedan han tillbragt 14 dagar i Homburg, reste han sin väg. En vecka efter hans afresa kom ett bref till min far, häri han friade. Min far ville naturligtvis strax skrifva ett artigt afslag, i synnerhet som jag flera gånger vid dylika tillfällen sagt nej, men min mor opponerade sig mig till föräldrarnes stora förbrytelse, och efter många strider och mindre strider fick jag min vilja igenom. Synnerligen var Min far mycket underrättade sig om honom, och alla utsagor voro de bästa. Min far var ej nöjd med att det var en utländing, men jag förstod då sedan, att det skulle bli samma historia med hvarje annan karl. Jag resonerade så, han vet icke hvem mycket bengar jag en gång får, och därtill är jag ingen handelsvara. Dock ett visshet gjorde min far, att min blifvande skulle bosätta sig i Sverige, emedan han icke ville skiljas från sitt enda barn. Efter mycket hit och dit, kom Walther d. 12 December till Stockholm samt skref till oss den 13:e Januari, han hade under annan inte riktigt sysslig, utan måste hem resa i sin vagn från Nässjö till Jönköping. Var förlofning firades den 18 December, och Till bröllopen var endast slakten bjuden. Jag, som alltid varit ett nerbrott barn, var den dagen alldeles förbi och kunde icke en bit den middagen, men jag var ändå så lycklig ihopa mig själf och har jag aldrig behöft ångra mitt val, hvilket så många år sedan jag blef gift med honom, och det vill säga mycket. En liten anmärkning bör jag göra emedan den berörde min blifvande jag hade af min far 400 rdr bco för hvilken mer om året som tredittpenger af dessa fick jag som present alla födelsedagar och dylikt så vid förseedd var jag med penger den tiden

1865.

Vintern (aftonen) som vanligt, endast med det undantaget att vi hemsökte mycket få bjudningar. Julfton firade vi på kvällen den 6 januari. Julafton den 24 december åt vi middag hos Wallmarks, som bodde i samma hus som vi, på Skeppsbron No 44 1 tr. upp. Julen firade vi på kvällen den 25 december hos Wallmarks. Nyårsafton firade vi på kvällen den 31 december hos Wallmarks. Nyårsdagen firade vi på kvällen den 1 januari hos Wallmarks. Trettondagen firade vi på kvällen den 6 januari hos Wallmarks.

Vintern tillbringades i tråkig enformighet. Den 15 maj föddes Ebba. Då hon var 6 veckor gammal, reste vi med henne till Helsingborg för att undersöka om hon skulle kunna tåla sjöresan till Stockholm. Det var ett mycket besvärligt resande med ett så litet barn, synnerligen som vi ingen gång hade varit i tillfälle att se ett sådant litet barn. Det fanns då ännu inga W.C., ventilerade eller dylika anordningar på fartygen. Vår resa till Helsingborg gick mycket bra, men båtarna voro de förfärligaste, som jag någonsin varit på. Det var på samma plats hela dagen och natten, där vi kommo till och från Helsingborg. Ebba blef dessa båtar och stationer hårt bad dog hon, sorgen var så stor, att Wallmans mor aldrig kunde återvinna den nyktra. Vi reste hemåt med Ebba till Helsingborg, där vi stannade hos mina föräldrar med L.P. till Österåsen, dit jag reste med Ebba, medan L.P. följde sig hem till Pensionär Ritterer i Österåsen tillsammans med Wallmans föräldrar tillbringa vintern 1866–1867 i en liten Pension i La Tour utanför Vevey, dit L.P. utrustade med oss för våra föräldrars räkning. Vår tillvaro var tråkig och enformig, det var en mycket sorglig tid för oss alla, synnerligen för den sörjande föräldern och den mer än mödrande fadern L.P.

1866

Vintern tillbringades i tråkig enformighet. Den 15 maj föddes Ebba. Då hon var 6 veckor gammal, reste vi med henne till Helsingborg för att undersöka om hon skulle kunna tåla sjöresan till Stockholm. Det var ett mycket besvärligt resande med ett så litet barn, synnerligen som vi ingen gång hade varit i tillfälle att se ett sådant litet barn. Det fanns då ännu inga W.C., ventilerade eller dylika anordningar på fartygen. Vår resa till Helsingborg gick mycket bra, men båtarna voro de förfärligaste, som jag någonsin varit på. Det var på samma plats hela dagen och natten, där vi kommo till och från Helsingborg. Ebba blef dessa båtar och stationer hårt bad dog hon, sorgen var så stor, att Wallmans mor aldrig kunde återvinna den nyktra. Vi reste hemåt med Ebba till Helsingborg, där vi stannade hos mina föräldrar med L.P. till Österåsen, dit jag reste med Ebba, medan L.P. följde sig hem till Pensionär Ritterer i Österåsen tillsammans med Wallmans föräldrar tillbringa vintern 1866–1867 i en liten Pension i La Tour utanför Vevey, dit L.P. utrustade med oss för våra föräldrars räkning. Vår tillvaro var tråkig och enformig, det var en mycket sorglig tid för oss alla, synnerligen för den sörjande föräldern och den mer än mödrande fadern L.P.

1867

Det året i La Tour, innan vi återvände hem, voro vi en kortare tid i Genève hos Wallmans bror och svägerska, Hans Exc. Ehrenheim, men bodde i hotell tillsammans med L.P. Wallmans släktingar i Tyskland. Sedermera återvände vi direkt till Sverige.

Wallmans reste över Lübeck med ångbåt till Stockholm. Jag led ett fasligt illamående på denna sjöresa, men det hjälpte icke, ingenting kan skydda mot den sjukan, som jag led av, när vi en sådan storm, och blev, från Lübeck ända till Stockholm, sängliggande. Jag blev så sjuk, att jag från den stunden aldrig mera behöfde någon sjöresa från Stockholm till Tyskland. När vi kommit hem, flyttade vi strax till Eriksgatan, som min far köpt för vår räkning. Vi lät då bygga en våning till. Jag kom dit under vintern, jag hade aldrig sett stället, icke ens varit med om inredningen eller dylikt, allt detta hade Wallmans gjort en byggmästare, som men trots allt, kände man sig nöjd. 29 juli föddes Elsa. Under loppet af hösten gjorde vi visit hos alla grannarna, nämligen Statsrådinnan Victor Ehrenheim, Fru Öhrn, Löjtnant Mauritz Nilsson, Baron Löwens på Gärdesta, Kammarherre Hjelmstedt, Fru Bergh, Baron Dorens på Nisby och Inspektör Lundgren på Ytterkarsudden. Ytterligare gjorde vi ett besök på Ekeby, den senare vistades endast om sommaren på landet.

I.

En liten episod från min bröllopsdag får jag ej att förbigå, och som jag hörde vårda på att se de första gångarna. Vi voro knappt ensamma, förrän det fattades barn, som skrek och bråkade, så att vi ej kunde tänka på annat än att trösta och lugna dem. Vi hade ej ens tid att se på varandra, förrän vi blevo avbrutna av ett bröllopsgäster, som ville ha kaffe och vatten. Vi hade ej ens tid att se på varandra, förrän vi blevo avbrutna av ett bröllopsgäster, som ville ha kaffe och vatten.

I.

En liten episod från min bröllopsdag får jag ej att förbigå, och som jag hörde vårda på att se de första gångarna. Vi voro knappt ensamma, förrän det fattades barn, som skrek och bråkade, så att vi ej kunde tänka på annat än att trösta och lugna dem. Vi hade ej ens tid att se på varandra, förrän vi blevo avbrutna av ett bröllopsgäster, som ville ha kaffe och vatten.

Julen firade föräldrarna i C P hos oss.

1868

Vintern på Ericslund. Walthers föräldrar voro någon tid hos oss under sommaren.
Sedan reste vi med dem till Stockholm, då vi först se vår hufvudstad och
utställningen i Hummelgården. Julen på Ericslund, då vi en bal åter
julkvällen gåfvo vi en bal, dit Borgs kommo. min mor fick till gäster.

1869

Vintern på Ericslund, sommaren i Schweiz hos svärföräldrarne på Rorschach med
Walther, barnen samt barnjungfrun Anna Persander. Under tiden vi voro där, gjorde
Walther ej en utflykt, delvis för kallt, delvis för att jag ej ville lämna
och åkte Furka i vagn. På den tiden fanns det naturligtvis inga bergbanor, utan om man ville
göra högre turer bergtinor, då fick man sitta kl. 4, senast kl. 5 på morgonen och
sidt värdshus gå sista timmen för att hinna bergspetsen, efter några timmars
uppehåll gick man åt andra hållet. Fadermin tillbringade vi Anna &
Sofar hos Hans i Peter på Kalkwil, medan barnen utvandrade på Rorschach. Nu är
jag så glad, att jag bott i den gamla stadsdelen, som Hans efter några år lämnar
samt byggt upp sin i underbarare gotik. då murarna voro vid vårt fönster, fick Walther betala
hyresrätten. Jag har av detta igenom, att det efter kommit i ett gammalt
skick. September månad voro vi åter med våra föräldrar i Montreux, Pension Richter.
Julen tillbringades på Ericslund, Julhelgen hos föräldrarne.

V

1870

Dessa 6te Juni
Hela vintern å sommaren på Friesland, Anna Sofdes & Elma. å Sidan vackte Wetther på höjse
dagar lite längre. På hösten, slutet af augusti å September, voro vi några veckor i
Schweitz (därvid) och gjorde under denna tid
en utflykt till Bad Leuk i Schweitz. Till sist på Friesland. 13 December
dog Wetthers far. Min mor å C P gjuten hos oss, [illegible].

1871

Vintern på Friesland. Wetther på våren till Schweitz. Wetther, jag, min elva
Anna Sefander till Norderney, där jag tog hofsbad 2 veckor och 3 barnen samt barnjungfrun
1 gång 10 dagar dessutom Svärfaderen i Teplitz I
Sedermera till Gut på Friesland. Gusten på Friesland, där Anna 23 December log
genom förgiftning. Ebbe Han hade en förgiftig å mjölde, Elma Ursprung omkring å log
en lit grå färg i ansiktet utan att någon såg det, blef straxt sjuk å inom några
timmar dog hon. Denna prögning, som jag fick genomgå, var mycket svår
och betydde 2 år, innan jag återfick mitt vanliga lynne. Att fick jag I mångt
å mycket genom denna åskådning af lefvet å Hvilket Helst en bättre människa genom
prögningen; åtminstone har jag lärt mig första Kvad andra lida, när olyckan
å förföljaren hemsöka dem.

I Wrikes-Ministeriet, verkliga Scheimeråd, senare Tysklands Envoyé i Köpenhamn
Max von Philipsborn och dennes hustru, Johanna Hanna å Paula. Vi voro mycket med dem
tillsammans med dem och satsades, Hanna Philipsborn å äldsta dottern Hanna dogo af tyfoidfeber Fürst Ottos
Bismarks Fyster Herbrine von Arnim — född Kröcherdorff — och dennas lilla dotter, Hon å Hon mitten dyligen. lilla

1872

En del af Vintern hos föräldrarna. I Maj med min mor å Wetther till Upsala
i Upsala. Sommaren med Wetther, barnen å 2 barnjungfrur, Anna Sefander å Anderta
Persson till Emsbüren, Sedermera till Norderney där jag drack brunn,
där jag dessutom till Norderney för andra gången å Wetther i Oktober till Wien å
direkt med barnen hem. På hösten kom fröken Wedern Schröter från Tyskland som
Lärarinna åt Ebbe å Elmer. Vore Sedan till gården på Friesland. Julen firades i Stockholm
en hyrd möblerad våning i ett trävåningshus vid Norrmalmstorg å Östra sidan af Torget.

1873.

Stannade dött 1 Maj i huset vid Norrmalmstorg. Under tiden vi voro där hade Walthers gulsot övergått i svår gula. Doktorerna på Ulriksdal, dit Emma den 15 Juni. Hit
[illegible] två gånger på Ulriksdal, dock fann hon sig hybrid, mötande vänlig vid lilla Postvagnen I
Den 1 (6 Dec.) Recipierades (hon) i Frimurarlogen St Eric) salen i Stockholm.

1874

Stannade dött 1 April uti lilla Postvagnen. Jag blev presenterad vid hofvet. Vårsol på Ulriksdal, sedermera till Schweiz med alla tre barnen och Hedvig Emma & Augusta Persson. Därifrån till Nordernay, där vi sammanträffade med mina föräldrar, mostrar & morbror o. Voigts. Schetz samt Philipsborns med hela döttrarna å sonen.
På hösten vände vi med barnen hos föräldrarna, emedan Walther i November var i Schweiz och övervintrade Hallwyl, sedermera till jul på Ulriksdal. Julen i Stockholm på Grand Hôtell.

1875

Stannade dött 1 April på Grand Hotell. Den 10 April i Upsala med Walthers, Otte & Ellen för (Adolf & Augusta Wolles dopfest. Då våra barn Vaudevillska Ingemar & Schweer som barne för Ebba och hade tio stycken med de båda yngsta Lalla & Anne Palmstierna med sin dotter Kirchner Walthers f. d. Fröknar Schröter) samt Fröken Hanna & Philipsborn hos oss. Walther & jag gjorde en resa med dem genom Dalarna, senare kompanjon vår kusiner William & Albrecht & Voigts-Rhetz samt Hilda & Augusta Philipsborn. Sista juten på Ulriksdal. Julen firades på Hotell Rydberg, Gustaf Adolfs torg 16.

1876

Stannade dött 1 Mars i hotell Rydberg. Sommaren tillbringades med Walther, Otte, Ellen & Fröken Schröter (jag med barnen) å Lenne några veckor på Restaurant, å Grindelwald, Meiringen & Engelberg. Sedan lämnade jag Walther & barnen för att vandra över Brünig till Interlaken. Vi gingo 5 på morgonen upp på Pilatus 2132 meter högt, stannade uppe på toppen nästan 2 timmar samt åto middag där. Sedan tog Walther & jag hästar och vandrade ner, barnen voro fästade över klyftor. På kvällen för Fröken Schröter till vår vänlig & Walther & jag åter till Interlaken. Middagen var [illegible] Kronleys, som sålt Wimmerbäck & bosatt sig i Leipzig. Natten tillbringades i Kempten, där vi hade vårt tåg, som bestod af 1 sovkupé 2 personers, 1 sovkupé & 3 personers. Jag är tvungen att tillägga några ord om denna Schweizerstad, ty den är den elegantaste & mest intressanta av alla. Det var nämligen så gatt [illegible] på tåget i en liten trång halfkupé, sade jag förargad: "I den kupén stiger jag inte in." Walther log så förnärmad på mig, ty nyss hade jag aldrig haft. Till slut gick den ombalade tåget bort & vi fingo vår kupé för oss själva. De som suttit i förstnämnda kupé stego av vid ursprungligen bestämd station, då endast en [illegible] kvar med förargelsen. Jag hade ännu i denna stund inte redogjort, huarför jag inte ville stiga in i den ombalade kupén. Jag General & Wrede, som var med på tåget, endast oss sedermera, att hans högt [illegible] var dispyt och andra, hvem som skulle segra. Jag belåtte [illegible], ty jag [illegible] att resa på tåg.

Mademoiselle
Irma med Thorsmet voro under vår resa hos mina föräldrar 2 tog 1 Mån mer
dem båda med sig till Loka där hon begagnade gyttjebaden. Hedda köpte ön Julen
på Ericslund, emedan scharlakansfeber gick mycket svårt i Stockholm.

1877

Hela vintern på Ericslund, där Walther lärde matematik med Ebba å Ellen. Jag
sydde flitigt på min broderade möbel; så vårens flyttade fröken Schröter. Juni-Juli vistades
med Walther, Ebba å Ellen till Döbelnäs i Almelöfnna vid
Sachsen. Där gamla mycket folk, som gemenligen ej bor här kanske, äfven-picket många
österrikare. Sedan voro vi kortare tid på Rosenvik. Irma med Thorsmet voro under tiden
hos föräldrarna. Ebba å Ellen reste till Loka till Stockholm för att taga lektioner å bodde
då hos föräldrarna. Vi med Irma på Ericslund till Julen, Julen på hotell Rydberg.

1878

Januari — I Mars på hotell Rydberg. Ebba å Ellen lämnade föräldrarna för lektionernas
skull. Juni å Juli med Walther Ebba å Ellen till Holland, Belgien å Parisutställningen
å därifrån för kärre vackor till Rosenvik. Omkring den 20 Juli kom Fröken Schröter
hvarefter vår Irmaro var Irma med Thorsmet hos föräldrarna i Göteborg å
i September flyttade dessutom. Då Ebba å Ellen under höstterminerna voro i Stockholm,
fann jag det lilla hyst å ensamt, emedan Walther hade dagen var ute eller med på sällskap
samt, därför använde jag att få ett bildadt fruntimmer att god familj, som jag
kunde tala med å förbättra mig å språket litet i huset samt efter Gårdagen. Jag valde mig
Ida Ulrica de bekanta i Dybbard, å kommenderade de första. Hos som sedan stannade hos oss
som en kär medlem af familjen, barn, barnbarn å barnbarnsbarn, alla älskade den
enkla Tant Ida. I November var Ida tvungen att resa till föräldrarna i Stockholm

VI

I

och Lif eder nöter lek vänter.

för att öfvervara Elle- Ellens Lektionerexamen h.T. Hef sjuk. Vi med Irma på Ericshuud till jul. Julen i hotell Rydberg.

1879.

Stannade

Januari — I Mars i Stockholm på hotell Rydberg med Irma en jungfru Ida emellan. Ericshuud. Elle- Ellen kom vanligt hos föräldrarna. Våren Ulrica var där. 4 Juni- Jul i Mariaborrn med Walther Elle- Ellen, därifrån öfver Wien- Tirol till Schweiz, några dagar i Wildbad- Gastein hos mostern Emorbror von Voigts- Rhetz därefter på Rosenegg. Elle med Ulrica hos föräldrarna i Hasne, där den förra hade kikhosta. Senare Ericshuud. På senhösten öfver Julen i hotell Angleterre, Festningsgatan N:o 6. med Walther, Irma & Elle.

I Mars till 1 P:s syster, fröken Fanny Ahlam, hvilken fröder af föräldrarna att tillbringa hela vintern hos dem för att sällskap åt dem under.

1880

Januari — I April i hotell Angleterre, Festningsgatan 6 Ericshuud. Elle- Ellen som vanligt hos föräldrarna. Sommaren på Ericshuud, några veckor på Hasne hos föräldrarna med Walther Elle, Ellen, Irma & Ulrica. Den Walther fick emigrant Instinktion. Efter hemkomsten till Stockholm i September reste vi Ellen, Irma & Ulrica till Salz. N:o 4 Ottilie Forstmeister, hade där sin stalling i Fahrenhorsten, Hohenstein. Efter fyra veckors resa till Schweiz. Ulrica for på hösten med Elle & Ellen till Hannover och där mostern von Voigts- Rhetz vars Gubernör. Elle hade vistades hos dem mot slutet för att lära fransyska med sig till Stockholm. Ellen och Ulrica vände tillbaka till Ericshuud, där vi reste vi Irma & Elle för Walthers hälsoskull till Sodern. Vi voro tio i Gjel i Skottland och Irland. Julen i Cannes, se protokoll I. P. anteckningar.

1881.

Vintern o våren vid Rivieran o Norra Italien, se boken I Ile reseanteckningar.

I fulla drag njöt jag af allt vackert o intressant jag fick se, ty Ulse o jag gingo i alla museer o kyrkor o tröttnade aldrig från morgon till kväll, utan vi voro oss på benen. Sedermera reste Walther på några dagar till sin mor på Korsvyl för att sedan sammanträffa med mig, Irma o Ulse hos fru Ottilie Hohenester, där han åter skulle genomgå åter en kur. Så snart han kom till Hohenester, reste Ulse till sina släktingar. Vi träffade en hel del bekanta svenskar i Salz, däribland äfven nuvarande Öfverkammarherre Carl Ludvig [illegible] Generalmajor Rosenblad. Återkommo 20 Juni, o sommaren samt voro hösten o ända till Jul på Ericslund. Julen på Hotell Rydberg.

1882

Stannade Januari – 1 Mars i Hotell Rydberg. På våren blefvo Ebba o Ellen konfirmerade i tyska St. Gertruds kyrka af Kyrkoherde Kittan. Irma sjuknade i scharlakansfeber på Ericslund. Sommaren voro vi Walther och jag ~~bägge~~ med våra tre flickorna först i Salz, där vi sammanträffade med faster Ebba Wallis f. Rosenblad o hennes båda döttrar Louise o Ida samt markisen o moster v Voigts-Rhetz. Därifrån på ett kortare besök hos Walthers mor. Walther ansåg det alltid som sin plikt att om somrarna så ofta som möjligt helsa på sina föräldrar, och detta skedde nästan hvarje år på längre eller kortare tid. Fadern hans far dog 1871, fortsatte vi likväl dessa besvärliga resor de första tio åren med 3 små barn. ~~så besvärliga resorna~~. För mig voro dessa vistelser på Schweiz intet nöje, ty Walthers föräldrar, hvilka tillbragte somrarna på sin egendom Korsvyl, som låg 3/4 timme i vagn från Bern, förde ett tillbakadraget lefnadssätt, ~~[illegible]~~ kom Stellen någon till dem, och därföre kom äfven jag högst 1 eller 2 gånger på några timmar till Bern för att göra visit hos några gamla släktingar. Följden blef naturligtvis den, att jag icke vidare känner ~~vidare~~ några personer ur Schweiz aristokrati. Hvad som gjorde vistandet hos svärföräldrarna drägligt, var deras stora vänlighet mot mig. ~~[illegible]~~ Min svägerska, som ofta kom till Korsvyl på några veckor med sina båda döttrar, medan vi voro där, ~~och som~~ jag höll mycket af. På hösten började Ebba o Ellen ~~att gå~~ i Wallinska skolan. Till Jul på Ericslund. Julen på Hotell Rydberg.

1883

Stannade Januari – 1 Mars på hotell Rydberg, våren på Ericslund. Den 18 Maj dog min far. ~~[illegible]~~ Walther blef då tvungen att resa Norge med Gjusne o Wosna, det var en svår tid för honom. Vi voro en del af sommaren vid Gjusne med Walther, flickorna o Ulse. Min mor med C.F. bodde där sista sommaren o förde hushållet. Sedermera voro barnen o Ulse på Ericslund samt jag med Walther på Grand Hotell i Stockholm. På hösten lämnade vi Ericslund efter 16 års vistande därstädes. Vi kunde icke längre bo där, utan voro tvungna att flytta till Stockholm o skaffa oss ett sommarnöje. Barnen o Fr. Ulse voro förtvifvlade att lämna Ericslund, jag däremot kände mig så glad o lycklig att slippa ifrån det enformiga o ödsliga lefnadssättet, ~~där jag~~ framlefvat en del af min ungdom o ett godt stycke af medelåldern med blott några få, äldre grannar. ~~[illegible]~~ Visserligen hade ~~voro~~ vi de flesta vintrarna varit några månader i Stockholm, men som jag genom min isolerade uppfostran o Walther som utländing inte hade några jämnåriga vänner att vara tillsammans med, blef vistandet där rätt enformigt. Då för tiden kunde s.k. finare fruntimmer inte visa sig på kaféer o variétéer. I min barndom då vi kommo från Charlottendal till staden o voro hungriga, fingo vi köpa ett bröd i en bagarbod, ty ett anständigt fruntimmer kunde icke visa sig på en restaurant och konditori ~~[illegible]~~. Jag lämnade därför glad o belåten landet o hoppades att aldrig mera behöfva tillbringa någon vinter där. Ett bevis på huru svårt jag hade att fördrifva tiden på landet var, att jag ~~lade~~ lärde mig både spinna o väfva samt till slut o under 3 vintrar satt och broderade en hel möbel, hvilken ~~som~~ jag nu [illegible] för, ty något smaklösare kan man väl knappt tänka sig. Som Walther nu hade mycket att göra på kontoret, öfverlämnade han hela flyttningen o inredningen af stadsvåningen åt mig. Nu fick jag mycket att göra och kände mig så lycklig o nöjd med ~~om~~ mitt arbete. Vi flyttade på hösten från Ericslund till Hotell Kung Carl, där flickorna o Ulse stannade för Ebbas o Ellens skolgång, ~~[illegible]~~ Walther o jag reste med min mor o fr. L.P. och voro från 15 September – 12 November ~~till~~ i Norra Italien. I Schweiz togo vi äfven Walthers mor med oss. Julen på Hotell Kung Carl.

Konditor C.J. Grafström hade omkring 1867 öppnat det första konditoriet i Stockholm

på Malmskillnadsgatan 98, där då som mest (träden på alla konditorier det serverades) kaffe, te o dylikt med behörig, där öppen och diskret passning fick visa sig, men jag kom naturligtvis aldrig på det lyckade stället.
Då arbetet kom-an tog del begärde jag af min mor att erhålla 5000 kr. och då dessa jag mig vara en ovärdig förmyn. Då började jag att samla ihop jag hade under årens lopp då vänt mig att icke slösa på tvetterna förbehåll lika anspråkslöse, folk tyckte också att jag oförnuftigt tarfligt klädd, hvarför har jag icke fått höra detta.

1884

Hamnade Hotell
Vintern på Kungs Perl. Bjärkhagen vid Storkyrkan Norrby
hvarest, f.d. Förstinnan på Blasieholmstorg 11 vånsen 1tr upp
Blasieholmstorg 11 på utsatt hyrdes af oss två rum och kök. Då vi icke ville ha mer än vårt
mycket att göra, tog jag fick allt hvitt i skåpet och stadsvåningen. Började jag att
efter hand att samla gammalt, så att det blef det lilla sist och passionerad mig som drifvit
så mycket efter sig.
Vidare fick jag passa för allt, som skulle tagas
från Biesland till Bjärkhagen, men vissa vanligt och ofta vara på benen
hela dagen. Då för tiden fanns det ännu inga spårvagnar, som flyttade alla
utan jag och Wilh vagnen att vara med både om höst- och vårflyttningen
från Biesland till Bjärkhagen. Vi två voro alldeles ensamma på Bjärkhagen med
uppsyning af gårdarne och skogarne ej allt ganska, men så voro vi ofta så
trötta, när vi kom hem, att vi då redan gingo till sängs klockan
åtta på kvällen. Nej hur jag fick lära mig sköta i stället för att leka fröken!
I maj tog Abr (Studenten) därmed afslutade vårsa läsår med sin studentexamen
i gymnasiet, Hon var 4te i
ordningen (av Studenterna) i sommaren på Bjärkhagen i Lysse.
Så det sedan blifvet jag min mor med C.P. hela sommaren. På hösten i slutet av
i vinsen Blasieholmstorg 11. (24 September - 6 Oktober reste jag med de 3 flickorna till Stockholm. Först, Hotell
Bristol, vore vi
Bristol hos sista tidpunkten Hamburg, sedan Paris, tillbringa vi med mor C.P. Stuttgart
Konstanz, Zürich, Wien, Dresden, Berlin, träffade Wilhelmine i Marienbad i Wien.
Fick Hilma's Dagbok, Hilda i Hamburg med oss till Zürich, där hon stannade kvar ett år hos oss. Skild
från C.P. vid en annan väg hem. Till oss sändes vår farbror hos vår systerdotter
i Tyskland. Julafton hos oss.

VII.

1885.

Vintern i staden, flickorna gingo på en hel del baler, å var jag tvungen att följa med, ty då för tiden voro mödrarne åtminstone med på alla större baler. Roligt var det icke att sitta om aftnarna som s.k. panelhöna å se på dansen, men det var ändock mycket bättre än som det är nu för tiden. Utom Ebba, Ellen och Hilda hade vi jockså Louise å Ida Wallis från Lybeck fr. Februari – Maj hos oss, hvilket lif de förde! Jag var riktigt glad, då jag bara hade den lugna flegmatiska Hilda hvar hos mina flickor. Irma hade privata lektioner hos fröken Levin. Vid den Basaren som hölls på Börsen till förmån för Nordiska Muséet, voro mina 5 flickor med, alla i kostymer, åfven å [illegible] hade jag att stånd att skota.

I maj firades Ebbas förlofning med Löjtnanten vid Kungl. Flottan Wilhelm von Eckermann, på Björkhagen, sedan reste vi till Sjösne, där min mor tillbragte hela sommaren. Från 14 September – 19 November var jag med mina 3 flickor samt Hilda å Ille en längre tid i Berlin, där Ebba å Ellen blefvo studerade af Fr. Dölitz. Sedermera sammanträffade vi i Bern med Walther, som under tiden besökt sin bror. Ille reste på någon tid till sina släktingar. I Berlin hade vi det mycket roligt, om förmiddagen hos [illegible], om kvällarna gingo vi på någon teater, å ofta voro vi tvungna, trots de långa afstånden, att gå till fots hem, emedan alla droskor voro upptagna. Flera gånger kommo vi först efter kl. 11½ till hotellet, men aldrig blefvo vi antastade af någon. Det var på den tiden, då det härskade ordning å disciplin i landet.

Julen hos oss.

1886

Vintern i staden. Ebbas bröllop firades den 30de Januari i tyska St Gertruds kyrkan. Vigseln förrättades af Kyrkoherde Paul Kayser. Ellen på baler. Ellens förlofning under vintern. Min mor och Pfeiffers vintern i London. Sommaren på Björkhagen i Sjösne. Min mor å C.P. som vanligt vid Gausse. Walthers svägerska Ester o. Ille voro med sina två döttrar Hilda å Irma hos oss vid Sjösne. Därefter reste vi med Ebba (hvilkens make var ute på sjön) Ellen, Irma å Ulla samt min mor å C.P. 1–15 Juli till Trondhjem å Nord Cap.

och tillbaka. I Trondhjem skildes vi från Eder, hennes flicka, ty de fortsatte resan söderut genom Norge, vi direkt till Sjösse, se fröken I:s reseanteckningar.
6 September – 31 Okt. jag tillsammans med Walther, Ellen, Irma samt min mor och C.P. till Paris samt genom södra Frankrike, Spanien och åter öfver Schweiz.
Uhr har hos oss några härtiger under tiden. Harry föddes d. 5 November. Julen firades hos oss.

1887

Vintern i staden. Ellens dopfest d. 6 Februari. Mest lyckad. Bernick de Maré

5 Mars reste jag med Walther, Irma till Berlin för att hälsa på Fader, som

låsa trötta Mössor på Luster, och skrämde han Flickor, Eder andra. Emedan det

det icke blef lätt, reste vi till Berlin, där vi bodde hos Professor Schweiger

Professor Schweiger f. Warn kunde [illegible] vara [illegible] Lust gliserogonen-

barn bära: "Jag kan icke hjälpa, att storbarnsbarnen är förfärlig som icke förr,

Jemnåren hedra sina äldre om förstår flickorna, än förr emnade de. Vi stannade

några 8 dagar i Berlin och voro oss. vid hos Irma, hälsig men ack hälsa

Mamma för öfrigt. Så trefligt förflöt hade vi då på tiden i Stockholm. Sommaren

på Björkhagen och Gyssé [illegible] hade jag mycket att [illegible] med min mor till Wasa. Islutet

af augusti reste jag och Walther öfver Kalmar till Karlskrona för att hälsa på Min Wilhelm

d. Schwerin som blifvit dit kommenderad. Sedermera fick vi tillstånd att resa till Berlin

för att besöka min svärmor. Julen firades hos oss, utom min mor – C.P.,

emedan dessa voro i Baden-Baden tillsammans med mostar Amelie v. Bülow.

Vigseln förrättades i Tyska St. Gertruds Kyrkan af Hofpredikanten

1888

28 Januari – 11 Mars reste jag, med Walther, Irma & Mose till Rom & Neapel samt genom Södra Italien, Sicilien och åter öfver Schweiz, Min mor & C.P. kommo några dagar senare till Rom & gjorde sedermera den förnämsta resan med oss, se fröken I:s reseanteckningar. I Schweiz stannade vi några veckor hos min svärmor, min mor & C.P. reste direkt till Baden-Baden, ty hon var sjuk i underlifvet. När vi efter några veckor reste från Schweiz till Berlin, anlände vi min mor & C.P. på tåget från Paris och till Berlin, Min mors onda emicerande
hälsa är tyvärr, att hon redan i Berlin var tvungen att bli opererad. Till all lycka
var det endast en tumör, så att vi efter några veckor åter kunde hemresa till
Stockholm. I Februari föddes den 5 dagt & Kristina & Adolf den 5 dagt & Augusta
Sommaren på Björkhagen & Gyssé. I September reste jag med Walther till
utställningen i Köpenhamn samt några dagar hos markisen & markisinnan Wallenberg på Sjöstugan
Julen firades hos oss

I Några ord vill jag säga om hvem Berlins sjukhus de [illegible] skötes, och som jag hört är det
[illegible] icke mycket bättre. Min svär blef observerad af Professor [illegible]
[illegible] Han är ett af Berlins största och bäste sjukhus. De hem hem dit, hvilka ej [illegible]
och icke finna några [illegible] sjukhusbetjenter utan endast vanliga [illegible]
och få [illegible] och privatsköterskor [illegible] Om finns det ofta [illegible] privatförfattare. Hon har orsak att vara [illegible]
person, med den sjuka hade [illegible] att [illegible] som [illegible] hos sig, som kunna hjälpa henne, [illegible]

1889

11 Februari – 19 Maj reste jag med Walther, Irma & I:s samt min mor & fröken C.P.
genom Algeriet, Tunisien & åter öfver Schweiz, se fröken I:s reseanteckningar.
31 Maj blef Irma konfirmerad af Pastor Johannes Kaiser i Tyska St. Gertruds kyrka i Stockholm.
Sommaren på Björkhagen & vid Gyssé. 18 September – 10 Oktober reste jag med Walther Irma till Schweiz
med undantag af Wolle i Grossdietikon Irmas gifttärnet med Grefve Fritz von Rantzau.
Julen firades hos oss.

1890

Vintern i Stockholm, emedan Irma blivit så bedrar. Nu hade det redan blivit för modernt att mamman endast på soarén på balerna för åtföljde sina döttrar, följde med en eller två Unga flickor en mamma en annan ung flicka med sig, som hon skulle taga under sina vingar. Till följd härav hade jag inte mycket besvär af Irmas dessutom. 10 Januari födde Alida Stålhane vårt Elfsborgsbarn i ett enskildt för Björkhagen. Vi voro endast 14 personer vid middagen. Närvarade voro naturligtvis utom vi Fader, min mor, L.P., Alice, Irma, Pastor Kjellgren, mostern Fredrika Schlegel med sin son Bernhard, Mademoiselle Blom, att dessa voro med jag säkert mostern Mathilda Hök, Mostern Augusta Wallis samt professorn Wilh. v. Scheutz med hustru. Sofie Fouché voro troligen med. Efter vår bos oss, men kunde för sjukdom ej vara med vid bordet, kunde man, förutom vår ute på fältspringer, lyckligtvis voro Kungen 24 Juni blef Walther Kantonsskrifvare i Johannisbergen I. Brune bl. Sjöare dit bortreste Oscar II. som i Augusti för att se på manövrerna de olika 2 intagna middag hos oss. Då var mestad var för bröder måste vi sätta upp ett tält på gården. Hela förmiddagen med mottagandet av gratulanter var rätt besvärlig, men man var ung, och då gick allting. Jag På kvällen förevisade jag Stockholm åt Alida Stålhane. Dagen därpå gick vi 2 åt Skansen. Vädret var härligt och vi hade en mycket trevlig dag. Den 22 September. — 14 December reste jag med Walther, Irma, Alice samt min mor och L.P. genom Norra Italien åter över Schweiz; där vi skiljdes från min mor och L.P. som för Vi stannade i Bern en kortare tid, för att besöka Walthers fosterföräldrar.

I Sonnenberg, i Tyskland, tillbragte jag fyra veckor i kretsen av Walthers familj och fick därvid lära känna hans hemförhållanden. Det var en mycket trevlig tid, som jag alltid kommer att minnas med nöje. Familjen bestod av fosterföräldrarna, en son och två döttrar, av vilka den äldsta var gift med en Herr Schmidt, som var chef för en stor fabrik i Berlin. Den andra dottern var ogift och bodde hemma hos föräldrarna. Familjen var mycket gästfri och vi hade många trevliga middagar och supéer. Jag fick lära mig att dansa och jag minns med nöje de timmar vi tillbragte med att dansa i salongen. Familjen var mycket musikalisk och vi hade ofta musik på kvällarna. Jag lärde mig att spela på piano och jag övade flitigt. Familjen hade en stor trädgård och vi tillbragte mycket tid där. Jag lärde mig att plocka blommor och att arrangera dem i vaser. Familjen hade också en liten båt och vi gjorde ofta utflykter på sjön. Jag lärde mig att ro och att styra båten. Det var en mycket trevlig tid och jag minns den med stor glädje.

1891

Vintern i Stockholm, Irma så bra. Som jag redan skrifvit, reste vi hvarje sommar på någon veckor till Tyskland, där min mor bodde hela sommaren och stundom under den tiden bodde hos henne. Till slut tyckte Walther, att han behöfde vistas längre vid Spisek där, och så bestöts, att den gamla villan skulle transporteras på annat håll och att vi skulle bygga en ny på samma plats. Herr Petersen på kontoret rekommenderade en arkitekten Byföreståndaren till Sundbyberg. Han kom till oss den 7 Oktober 1833 och gjorde en ritning till villan. På detta området var jag som ett nyfödt barn. Så okunnig var jag på detta område att jag knappt visste hvad en ritning var. Jag fick lära mig mycket i den riktningen. Den 21 Oktober började jag hjälpa till med den nya dekorationen, och fann jag, att arkitekten icke kunde hjälpa mig, jag tillfrågade mig för mina barn, Ingeborg och Ebba. Den rådde mig att tala med arkitekten C.G. Ekson, som hjälpte dem med ritningarna

och ansågs vara den skickligaste skräddare som fanns i Sverige. Nu fick jag den önskade hjälpen och har sedan dess alltid tillfrågat honom om allt, som rör byggen. Nu började min verksamhet att bli allt större och jag mig så ledig. Att många andra sedan dess under årens lopp köpt för mina toalett-åtgångar, men speciellt jag själv för mina kläder för ett kunna köpa en vacker smäck. För att kunna mottaga vårt talrika besök hade jag redan tagit till Stockholm. Människorna der ansågo mig för betydligt omsmält, då jag till och med i hela handelsbod vinder sömnade i hop allt garnerat jag endast fann. Jag köpte jag en del gamla mätter i Stockholm, varten skord som fattades från Stadsförrådet och andra finare mätter. Sedan skickade jag helsgamla mätter från Finland för att fylla de utplundrade rummen på Sommaren på Björkhagen i Lysne. 19 September — 12 December reste jag med Wilhelm, Anna och Alice samt min mor till L P. genom Tirol, Södra Österrike, Norra Italien åter öfver Schweiz, där vi stannade i Bern för att besöka Wilhelms mor, se förut. Min mor var hos L P. Julen firade vi i Schweiz, julen tillbringade hos oss.

1892

Vintern i staden. Hade mycket att göra med förändringen af Villan vid Lysne. Anna på balen. Anna och Alice reste till Hohenrieter i Österrike, dit hon flyttat från Schweiz. 20 April - 3 Juni Sommaren på Björkhagen, i medlen af Juli reste jag med Wilhelm, Anna, Alice på resa till Lysne, ty de hade för att fylla Villan. Därifrån till Norge från Trondhjem - Christiania, var 23 Juli - September. Upon vägen i Lysne, där det var en hrdig resa. Vinter i Stockholm, 26 Oktober kom Schweiz-ja in Ida Hamptle och Anna till Rolf de Maré. Julen firade hos oss.

1893.

Vintern i staden, Irma på beler. 27 Mars voro jag & Walther tvungna att resa till Schweiz, emedan hans mor var så sjuk, hon dog 18 Maj. Vi stannade där från 29 Mars – 7 Maj, togo Walthers brorsdotter Hilda med oss till Sverige (där hon stannade) öfver sommaren. ~~hos oss~~ Under hemresan uppehöllo vi oss några dagar i München för att träffa Irma & Elsa, som voro hos Hohenester i Ottershausen, sedermera några dagar till Teplitz för att besöka Farbror Carl Hallwyls och återkommo 26 Maj. Så snart vi kommo hem, skulle vi på egen bekostnad lägga in elektrisk belysning i vår & min mors stadsvåningar. För att icke behöfva borra igenom golfvet i ett hörnskåp i min mors våning fästes (ledningarna) [illegible] på väggen [illegible] gården. (Ty då för tiden var det icke så noga huru ledningarna lades in). En dag kom ingeniören, som ledde arbetet, och meddelade Walther att Grosshandlare Sörensen, som ägde ~~huset~~, ~~tillhörde~~ förklarat, att vi ej skulle ta bort den lilla hvita porslinsklockan, som satt på väggen. Vi skickade Ingeniören till Sörensen, men han var obeveklig, han ville icke se den fula klockan på gårdsväggen. Nu var ingenting annat att göra än att taga bort allting & låta ledningarna gå igenom golfvet i hörnskåpet. Vid allt detta ~~krånglet~~ sade jag till Walther: "Jag tycker verkligen, att vi kunna bestå oss ett eget hus, där vi bo allena & slippa sådant här bråk". Walther nappade på kroken, först ville han köpa Bolinderska huset ... men Gud ske lof att ~~var~~ Fru Ladiers var så obeslutsam! och således blef den lilla oskyldiga porslinsklockan orsaken till [illegible] ~~att~~ Vi sökte en tomt för att själfva bygga. Nu blef det lif & lust i mig. Professor I. G. Clason hämtades & han hjälpte oss vid valet af tomt. När detta var gjordt, reste vi till Gjusne och bodde i lilla Villan hästen hela sommaren, medan vi stoppade & lagade öfver alla möblerna, sydde gardinerna samt entrerade; det var ett dryftigt arbete. Äntligen i slutet af Augusti kunde vi flytta in. Irma med Löjtnant Vilhelm von Geijer. finde sin fästeförvig där. Så snart själfva huset var färdigt reste Byggmästaren Widell & Verkmästare Matsson till Stockholm för att börja med vårt stadshus. Vi själfva stannade vid Gjusne till in i Oktober. 3 September reste jag med Irma, Wilhelm Geijer & Hilda

Hallwyl till Upsala universitets 400-års minne. Elsa skulle följa med men låg sjuk i sådant. Sedan vi kommit till staden, återvände Hilda till Schweiz; (Min mor flyttade från hösten till Hamng. 2) Julen firade hos oss. Björkhagen öfverlämnade vi till De Marés, och de bodde där ~~hafva de bott där~~ flera somrar.

1894

Vintern i staden, under denna tid kom Professor Clason med Fasadritningarna till huset, hvilka vi godkände. Jag hade mycket att göra, ty jag fick äfven taga från Irmas utstyrsel, 14 Mars – 21 Maj reste jag med Walther, Elsa, min mor & Plaum (Irma stannade hemma & bodde hos de Marés) genom Norra Italien, Rivieran och åter öfver Schweiz, här skildes vi från min mor & C. P., se fröken T. H. reseanteckningar. Så snart vi kommo hem hade vi fullt upp att göra med Irmas bröllop & strax efter detta reste vi tre samt min mor & C. P. till Gjusne. Hösten i staden. Julen firade hos oss.

1895

Vintern i Stockholm. Skulle resa till Egypten med Walther & Elsa, men så sjuknade först Walther i mässlingen, som han redan haft en gång förr & därpå jag, som aldrig haft den, blef mycket sjuk, äfven Irma sjuknade hos oss. 18 Mars – 5 Juni reste jag, Walther & Elsa samt min mor (C. P. var så gammal & krånglig att Walther icke mera ville ha henne med på resor) genom Spanien, Portugal, Marokko & åter öfver Paris & Schweiz, se fröken T. H. reseanteckningar. Sommaren vid Gjusne. Julen firade alla hos oss, äfven Geijers från Hälsingborg, de bodde i ett Pensionat.. Jag ritades på hösten af Professor Julius Kronberg.

Hemma hade vi en fester för Hr Westman, som gymnast, [illegible]

I Januari började jag Wise att gymnastisera. 1896.

Vintern i Staden. Geysers hela Januari här, frös en liten flicka, Sonja, som dog efter några veckor. Emil mycket sjuk i lungbölder. I Mr började det med inneslutningen af huset. Och de var fyra hela dagarna på platsen och följde Professor Ulrson, som hoppas oneclas i början, vid en bestämd tid kom för att se till, hvad som blifvit gjordt i främre gården. Snart kom jag underfund med att byggmästaren visst icke på kaffebönor och att verkmästaren var den lefvande. Då bad jag Walther att afskeda den förströmmade, men han protesterade: Det går aldrig för Greftinnan att veda sig endast med Mattsson, men till slut fick jag min vilja igenom, och det gick bildligt. Efter vore Ulrson jag af olika menings, efter fick jag ge efter, men efter fick jag sätt, och nog för jag tillsist, att jag på ett ohyggligt sätt prisade Ulrsons tålamod, han som är en så storartad hygglig och tredgerlig herre, men Ulrs humör var förderfvat, och allt fick allmänna bitterhet, hvem han än skulle tala med och sade: "Ack för alla evinnerliga Greftinnan driftat igenom, så är hennes spela en större roll än hvad hennes kunnat tänka sig." Det klipt han bara några och hvad hennes stan 4 år det första han skrapat. 15 Maj—6 Juni reste jag med Walther & Wise genom Grekland, Macedonien, Serbien, åter öfver Schweiz, se Frohen & Ulrsés inteckningar. Sommaren vid Genfsjön. Hösten flyttade vi till Grand Hotell, där vi hyrde hela vänsten i Pelikanhuset och hade eget kuskall. Jag fick dagarna vid Kungsgatan i huset. Walther fanns i vid Hamngatan. Jag grät och skrek som ett barn, ty nu var det för 9 år sedan med alla hustja ordnes or. o. Julen firade hos oss, jag hade influensa, så jag knappt kunde öppna ögonen. Fröken Westman gymnastiserade oss hela vintern.

IX

från September – till juni gymnasiet 1897

Hela vintern voro vi i staden, jag var hela dagarna i bygget, dessemellan band jag mina gamla flickskor,
som skulle hänga i huset. Walther i riksdagen. 18 Maj – 27 Juni reste jag med
Walther och Ulrse till Tyskland och Schweiz (St. Moritz och Davos) sommaren med pappa och mor på Stensö,
hösten i staden, flyttade från Bolinderska huset in i hotellet, där vi hade några
rum för hela vintern. Vårt tjänstfolk flyttade till Vasagatan 4. Julen firade alla hos oss i
hotellet och Geijers flyttade på hösten till Stockholm, emedan han blifvit dit kommenderad.
Hela sommaren utställningen och 22 September jubileumsfestligheterna med stort fyrverkeri.

1898

Vintern i staden, Walther i riksdagen, gymnasiet från September till Juni bodde på Grand hotell, jag var hela dagar i
bygget. I Januari flyttade De Maré's till Berlin. 16 Maj flyttade vi in i vårt ny-
byggda hus, som var påskyndadt färdigt. Med hvilka känslor lade jag mig ej att sofva första natten i vårt nya hem! Gröten
till kvällen skickade Ebbas svärmor, friherrinnan Ulla v. Eckermann f. Lewenhaupt oss och
hennes dotter, fru Antonie Rettig en tårta, som var garnerad med tornter af marsipan.
23 Maj – 25 Juni reste jag med Walther, Ulrse och min mor genom Polen, Ryssland och
Finland, se fröken S:ts reseanteckningar. Sommaren vid Stensö, där min mor och D:r som vanligt voro. Hösten i staden,
Julen firade alla hos oss, De Maré's bodde hos oss. På tiden tryckte Fil. D:r G. Upmark af första katalog samlingarna. Så började vi att efter hand att
fundera på hvad det en gång skulle bli af vårt vackra hus. och förklarade Walther
att han inte ville, att en hinde eller gifbarn skulle köpa det en gång med hans vapen
öfver porten och på andra ställen. Då sade jag till honom: "Låt oss skänka huset
med alla samlingarna till Stockholms stad!" Denna af tanke var god, han fann ~~att tanken (icke vore en~~
~~stor)~~, och våren 1899 skref ett testamente. Den tiden blandade jag mig inte i dessa
skrifningar, men då vårt beslut att efter hand skippande ~~dito~~ at bland allmänheten, fick jag ~~...~~ höra,
att stadsfullmäktige räknade på, att vårt hus skulle användas till stora fester.
Som detta var icke vår mening, ~~utan (blef senare sedan ändrad)~~ beslöto vi, att staten skulle
öfvertaga det hela. Jag fick en gång läsa testamentet, som jag inte var nöjd
med och ville andra detaljerna, men Walther inte hade lust dermed. ~~Men~~ Först vara en
försäljning af donerade saker (~~..~~) från Nationalmuseum (år 1914), som äfven tidningarna
klandrade, fick jag min sak ändrad.

Gymnastik från September – Mars 1899

Vintern i Staden, Walther i riksdagen. 27 Februari skulle vi ha stor invigningsfest i vårt hus, men insjuknade jag 24 Februari i blindtarmsinflammation, så att det blef inställdt. Jag gick till Juni, sedermera sommaren vid Ljusne, hösten i Staden. Upmark höll vintern här, fortsatte med ... Några dagar före Jul insjuknade jag för andra gången i blindtarmsinflammation. Julen firade hos oss, de Marés bodde hos oss.

Geijers reste första dagarna i Januari till Egypten 1900

Walther i Riksdagen, jag var sjuk till Juni. I Juni Walther tillsammans med Wilhelm v. E. en kortare tid vid Ljusne. 16 Juni – 16 Augusti var jag med Walther och Ulrse till brunns- och badorten Homburg v. d. Höhe och Schweiz. På utresan konsulterade jag den berömda Professor Renvers i Berlin och det var han, som skickade mig till Homburg. I Schweiz skildes vi från Ulrse, som reste till sina släktingar. Hösten i Stockholm, Irma och Wilhelm upplefver sommaren i Sverige. 5 November 1900 – 18 Juni 1901 reste jag med Walther och Ulrse genom Egypten, Palästina, Syrien, Mindre Asien, Turkiet och öfver Schweiz återresan. I Neapel sammanträffade vi 11 November med Geijers, som reste vidare med oss till Egypten. Till Julen kommo de Marés till Cairo och voro till slutet af Januari med oss, då de återvände till Berlin. Rolf var under tiden i Stockholm hos Eckermanns.

I från Jerusalem II I Jerusalem gingo vi påskdagen alla 3 i tyska kyrkan derstädes till skrift, det var ett högtidligt ögonblick, som man aldrig glömmer 1901

29 Mars skildes vi från Geijers i Cairo och foro med en ångbåt till Jaffa för att till häst färdas I till Damaskus. II 27 April foro från Beirut på ångbåt till Mindre Asien och Turkiet. I Konstantinopel sammanträffade min mor med oss åtföljd af hennes dotter Elma. Min mor återvände sedermera öfver Schweiz med oss och fröken Ulrse reste från München till sina släktingar, se fickan I de reseanteckningar. Den 18 Juni voro vi åter i Stockholm och den härliga resan blott ett minne. Sommaren vid Ljusne, hösten i staden. Julen voro hos oss, öfver de Marés från Berlin och Geijers från Helsingborg. På hösten sedan vi gjort rent, började jag tänka på att mina smutsiga, rostiga gamla vapen sågo rätt bedröfliga ut (skot) de fina ljusblå bladesväggarna. ~~[illegible]~~ Mattsson, som skötte kor i vår tjänst att åt utföra alla reparationer i huset och Walthers uthyrda hus, skaffade till rengöringen af huset en snickare. När detta för året var gjordt, bad jag denne snickare några veckor för att rengöra vapnen. Men af dessa några veckor blef det år, och denne f.d. snickaren August Lundgren, är ännu hos mig som No 1 bland alla mina biträden vid Katalogernas beskrifvande. Han är i öfverlag begåfvad. ~~(Fick jag en annan mycket bättre kraft i hans ställe, som kom Januari 1915. Lundgren är det icke, men till dato är jag mycket nöjd med Carl Andersson.)~~ Först klarade vi vapnen, Lundgren tvättade, brunerade och förgyllde de värsta skröpligheterna, hela dagen satt jag med dem och arbetade, så kommo alla kronorna och mycket annat. ~~Julen firade hos oss.~~ Vapnen togo en tid af 3 vintrar, kronorna 2 vintrar.

Gymnastiken den 2 September – Juni 1902 i Strövelstorps Skåne

Vintern i Staden. Walther i riksdagen. Geyers köpa Wegeholm 17 Januari — var jag med
Wise d. 17 Januari nere i Skåne för att se egendomen, Huset var mycket förändrat
och föga tillfredsställande. De flyttade på våren i en flygel, ty Slottet skulle byggas om.
Slutet af Mars – början af April var Walthers hustru Irma med sin make, lille Fritz o.
Skånings hos oss på besök. 31 Maj – 1 Juli reste jag med Walther & Wise till Tyskland.
Jag & Wise till Rothenburg an der Tauber på västra vägen, sammanträffade i nedersta
delen Walther i Dresden & gjorde med honom en längre tur genom Riesengebirge,
öfver Berlin – Helsingborg hem till sommaren vid Ljusne. Slutet af augusti på
några veckor till Gudhem med Fredhäll; i September åter till Wegeholm.
Walthers flyttade för slutgiltigt till Wegeholm. Jakten hos oss. På våren kom arkitekten Erik Ericsson för att hjälpa med ombyggningen
och stannade till 1914 då han återvände till Tellerup.

Gymnastiken från September – Maj 1903 Till Lie

Vintern i staden. Walther i riksdagen. På våren startade Ingemark med bokföringsarbetet
öfver ägarna, samtliga som minus, 10 000 kr. — I juli reste jag med Walther &
Wise till Schweiz, där Walther sammanträffade med Ackermans & Wolf och Ackermans
med dessa reste jag & Wise med Fritz & Skånings i augusti & reste genom Schweiz
direkt i Hallsvik, dit de kommo alla till Hallsvik. Efter sig & Wise med
på en liten tur genom Berner Oberland, de fyra & de resterande kommo till
Genève. Mötte i staden I Juli II alla hos oss, åtog de Mares från Berlin & Geyers
från Wegeholm. I 22 December II Kände Ida Hauptli de Mares, hon är en ovanligt trevlig
människa. Nuförtiden är senare gifte hon sig med en Herr Frei, rektor vid en Skola i Basel
och knappt gång någon af oss i familjen kommer till Basel, underlåta vi aldrig att
träffa på henne. II

X

September–Maj gymnasiet 1904
sista året Jag sysselsatt mest seminarierna.
Vintern i staden. Walther i Riksdagen. 21 Maj – 14 Juli jag med Ahlquist i min mor
lilla Hallvik. Vi bodde som vanligt i Kuranstalten Breitenberg (ett mindre hus som förr
tillhört Hallvik). Kuranstalten ligger mycket 20 minuter till fots från slottet Hallvik
Jag med Ahlquist, Herr Schmid, Leisinger & en skrivare Thurneysen ordnade i arkivet.
Vi voro där från morgon till kvällen. Alla brev från 1600-talet till våra dagar
sorterade jag i Ahlquist, de flesta kunde vi kasta. Under mitt vistande där, bar jag
mycket ofta gården och alla i byn, som både sina vänner & annat sällskap
i stället för byggnaderna. Walther var några dagar hos oss, men
åkte sedan hem. Min mor var då 86 år, men likväl vilde
hon vara med. Fastän hon nästan hela tiden satt stilla i Breitenberg så ordnat
många gånger kom förändringen till slottet, var hon dock så rask.
Rester af Dommaren vid Lycksele, häriform skulle jag, Walther & Ahlquist ha följt med
Ehrenheims på Lappstandsexpeditionen till Jokkmokk, men Walther fick nitlar på kroppen
och vi därför afstå från denna interessanta resa. Flytten i staden.
Talen allt hos oss, utom de Maré & Geyers. I Maj flyttade Hjalmar till Wegeholm,
de flesta så småningom förändrade.

I September–Maj gymnasiet
sista året II Jag sysselsatt mest seminarierna
1905
Vintern i staden. Walther i Riksdagen. 11 Maj – 25 Juli jag med Ahlquist åter i
Schweiz för att tillsammans med Schmid, Leisinger & Thurneysen fortsätta
ordnandet af arkivet i Hallvik & öfverförandet af detsamma till Stadsbiblioteket i Bern,
där det tills vidare skulle förvaras. Walther var några dagar hos oss, medan
vi arbetade. Det var ett mycket krångligt arbete, som jag & Ahlquist hade bakom oss, men bort
kom vi dock först efter mycket arbete, som jag aldrig emedan jag ville att herrarna skulle arbeta intensivt och
så att jag så fort som möjligt fick se hem. När vi ändtligen fingo gjorda
direktörens vår jag så lad för detta ställe, att jag sade: "Aldrig skall här mera
för en längre tid!" Men för dåtiden ålderdomligt fuktiga Hallvik, by 5 år senare

var det jag, som fick vara skolgosse 3 år efter honorden, där jag hörde talas jag icke upplefva mera den tiden i sommaren vid Sjöre. Hösten i staden. Rolf de åren hos oss och gick i skolan i Stockholm, gjorde mycket snart i mognare åldern. Men, som höll på att skiljas från Henrik, var i Berlin.

(September – Maj gymnasiet) 1906

Vintern i staden) jag synnerligt mål mina sentiaser.
I våras flyttade Rolf hit sin far, som då hade fått sin värvning i Stockholm. Ellen i Berlin med sin gunstfru, där hon tog lektioner i målning. Skilde från sin man, skilsmässa var då i full gång. Jag kan icke säga, huru detta förorsakat oss mycken sorg, ty Henrik de åren hade alltid varit en god kamrat som vi naturligtvis förstodde att umgås med. 3 Mars – 15 Juni reste jag med Walther & Thee genom Holland, Belgien, England, Skottland, Island & åter över Paris & Schweiz, se första Thées reseanteckningar. I Juni gifte Ellen sig med Rolfs f.d. Informator, Doktor Fil. (han hade tagit Doktors) i Berlin) Johannes Boreas. Detta var en stor sorg för oss, men nu efter så många år, har jag lärt mig inse, att Ellen aldrig blifvit den honsträra hon nu är, om hon förblifvit i den omgivning hvilka hon var. För öfrigt tyckes hon vara i lycklig & nöjd, som hon ju har det, och då får man ju förlåta oss i saken. Sistl åren har Henrik varo i Berlin, tog hon lektioner i målning & höll sitt hus länge på därmed. År 1910 märkte hon, att det icke ville gå riktigt samman med målningen & då tvingade hon (under sitt vistande i Stugnäs, med utställningen sommaren 1910. vid Baltiska hennes man hade mycket att sysselsätta i. Nu är hon sedan många år en fullständig skulptris & detta utan att ha tagit en enda lektion. Därför man att anlagen gör allt, om det skall bli något riktigt. Några verkar vid Sjöre. Hösten i staden. Rolf bodde hos oss, hyrde hela huset i December månaden, var mycket sjuk. Julen fattas hos oss utom Ellen.

1907

September – April gymnasiet

Vintern i staden. Rolf. — 5 Augusti reste jag med Walther & Thee genom Holland, Belgien, England, Skottland, Island & åter över Paris & Schweiz, se första Thées reseanteckningar. I Juni gifte Ellen sig med Rolfs f.d. Informator, Doktor Fil. (han hade tagit Doktors) i Berlin) Johannes Boreas. Detta var en stor sorg för oss, men nu efter så många år, har jag lärt mig inse, att Ellen aldrig blifvit den honsträra hon nu är, om hon förblifvit i den omgivning hvilka hon var. För öfrigt tyckes hon vara i lycklig & nöjd, som hon ju har det, och då får man ju förlåta oss i saken. Sistl åren har Henrik varo i Berlin, tog hon lektioner i målning & höll sitt hus länge på därmed. År 1910 märkte hon, att det icke ville gå riktigt samman med målningen & då tvingade hon (under sitt vistande i Stugnäs, med utställningen sommaren 1910. vid Baltiska hennes man hade mycket att sysselsätta i. Nu är hon sedan många år en fullständig skulptris & detta utan att ha tagit en enda lektion. Därför man att anlagen gör allt, om det skall bli något riktigt. Några verkar vid Sjöre. Hösten i staden. Rolf bodde hos oss, hyrde hela huset i December månaden, var mycket sjuk. Julen fattas hos oss utom Ellen.

1908

(September – Maj Gymnasiet.

Vintern i staden. 21 januari reste Rolf med sin far & mod. till Karlskrona, förbi Riccius Karlskrona som informator hos H. Excellens Friherre I. Trolle Ljungby. Jag hade innan jag for hört Henrik att förstå att Rolf hade ansträngt lungor, hvarje hosta hade han nämligen & mindre feber & helt säkert hackhosta. Jag var med honom hos Doktor Lasse Bertil Lindros, som då skickade lungbilder, han påstod att det icke var så farligt med lungorna, tvärtemot fick Rolf höra att han var sjuk på flera personer. Nu är han lat & vill åka läsa, och gammen är sorg för honom. Jo, sitter man sköna saker man har stående, men Gud ske lof alla äro icke så. – 6 Maj – 4 Juli reste jag med Walther & Thee genom Schweiz, Österrike, Ungern & Tyskland. I Schaffhausen sammanträffade vi med Rolf & Riccius, som kommo från St Moritz, Henrik hade [illegible] dit vi återkom till Stockholm den 2 Juli & Rolf & Riccius 3 Juli.

i Ekenäs? voro vi öfver på Carl Hellqvists gryzta som Signe mundt dop. Sommaren nägra veckor vid Sjuare, vederneru öfver Borsö, Delfors, Tolare, Göteborg, Hazelön i Forsnäs bibl. Flen, som tillhör mina kusiner Hök på Stockholmsk. Höstern i staden. I November reste jag med Walther ännu en gång till Skåne för att se på egendomen Hildesborg vid Sakskjöbing, ty April 1909 skulle Wilhelm v Lidermann öfvertaga styrelsen af Sjuare = vi skulle oss ett annat sommarställe. Jag hade att få komma till Skåne vid kusten, ty vi äro gamla = vi se icke mera än mycket omkring. Alltid kommer någon till oss, när vi kunna bjuda på s.k. hafsluft = bad. Däremot uppe i Södermanland Dake vi aldrig få se en bofaste vänlig hos oss, ty dem vill vi till gemmatt folk på landet, som ingenting ha att bjuda på. Emellertid köpte Walther egendomen, som ligger förtjusande = så köpte vi Hazelön, dit vi kunna komma med bil på sommaren. Rolf på hösten till Davos, där han var tungen att stanna 1½ år, ty båda lungarna voro angripna. Den gången var det allt bra att gunnan duf igenom sin vilja trots Doktor Bahre, ty annars hade det nog varit för sent mot Rolfs lunger. Valet på Eckermanns, Hazels och min mor hos oss.

September – Maj gymnasist 1909 Lyceiste

Vintern i staden. I Januari reggen dagar på Hildesborg med Walther, Ulla Wallenius, ty vi voro tvungna att ändra allt invändigt = detta skulle Wallenius göra under vinterns lopp. I Januari skulle fisken Elisabeth (Lisa) af Hjelmsöster 2 dec. 1880 från Ystad hämtas upp med 10 Februari. Betalningen (för fisken) var ännu ej klar, men Walther bjöd därmed, tog jag (Beställningen på en hjälm, från Othr. Frank, att den icke var riktigt efter Herbert. Beställningen) Jag tog från flera och (för det mesta beställningar ligga hos som minnet) jag vände på Lundgren, som medgaf allt, då sade jag: "Lundgren, vi två äro tvungna att göra om detta." "Det kan jag inte," svarade han. Men jag förklarade, att det skulle gå. "Jag tar papper och blyerts penna, jag skriver = Lundgren dikterar, som kunde inte alla benämningar på ostron, Walt strängt gick han efter papper = penna, försäkrande att det var omöjligt, men jag förklarade: "Bara dumt prat, det skall gå." Till hälften klara vi på detta sätt; sedermera skref Lundgren själf, ty jag fick knapt att göra. Ofrånkomlig episod glömmer jag aldrig, då Lundgren satt bredt emot mig vid långa bordet

XI nytt tryck på denna sidan

I Gästrikland på d. 3. och jag fick klart för mig att herrarna bedrev mäjeriet vore
ömöjligt samt att jag vore tvungen att börja på nytt. Hvad jag vid detta tillfälle
kan jag icke beskrifva, Sedan dess hafva många ändringar å förbättringar företagits,
å hvilka ofvanstående är förslag, det är en frukt som jag nästan dagligen får njuta.
I November kom första lyckobringaren för att befästa mina förhoppningar, att Herren
icke öfvergifvit. 5 Februari sista skälf för hungrande lik skänkelse, som ligger ofvanför Davos
och mycket högre än detta.
15 April dog min mor. I början af maj skickade vi hemåt från Hälsingborg
å husen dina lik hjertan för att därifrån hämta möblerna å en del enstaka effekter,
en del stannade kvar på platsen. Jag hade naturligtvis mycket att göra å förbereda
att en gång till icke jag kunnat lägga eder flyttad, ty jag hade fått nog af den
hjorten. Slutligen vi skulle nästan hela sommaren, innan vi blefvo riktigt fördiga,
hade vi hunnit fullt så framme vid, Carl Hallvigl med maka, som i slutet 3-4 veckor
samt Herr F. O. Schmid, i September voro Öberste v. Voigts-Rhetz med sonen f. d. Öberste William
von Voigts-Rhetz, som hade 3 döttrar samt sonen f. d. Tyske Ministern Albrecht v. Voigts-Rhetz, William åkare
Kristen Skerie, å Hofmeyer. I Juli reste vi till Gejers på Wexholm, där vi voro hälsommare
med Henrik å Rolf, den senare direkte hemkommen från Schutzpolizei Wilhelms Deer Gustaf
å Ester Palermo på Sicilien, jämte efter Kommerserie Collet i Danmark.
I återvände till Tyskland, dessemot fortsatte de öfriga till Stockholm, ty flickorna skulle (och
närvara vid
med oss) bröllop vara vid Eckermanns (Gift Emil) med Grefve Ehrenstedt Westmanstorp 8 Oktober,
dagen före bröllopet hade vi stor bal.

September – April gymnasiet 1910.

Vintern i staden. I Januari kom fru Agnes Karlsson för att skrifva på maskin, ty
hennes måste sluta på våren 1909, emedan hon led af [illegible] I 21 April – 25 Maj
reste jag med Walther i Alpen genom Tyskland i Schweiz till Florenz å Siena, de
sista två veckorna hade vi tillbringat i Schweiz vore vi åter vi dag med
Herr F. O. Schmid i Rhenfall, å då bestämde det, att kvarterna skulle vänas å gräsas ut i
sommaren för Hildebergs, Ahlbergs, Erwin William v. Voigts-Rhetz med hustru å son
samt Hilding Ahlberg som kommit på
samt Lärare från Schweiz hos oss.

(vistelsen af Augusta)
Så kom åtföljd Hemsingarna å fotografen Herr Gustaf Löfberg med hustru och sonen Holger
I 9 Januari återkom Rolf från Schutzpolizei och reste 23 Januari med sin fru till Indien, de
återkommo i Maj samma år.

från Engelholm, där de tillbragt sommarmånaderna.

Under en promenad på höjden längs stranden vid Hildesborg berättade jag för Sjöberg, att vi skulle ämna gräfva upp de gamla kanalerna vid Hallwil. Då bad han mig med sitt tjusiga lynne att för all del taga en svensk arkeolog, ty svenskar o. danskar voro de skickligaste att gräfva, själf hade jag då för tiden ingen aning om hvad gräfva ville säga o. tyckte att Sjöberg lade allt för mycket vikt vid denna sak. Vi satte oss på den andra bänken på strandpromenaden och satto där länge, medan Sjöberg hela tiden pratade och hade pra[illegible] i mig vikten af denna gräfning. Till slut sade jag: "Nå, låt det då bli en svensk, men hvarifrån skall jag få honom?" Då svarade Sjöberg: "Jag tror, att jag kan hjälpa Grefvinnan." (Medföljande fotografi togs af Dolf de Maré, som var med på promenaden, just då Sjöberg som bäst försöker att öfvertala mig. När jag nu efter så många år ser på den, kan jag bara säga: "huru underbara äro icke ödets vägar ofta". Har Sjöberg haft nytta af mig, så har jag haft det i lika stor mån af honom, ty hvad hade det blifvit af gräfningarna i Hallwil utan hans hjälp, o. hvad hade det blifvit af den stora begåfningen, om inte genom Hallwyl hjälpt honom? ~~Men vi får jag tillägga, hade han icke själf varit sådan han är, skulle ingen hjälp ha bragt honom på den plats han nu innehar~~.) "Jag vet händigen en ung man, som jag för flera år sedan lärde känna på Gotland, då jag var där en sommar för att hvila mig. Han visade sig då vara mycket skicklig som arkeolog o. har sedan gjort flera större utgräfningar. Under årens lopp har jag förlorat honom ur sikte och först för några dagar sedan, då jag på några timmar besökte Lund, hvem träffade jag där om icke honom. Han berättade mig då, att han sedan 15 Augusti 1908 var amanuens vid Kulturhistoriska Museet. Jag skall skrifva till honom och fråga, om han själf kan få ledigt att resa och i annat fall skaffa någon annan." Efter en vecka skickade Sjöberg mig hans svar, hvari han skref, att han själf gärna skulle vilja göra utgräfningarna, men det berodde naturligtvis på Intendenten Karlin. Efter några dagar kom åter ett bref att Karlin tillåtit honom åtaga arbetet. Jag började mina förhandlingar per telefon med Karlin. Hans villkor voro, att jag skulle betala [illegible] för att anställa en annan person, som skötte Lithbergs plats under hans frånvaro o. åt L. en viss aflöning pr månad samt fri resa o. allt fritt på platsen. Som det var jag som bestämt att en svensk skulle leda arbetet, åtog jag mig också att betala allt, hvad som angick honom ur egen kassa, o. så har det förblifvit. Jag upplyste äfven om, att han först den 16 September kunde infinna sig i Breitenberg (senare fick jag veta, att han var i farten med att taga Fil. kandidaten (i Lund) och lät jag skicka därmed hans aflöning till Karlin. Förmodligen ville Karlin försäkra denna skillnad, ty han tillade: "svenskar äro opraktiska med sina pengar." Då frågade jag: "Är han också opraktisk i arbetet, men fick

till svar: "Nej, visst inte." (Vid samma tid i samma vefva) erhöll jag några rader från Sjöberg, hvari han bara ville upplysa mig om, att den unge mannen, som skulle gräfva, tyckte om att taga sig ett glas i glatt sällskap, men att han aldrig gjorde det annars. Allt detta var mig likgiltigt, ty jag tänkte: "Äro bara utgräfningarna väl färdiga, har jag ingenting mera med honom att göra." ~~och~~ Helst hade jag haft lust att låta honom bo i värdshuset i byn Seengen i stället för i Breitenberg, där vi o. Schmid residerade, men vid närmare eftertanke tyckte jag ändå, att det såg bra ovänligt ut. Whee o. jag lämnade Hildesborg den 14 September och kommo till Breitenberg den 16de. Han kom lördagen den 17de September, förm. kl. 10,23 o. arbetet började måndagen den 19 September. Jag med Whee reste ~~så~~ från Hildesborg så att vi kommo en dag före honom till Hallwil. Jag var riktigt nyfiken att se den mannen, som jag skulle få att göra med. Jag ser ännu som om det vore i går, hur han öppnade dörren till Saxesalongen i Breitenberg o. framför Whee o. mig stod bugande en lång, smärt ung man med ljust hår, ett par klara, gråblå ögon, en hy som om han haft smittkopporna o. två framtänder borta i öfverkäken. ~~bugande sig framför mig.~~ Första intrycket var att jag hade en intelligent, sympatisk människa framför mig, annars visste jag just ingenting om honom än hvad Sjöberg skrifvit. Af telefonsamtal med Karlin visste jag att hans namn var Litzberg, och när han (började tala öppnade munnen), trodde jag han var finne, men efter några dagar, berättade han, att han var Gotländing. Efter en vecka fick jag af en händelse se ett bref adresseradt till honom, hvarpå det stod Lithberg. Jag frågade honom strax, hvarföre han icke sagt, att hans namn var Lithberg o. ej Litzberg, då fick jag bara skrattande svaret: "Jag tyckte det var det samma." Längre fram frågade jag hvart tänderna tagit vägen o. fick till svar att någon slagit ut dem på honom i Uppsala, jag förmodar vid något studentalgorådel. Då han blef professor lät han äntligen sätta in två nya tänder, tyckte väl, att det icke gick an att vara tandlös, när han skulle hålla föreläsningar. Samma dag han kom, gjordes en promenad till slottet o. på måndagen började han sitt arbete. Efter några dagar kom han fram till mig och frågade, om han fick förklara för mig, huru han tänkte gräfva. Jag blef högst förvånad, men svarade: "Ja, mycket gärna"; hvarpå han på ett gammalt omslagspapper, som legat bredvid på bordet, ritade upp sin plan. Han visade att han tänkte gräfva så o. icke så, o. huru han trodde att allt skulle se ut, när gräfningarna en gång voro afslutade. Han höll [illegible] på en timme. Med hvilken känsla af förvåning stod jag först och hörde på, ty en hel ny värld öppnade sig för mig. Jag, som aldrig förr kommit i beröring med en vetenskapsman, som funnit det förenligt med hans stora värdighet att nedlåta sig förklara något eller inlåta sig i en diskussion med en kvinna, än mindre med en gammal 66-årig gumma, var fallen som från skyarna; hade jag varit ett ungt, vackert fruntimmer, hade det kanske icke varit så förvånandsvärdt. Sedermera fick jag dagligen utan att be därom höra knappt eller [illegible]

fredrig om arkeologi och mycket annat lärt; därigenom kunde jag följa med gräfningarna och höra småsnack, som blom ur jordens fickor. Bekännelse / Sv. Ballarna vid lampan sutto Rhee, jag, Sittberg, Schmid, och då talades det alltid om arkeologi, byggnader, Folkvisor, dylikt. Aldrig visade han någon ömhet, när jag beundrande honom med en massa, ofta kanske gamla dumma frågor. Några dagar efter hans ankomst återkommande jag från honom hvad jag beräknat att mat-lagen skulle kosta samt en middag tillsamma för både drickspengar = en liten verdapenna. Då han fick dessa pengar, sag jag honom gå ett par gånger af och an i rummet; jag såg på honom och tänkte: "Du är icke värd att ha pengar i dina händer." Vid våra dagliga gemensamma måltider var det jag, som naturligtvis så länge jag var där, betjöt Bordeaux för Schmidt och mig. Då gjorde Rhee och jag den observationen, att när Sittberg druckit 1 glas, Schmidt hällt i sig 3 glas. Du: 3:1 2:2 hade 7 " rödvin är för svagt för honom, han låter nog sitt nesa rafflande hemma upp på sitt rum." Då jag om lördagarna sag för hans fattiga, som han gav skulle hämta ut som lag öppen på bostaden, där äfven min lön för det jag gick för telefoneringsskull, sag jag räknem till min förvåning, stat ingenting för dem. Du, förstod jag att Upsalaborna icke var så behjälpliga, att han icke kunde hålla mätten, när han kom i sällskap = dikta undrade jag icke huruvida i Uppsala eller Lund. Nästa måndagen vi voro i Bustorp fingo vi L. fem ny gås kostym i stället för den vanliga luggslitna mössan. Vi ropade ettra: Kors, Du får Doktorn är i dag." De svarade han: Den har jag köpt i Lund, naturligtvis af de spädde res = pensionspengarna." Vid hemkommen, tackande Gustaf Adolf mig med allt möjligt förstår jag om att han var ovanligt belåtad, men ej visste festprisen. Han att han sade hade han dock Hela nästa året icke varit hemma upptagen och ovanlig = ovanligt förr förrän jag förresa honom vilke jag inte, ty det hade icke gått tillräckligt tid. Just därpå tänkande jag för honom hand hej = Adolf Sagt och frågade tillika, huarför han då efter framvandet huarpå han svarade: "Inte kunde jag vara inte = inspr om hälsorna, när jag talade på bandidaten." Jag som fick honom att ändtligen taga kandidaten, var hog därvarande Fil. Dr. Skrivarien vid Stadsarkivet i Lund, Lauritz Weibull, ty där var han som barn i huset, Sittberg ännu begripande skrattande skrattade för mig, att han hade Docenten i etnologi i Upsala Knut Kjerna, som var god vän till Weibull, testamenterat honom till Weibull. Kjerna måste ha ett hvad den då unge Sittberg dugde till, ty i sitt testamente hade han uttryckt den önskan, att Sittberg skulle fortsätta hans arbeten / Från Bojers Saumbers stannade Sittberg = Schmid i Vetlefit, under tiden skref han några bref till mig i hvilka han redog jag för gräfningarna framåtskridande. Som jag förvarade dessa bref samt alla öfriga bref från honom i huset Hemgatan 4, jag äfven den första omvändningen af skottarnöjesgången funnit sin plats, då vi samtligen första gången 1912 voro i Helsingfors jag var sysselsatt med att packa in alla Sittbergs minnen. Jag har den i en väska i ett skåp.

H. J.

XII

Uhse & jag voro (efter 4 veckas tourné) åter i sitt stamhåll återvände hem, [2] dit jag glad åter återser Walther, som gått så länge allena omkring på Hildesheims gator. Några timmar efter vår hemkomst for jag i bilen till Lund & gjorde upp med Karlin, betal(t)ade min skuld och försäkrade mig om Löfbergs tid efter vår hemkomst påföljande April.

Några dagar (eller två) kommit & gått reste vi till Stockholm och fortsatte så med vårt hetsiga. Julens verk, som året förut till Geyers, där vi voro tillsammans med Henrik & Rolf samt Wilhelms bror Gustaf & Fyster Palmborg (Pella) Collet. Under färden reste Uhse & jag på några timmar till Lund, dit Karlin inbjudit mig för att se på en gräsning, som Löfberg hade på med.

Skall sättas in att jag af Löfberg mottog alle September-Maj gymnastika 1911 smycka av bästerna och senaste dem. Vintern i Stockholm [illegible] som orsakat mildersa förändringar, teatrar & om kvällarna trevligt sällskap hos oss. Rolf i Skåne för att bära sig handbrukat, jag med mitt folk oss emellan mot samlingarna. Mellan vintern hörde jag ingenting af Löfberg, men i April reste han till Hallsvik & i Maj Walther & jag Uhse; då vi kommo hit, var allt i full gång. Walther stannade några dagar hos oss & reste sedermera till Vierwaldstätter sjön, där han tillbragte flera veckor tillsammans med Eckermanns, innan han återvände till Hildesheim, där sedermera barn & barnbarn beredde honom en härlig tid. Vi däremot stannade till mitten af augusti & reste med Löfberg öfver München, där vi skulle se på utställningen, som Professor Becker moderat. Om 1914 års verksamhet i Hallsvik skulle jag kunna skrifva många många sidor. Hvad jag under den tiden fick genomgå öfverskrider allt hvad en 66-åring har rätt att begära, när då blef jag sjuk 14 dagar redan jag vat kommit hem & låg 8 dagar till sängs. Att detta hade jag Schmidt att tacka för. Han, som hon som en liten älskvärdig man för att hjälpas med urkvinnorna, hvarde naturligtvis som så många andra lätt tala framför sig. Han hade väl från början, då det var tal om kvinnornas utgrafning trott sig att en gång få skryta med att åtminstone han lyckats, och när han märkte, att detta gick om inte, både han inga gränser för sitt uppträdande mot Löfberg. Och det satt som mellan två elefanter. Han betog en allt mera högdragen ton mot Löfberg & hon

Om bad honom anbingen
Sillberg om något, ej lade han (andra) nej dur lät honom första, att han vore den, som
befallde (Men vi voro tyvärr tvungna att hafva honom, ty han som Schweizare skiftade arbetena
å alle hand Sillberg behagade. En dag sade Sillberg till mig: "Så här bär det icke ge, och
som Professorn Schaefer Schmidt för Vallevik handling arnas skulle bättre än mig, är det bäst
att jag slutar." Men de svarade jo: "Det fattas bara, att Schmidt skulle få sin vilja fram
och få doktorn att resa, ej det gäre icke ny." Så gick det nästa dagen, då läst det bäst om
vegen stenar, som skulle murkas in. Jag åkorde strären från ett förråd. Schmidt
kom å behagade sig, Sillberg sade ingenting. Dagen efter talade jag med Sillberg
å bad honom för Guds skull att fortsätta hos Ekendahl. Han svarade: "Det är så
bittert, då man har rätt, jag lofvar ingenting, men skall försöka." Sommaren (afslöpte)
å Sillberg hade icke bråtte, förrän Schmidt stulen läst dann varre emot honom, hvar-
så ofta
å gång kunde, försökte han göra å förmenigheter honom. Då lofvade jag honom mig
att
att göra allt hvad Sillberg gjorde för mig skulle jag i min mån försöka att åter-
gälda en gång i framtiden. / Här är allt efter hand blefve nämnare bekanta, bygde
bl. honom vecken från Sundsvall till Stockholm gjorde utflykter tillsammans. Jag ville icke
föreslå honom att följa mer gamla på våra små turer, men en dag berättade jag, att vi
skulle fara till Basel, å då förklarade han, att alldeles han tänkte resa dit. Efter slutet
bad å det fann vi tillsammans, när vi kommo till Basel, ville han följa med oss.
På vägen skulle vi i staden hafva oss den stora enden, som skulle bli sitt längst samma
afton. Nu började Ulla å han att ala om, hurusom det skulle vara att få höra
Konserten
å Schaefer å sade: "Ja, Gunna för mig, om Doktorn (vi hellade honom alltid så) han
skiffa biljetter." Så stannade vi å hörde en hårig hornet, återvände med all möjlig
fart starka, lägo där på hotellet öfver natten, utan att, till å med tvål, tändstickor
å kam. Denna resa behagade oss så, att vi tre, sedan följande hvarje år, fick som fåglar,
gåfvo oss natten på någon vinter utflykt. Den sista Ulla tog hade en tvåbitt två
tandborstar å fickduk med sig i sin blåa väska att låna bada. Jag, som kommer
hela Schweiz, fastande alltid, hvart vi skulle taga vägen. Får mig var det ju mycket
behagligt, ty (han) Sillberg åtog å tvåvaret med biljetter, vegar å allt annat. Under vårt vistande
det året i Schweiz bestod jag att han skulle taga sin Doktors examen, om jag orkade (jag) arbeta
på den vägen aldrig så mycket. Ofta talade jag med honom därom, men fick aldrig något
riktigt svar. En afton, vår vi åter var i kland som ett stort barn, fick han orken att öfva
dit, då han skrattade åter drog han på munnen. Under dessa månader voro vi icke
alltid idel vänner, ty fastän jag ingenting sade, bjöds jag ibland att gråta för mycket
i gråt å jag hörde i gatuvrålen. Jag förstod då icke att en karl icke får så gno
för som en kvinna gör, för övrigt ser jag i sedan start kunna de färde, att
att han arbetar mycket mera än förr, å att han (gör det så gör det hvilken som)
arbetar tvärtare än någon annan

för så skulket noggrannt arbete kämner han icke ifrån sig. / Bland allt annat,
den tiden afhandlades oss emellan, var det bruket i staden, att gästerne fullkomligt
(Jag hade tänkt mig in i den saken) Vid ett af dessa tillfällen bad jag honom öfvertaga
förlängen af det hela, hvilket han också lofvade. Till följd häraf kom han flera gånger
under hösten till Hildesborg. Under höstterm 1911 – 1912 kom han åtskilliga
Stockholm, där han icke varit, sedan han 1908 (som) resta som ambassadör till Turin. /
Vid hemkommen i Hildesborg å tingsrätt, läst jag nästa ofvan i skjutet gick å mitt hjärta
var en rysk till sanft i grus. All förargelse å förtret i Schweiz hade verkat för mycket
för en 67 årig gumma, reserverk vore slut. I mitten af September reste jag tillsam-
till Stockholm med Wilhelm å Ulla, ty jag hade inbjudit Kommitténgressen i så lugn,
men
sitter en ovan återvände vi till Hildesborg. Första dagarna i Oktober flyttade vi till
staden. På sådan resa stod med vår min Ulla i Leyden, hon förtrollade vårt hjärta mycket, men
Ellen återvände åter Egypten. Julen firades hos Gejers.

September – Maj årsvisit 1912
Vintern å staden förflöt som vanligt med kvällsgäster. Nu började jag så att
inse, att Sillberg skulle behärska Stockholms byggnadshistoria å kunskap, och utgifva
därför. Ulla längre kunde hänga i Stockholm å jag skrifvit emedan jag mycket vid,
att det skulle det bäst erbjudit att honom å jag (som) kunna ordna
hans arbeten, (den svårhanterliga) kämna Sundt. (utöpnerande) Jag honom detta,
och tog han på mycket gladt, ty han ej visste ingenting (mera) Jag förmodar
att han ej (emedlertid) att Sundt icke var rätta platsen för honom. Så låg det mot
våren 1912 bestämdt, att han skulle kämna kulturhistoriska
Museet å flytta till Stockholm. Med några ord vill jag nämna, huru han kom till
Nordiska Museet. Jag är vid detta tillfälle kompetent att på många år tillbaka å
berätta, (jag) af honom själf, hans man å med Kandidaten Vendelius i mitt.

I Upsala dit han kommit skickad för att studera, slog han sig, som han själf berättade, på alle möjligt, han tyckte om i gamla dagar. En mängd anekdoter, som följd härav, lefva det naturligtvis ännu i närheten af. En stad vid Dalälfven kommer han ofta att omtala. Han har, förutom Upsala, stått i mycket nära förbindelse med Stockholm, dit han kommit för att ordna det Nordiska museet samt erhållit platsen som förste intendent vid detsamma. Det var dock först då professor Hazelius, som han kallade honom, var död, som han kunde tänka på att flytta dit. Han hade redan förut varit i Stockholm, då han som ung student besökte Skandinavien och Finland. Han berömde mycket den gästfrihet, som då mötte honom, och den vänskap, som knöts mellan honom och Hazelius' familj. Han hade också varit i Stockholm, då han som ung man gjorde sin bröllopsresa, och hade då med sin hustru varit hos Hazelius på Skansen. Han hade också varit i Stockholm, då han som ung man gjorde sin bröllopsresa, och hade då med sin hustru varit hos Hazelius på Skansen.

Han hade också varit i Stockholm, då han som ung man gjorde sin bröllopsresa, och hade då med sin hustru varit hos Hazelius på Skansen. Han hade också varit i Stockholm, då han som ung man gjorde sin bröllopsresa, och hade då med sin hustru varit hos Hazelius på Skansen.

för jag tillade, att jag med skadeglädje tänkte på huru unge herrn skulle förklara sig till Bern
inför dessa vidare respenser. Men då vi första morgonen voro i Kolding i drunde
hesse, herrn kommer ihu, om inte Silfberg. Jag blef så glad, att jag i första ögonblicket icke
kunde framstamma ord. Så berättade han, huru han på 3dje c:la de klassen tvenne gånger
under natten c:a dagen med det lilla i fönstret hade ~~med~~ c:a knappt fått nästan med.
Då förklarade Herr, att då han ingått hit genom den sparren c:a tänkte sig genom den andra,
därifrån vid ankomsten ~~till Kolding~~ till Bern passen med sin biljett 1:sta klass. Jag återtade
åt honom c:a sade: "Det är bara historier," men en tid efteråt kände jag gåsen. ~~I~~
~~Att~~ En händelse satte en gång Wilh. o Geyer här Gustaf c:a behagade sig att berätta, som skedde
vid sparren i Malmö vore sådana socialister, att när någon kom med en 1:sta klass
biljett etc började de alla komma med sina, detta hade händt honom c:a flere af hans
bekanta / från Bern varit vid dessa till Zürich för konferenser med Landesmuseum, därifrån
för övrigt, där Silfberg gripit upp hela gården, som var full med trähonstruktioner, hvilka
äro beskrifna af honom. Dessutom skildrade en del järnvägsorder med saker, som
saknade med gamla utgångna skärap, i millioner st. samt en del annat skoj till
förfärelse. I 25 juli återvände vi direkt hemmavid c:a kommo den 26 juli på kvällen till
Malmö. De första skulle lappa till i Silfberg, men Silfberg ville mig: "Ej
denna som förorden genomgår har jag aldrig sett." Det skrek jag, ty varder
ej kommande genast till Kronan. ~~I~~ Nästa dag ~~gick~~ gick en kommissarie förbi
och jag till honom: "Ah, det är två åsnor, som jag skrifvit på, men ej Christ på
Malmö fältläger." Jag och
Wid, de schulpfade åsnor, hade då ingen skrifvit, med Universitetet i Lund
hade med sig i kunde således icke begripa, huru en del, som regerar här, kan vara
så litet sinnig c:a i bergen. Detta sade jag också till honom, han förskräckte sig och:
"Å det första förbindan inte." Jag log, men tänkte: "Herre dessa förhållanden är, skall jag
nog taga vida på." ~~I~~ Förresten ~~var~~ är det, att innan han kom till Lund, förstår han icke
hvem de är så / längre kom jag från hvar, som studerat, hvem det skrifvit
sig med c:a tolv systemet och kännetecken. Jag sade af dem till honom: "Här vid Universitetet
kan man vandra att skrifva under, ty det är ingen större semmarkillnad som i Malmö å Lund.
I Malmö är det dragligt, men i Lund är det omöjligt att undgå Studentskrifning, ty då
skola man så hårdt, att det knäcker skiftet." Så skall en gång en äldre herre till Mec
=nig. Å en annan inte förstod, så klev han dit, när han kommer till Lund. Jag, skall
förresten jag icke höra min vän, Wilhelm o Geyer, berätta, huru det gick till under den tiden
han som böjde gick i skolan där. ~~I~~ Kapten Mec nig att skrifva för examen i en
liten småstad, där näsan kan ej dom finns. Kaptenen påstår, att konungen kommer
med sista tåget en afdelning därliga kvinnor från Köpenhamn, som natt morgon
återvänder med första tåget. Nog tycker jag, att konungen kunde ha nog af sådan varan utan

ete Schöpa reciterera dessemmer från Danmark åt vår studerande ungdom i Lund vid
skolor å Universitetet / Vid. vår ankomst den 26/7 var Wäther ute vid motet i Malmö å de spenderade
vi kvarn ute med mig återvända den 28 juli för ete han skulle se de mästvärdiga
tävlingarna, som kommit pgaa för hela gården under Sällbergs ledning. Han tyckte, men
säger dock ej. Expede sig mer med de hårda fingrarna pa telegraf kontoret ej så mycket
Beul, ach felades inte vi. Nät vi kommo fram, kom vara Wallvik emot oss familjer å Ekmans
å med dem återvände vi å vara pa Valdemarsvik igen 2 juli. Stina disponerade Stockholm för
ete se pa Olympiska spelen. Vi bodde då å Rest hus å hade trevligt med vis Hotell
af fyra å trevligaste vara Wäthers bror döttrar Hilda å Lovisa med man å Emma å Wilhelmina
med man, två döttrar å en son hos oss. I mitten af augusti flyg det på mig, ete vår
lilla gården å Kallvik ägen ej, för tillhörigt, hande hänsyn skönhetsvärde vänta, ete de
gjorda ritningarna å Sällbergs beskrivning icke voro nätiga. Smärtsamma tillfällen för allt, ofta
hvad jag haft känna af dem. Då ville jag mig i förbindelse med Professor Oscar Montelius
å har vår så älskvärde ete skrifvas till en tysk å en dansk vetenskapsman, bägge med anmodan
rede sig med Sällberg å berätta trädgårdsanläggningarna. Resten af hösten var Sällberg knappt
sonder på Valdemarsvik å Stockholm för ete fortsätta sin verksamhet med
Kallvik kyrkogård, arbeta nästa sommar hos oss om dagen. Under vårt vistande
i Kallvik besökte Emma å Wilhelm å Sigrid samt den nästkommande vår fästmö, dem 3 gånger
vandrigen en tur genom Schweiz i egen bil, hy de fullbragte en lång tid med bilen
på fjällvägar m.m. Ake skulle allt förbättras, ty nu blade Sandgren Sällberg ofort upp
ete bära. Nu fick han ofta klagomål öfver, ete Sällberg icke mera kontrollera de andres arbete,
utan hade å ha skulle allt till Sällberg. — En fråga ger jag nu: Kommer Sällberg ete behålla
sin hjälte ete se igenom allt, ja tror det ej, ej som jag helt hade hoppats, men det får
väl så, så länge det går. Våren i Malmö, Emma med barnen som vanligt några veckor hos
oss. Fadern hos flickorna vistas stadigt, emedan de vackaste fjärdarna vanligt
på Nygadan. Från 1913 hade jag utom Sandgren anställt Ericsson från återvände till Helsingfors.
Efter två år, att han gick i min tjänst, hade han varit en mästare i hela
arbetet. Min hjälpare, utan svårigheter, fick stanna efter ett år, ty han visste hur det
1913
Gymnastik som vanligt
Vintern i Malmö. Våren i vanlig ordning. Nytt mästerskap på Nordiska Museet å gick jag en förlust av vår Ebba
Sällberg upplöste hon sitt förlovning med mig. Hade man varit honom, vet jag icke, men det hade gått med mycket

men så lät det inga utom sig. Man verkade på. Sällbergs Hemmet, ej det var mycket det bästa i hela
Sverige, men så vid behöfde jag ju ej ha ett hem. Jag kände på mig, ete det var mycket
så vid behöfde jag ju ej ha ett hem. Jag kände på mig, ete det var mycket
Sällberg arbetet på fjärdarna. Han var verkligt duktig, men så gjorde han för korkade å tråkig
icke energin ete fortsätta, och så lät det ingenting af honom. — Som han är hemma i
sprid å vard af ete förlova sig på Stockholm, så hafva vi han nytta af Handelsman Borgh
Skandelin / Vi började det så ete bli svårt för Herr Hemmans å mig ete få hit Sällberg
någorlunda ordentligt om hälsorna, men gång på gång så icke något af honom på en
lång period, detta har varit så är annu vår stund, så länge jag är min." Nar dock mitt gifte blir fördröjt
Likaså som förut, så har jag beslutit hyra Kallvik ett annat år, det är
förutsatt ete Sällberg ej ger sig på att arbeta så här, förutom jag är grund
å Sällbergs försäljning / 14 dagars öppnade Rolf de Maré Hildebergs ansende, 3–28 dagar i Wien
Wien-baden å Schweiz, dessa vår första gången Wäther var utomlands. Sommaren
på Hildesborg. Våren i Sverige. Emma med barnen några veckor hos oss. Nu började
jag på fullt allvar att kasta med Sällberg om hans lämplighet å Doktors examen,
som han så gärna vilde skjuta upp till kommande tider. Jag stod fast på jag honom då så,
att han skulle taga sin slutexamen i December. Vid tal om detta ämne blandade
Handelsman till mig, att en man stannar i Stockholm för det enda mig å Doktor
af ej det springer så många behörda till honom, bäst vore det, om professorn kunde
förmå honom att flytta hit på landet. Som jag kort sedan allt, så kom jag med det
Nya nära, han gärna godtyckligt in på vårt förslag å flyttade till Nyäs. Jaden vore så hos
Meyers tillsammans med de andra.

I 28 juni inte Nice å jag med Sällberg till Portofino och återkommo den 5 juli, hos oss
resumerade vi hela vår så många veckor kyrkor å annat intressant. Vid det tillfället kunde jag komma hans förtroende,
tilldela, vecka många, som tidigare oss mycket. Modern Hilda är uppfostrad med mig omsorgen.
Som liten, hade han varit så snäll å ordentlig, men så kom han till Upsala, där han började sitt studentliv.
Lyckades till att möjligt, men ändrig för resultat. till mig, förbjöd Hilda att han en tid skulle bli studerande, men
så hade han redan dagligt gjort. Så blunt, hade han icke skrivit till dem på 2 år. Så började han, att de
en gång hoppats att han som fadern skulle bli skattkrävare, men de hade jag icke lätt till att det på
mycken, jag tänkte: "En sådan begåvning och skattkrävare!" Hilda svarade jag till fru Sällberg: "Vet ni väl,
att ni en gång kommer att få mycken glädje af Eder son." Hon gav mig till svar: "Nåde professorn
har rätt, med kanske professorn kommer honom rätta än vi gjort."

II På höstens första Fil. kandidat Per Sandbergs Fil. Examen, [illegible] Sällbergs Regnet
att bestämma det — försöka förhöret å fortsatte därmed till våren 1915, undervägens mera. Nu
är han Chef för Folkens tegelverk i Göteborg, Hammar- till affärer han förvärvat bruket Fischer på med

dessorna. Sedermera tog han licentiaten i Doktorn i år inspektör vid Röhska Museet i Göteborg. Under tiden våren 1913–1915 arbetade kandidaten Carl Otto Nyberg i ovanpå de övre orientaliska salarna. Han var egentligen målare och som det påstås, höjer han även på att måla tuflor. Under samma tid fick det bestämt att Slottet Hallwyl skulle renoveras. För att utföra detta rekommenderade Lithberg arkitekten Anders Roland, som har tillsammans med honom är Fil Doktor Sune Ambrosiani, han är inspektör vid Byggnadsvårdet och anses för den skickligaste vi hittills renovera gamla byggnader. Jag fick då anbud att komma upp på Rolands kontor, som han har i samma våning där vi bo. Lithberg var naturligtvis med om hela konferensen, och så snart Roland hade förevisat något enkelt hus: "Hör Ni tycker du Lithberg", och tillslut fick det alltid som Lithberg ville ha det. Vid detta tillfälle sa jag bestämt klart & godt, huruvida han har, ty jämte Roland är den skickligaste vi ha för renovering fick ändå Lithberg den slutkommande i allt. Vid detta tillfälle var jag också inne på Lithbergs tider som & Jag kunde bara bocka ett.

1914

Doktorn i Upsala (Gymnastik som ämne) kom till Lithbergs intervju 1914 till Erikson, tillsammans med Doktorn i Upsala. Jag har en del av Mauss utsprid sjuk i mässar, som har sprid kom Lithberg en dag till staden, då jag låg sjuk, och berättade, att han varit i Upsala & fått licentiatet, och att han tänkte till Stockholm komma in sin Doktorsavhandling. Jag kan icke säga huru glad jag blef över, att hela varit så lätt. Ralf med sin gode vän målaren Nils Forsberg till Algeriet. Efter vår ankomst den 18 april i Lungsot i Nizza 28 maj disputerade Lithberg till Doktor i Uppsala, och herr Flemmen med mig dit. Jag hade aldrig varit med förr om en sådan disputation och därför var det mycket intressant för mig. Den 30 maj reste jag med Ahey, herr & fru Flemmen till Uppsala för att övervara promotionen i staden. Jag satt där & gjorde mina reflektioner, huruvida gick till i min napoleon- och sedan tillfällen. Då får tiden var promotionen i Domkyrkan för hedersdoktorerna och sedan på hedersdoktorerna bestods ett skott. På eftermiddagen var det fest i Botaniska trädgården och på kvällen stor bal i Konsthallen allra tillsist på Västra Redoutsalen. På morgonen dagen före festligheterna gingo studenterna och gjorde serenader åt de nybakade doktorerna, som voro nöjsamma, och då följde man med dem från gård till gård & hörde på sången, det var förtjusande dagar. Herrar åt sig, bland annat på Operakällaren i den nyktra salen med 1 skåle, utom fest i Botaniska trädgården men en bal i ett hotell för dem som ville vara med, ha, så prosaiskt! Lagerkransen, som Lithberg hade dagen förr på huvudet, tappade han absolut inte. Vi åto sedermera en bättre middag tillsammans med honom på stadshotellet, vid Champagnen sade han också några ord: "Tack professorn för att jag är doktor" vi skålade med honom och önskade honom lycka & framgång i lifvet. Med oförtröttlig återvänd

vi till Stockholm, möttes vi belåtna med vår dag. I sällskap med vår vän Hamvik; Sällberg, Roland, arkitekten Lesén
i Gefle, Hesser jun:r samt den lille Professor Hesser, de tre sistnämnde från Roland. I Hotell
Hit, Herr Sjöberg var öfverlycklig
över att få en massa fotografier. I. Vi hade sommaren på Heidelberg och sett mycket 3 gånger i sträck
med bil till Malmö för att bese Baltiska utställningen där och tillbaka över Ess. Fina de
på Heidelberg, nio år sedan, Ebbe Ehrs. Dessa voro där bra ess, men inte var det något särskilt
att bila hvart och upp- och nervänta, emedan vi kom dessa senare (på annat sätt) till Heidelberg. Vi
hade då till Malmö för att se afslutningsdagen af utställningen, fick sedan direkt
återresan till Stockholm. Firma med barnen i Mariaberg, den senare låg i ett
pensionat, vara hyfsat trevligt ett. I
så kom bröst emellan, och endast Sjöberg och undertecknade fortfarande med sitt, han tog öfver
en massa fotografier af Schmidt. Rätningarna af Stället här Roland med Esén tredje mera
att öfver hand på mina egna bekostnad fullbordat i Stockholm. I alla fall så är Sällberg
arbetade, hade inte hunnit mycket annat, utan
tyga upp, sedan han fått låtit upphöra med den gamla, ändlösa det finns några spridda i
muren. Sällberg och hustru alla de andra voro emot mig. Men nu, sedan det återblifvit
uppbyggdt alldeles som efter gamla ritningar, som gjordes då byggnaden
hyfsa her, hafva
hyrsarne mycket fort, att jag hade rätt. Den nya 1870-talets afskyvärda fotik ligger
förvarad i Hallarna på Skansen. Där
Sällberg sjuk på sjukhemmet, och blef den 17 November till Maria
1915 af Sällberg sjuk på sjukhemmet, och blef den 17 November till Maria
opererad af Rudt.
Sekreteren i kirurgi Doktor Oscar Hessen, för oss med Ehre några gånger dit,
men den snälle Herr Hamnam var ofta hos honom och tyckte honom med sitt, vackra ord ja
inte, hvem det hade gått för honom. Herrarna där hade lofvat de
om honom. Så är det, när en kvinna har några närmare anhöriga på platsen. En
lycka var det, att denna sjukdom kom på honom först 1914 och icke i maj 1914 då jag fick Doktor
Kosten i Stockholm. Vi arbetade flitigt med våra katalogen. Julen voro vi som
vanligt hos Geyers på Wychelm med de vanliga gästerna.

det var ju mycket nöjd med honom ty han mycket enkel och är nog [illegible] uppfostrad.

2 januari kom kusken Karl Andersson 1915

Vintern i staden, arbetade som vanligt med Katalogerna. Första dagen 23 Maj gjorde jag med Ahee, herr och fru Gleumann samt Sittberg en utflykt till Gripsholm, där vi hade mycket trevligt. På hemvägen vände vi bilen med ena hjulet på den andra sidan om ett träd, så vi kommo med lindrad fara och skräck. Vackerligen bröto Ahee och jag vara [illegible] för Gleumann handladen, och hvad vore detta mot hvad som kunnat hända. Jag vann en del vackra guldskrollop, 15 Juni reste Ahee, [illegible] för sista gången. Vi [illegible] Gleumann, således samma kusk som Sittberg året förut. Han är [illegible] Fröken Westman kom dagligen för att massera våra armar [illegible] sedan med mer till hälsobruk. Som förut Berglöf bar hon henne, följde de ut till oss. Walther reste redan i [illegible] till Ahee. Vi blef glad när [illegible] dit. I September återvände först professor Hasse och sedan jag med Ahee. I Oktober kom en dag Professor Tullberg [illegible] Gleumann och på gymnasiet, och de voro [illegible] att för sig att hänga i trapporna. Tullberg [illegible] Gleumann [illegible] när de första se mig [illegible], men [illegible] arbetet med armen [illegible] jag [illegible]. Nu har jag [illegible], ty jag kommer nu att [illegible] armarna. Herrar och damer kom [illegible] med [illegible] Julen hos Gleumann, men [illegible] reste [illegible] till Spanien och Kanariska öarna. På hösten skulle Sittberg få 6 veckors semester, de andra även [illegible] i resor till Schweiz och hans doktorsexamen. Nu trodde vi att han skulle komma [illegible] till examen, men därav blef ingenting. Han fick i stället ett [illegible]. De [illegible] sade: "Här är inte [illegible], han tycker ibland så [illegible], men så länge som den här gubben, [illegible] det icke [illegible]." Är ett barn han [illegible] på sig, [illegible] så gå han, tills [illegible] öppnades. Vi [illegible] efter [illegible] på honom, [illegible] sade jag till Herr Gleumann: "Vi [illegible] och gå till honom och tala vårt med honom," Herr Gleumann sade: "Ja, det vill jag icke, han borde ha [illegible] för ett [illegible] handlingssätt." Men jag svarade: "Med [illegible] kommer vi ingenstädes med honom, bara med godo." Till slut gick herr Gleumann till honom, fann honom liggande på [illegible], [illegible] som Gleumann är, fick han honom att komma till [illegible] och [illegible] samtal efter [illegible] år av tvek, som icke [illegible] höra, men något [illegible] [illegible] hvarje, [illegible] hvar jag, att vi togo honom på [illegible]. Nu är han Professor [illegible] snart 40 år och har [illegible] en gammal stadig [illegible], men får ta [illegible] som det är, det [illegible] en [illegible] av hela de unga herrar, som äro som [illegible], de äro [illegible] att sparka åt [illegible] framåt, men till slut blir [illegible] gammal [illegible].

1916

Vintern i Skåne, som vanligt med Naturlogen a. Ralf med sin goda vagn, mellersta Nils Dardel i Skanien i Kasserie - Österut / Lithberg i Roslund visste på våren lika Schweiz för att afstata Hattels ungdomsår och stannade där till midten af December / 1905 i stället af September förra året redogörelse Schweiz på en gång. Och tjänsten att jag oviljeligen var tvungen att vara för att se vad de gjorde. II /

II Några dagar innan jag for, telegraferades det från mig, "Kommande: Lithberg". Glad att Lithberg kommer!! — När jag vid vår där var jag annu gladare, ty Roslund ville stanna i Lofoten året därpå. Lithberg däremot skulle stanna tills allt blef färdigt. Detta var det första riktiga, då de bebodd, som Lithberg försäkrade minst 2-3 veckor innan arbetet var riktigt i gång å både tid å pengar gingo förlorade. Det var naturligtvis lika förbjudet att köpa i det tomma blåa Bretterberg lika midtens af December, som på sommaren, då det var fullt med badgäster. Roslund var för övrigt som det nybefullmäktigade trumslagare, kunde på fem dagar och ingenting säga åt Lithberg i en snarmaten att Så förbjudet hade Lithberg icke, desto mera uppskattade jag hans artiga hanklingssätt, förutsatt att han aldrig använde sig av sina talanger. Han hade många 1000 kronor. I Jag förklarade i samråd med Lithberg att komma och i Hallvad skulle synas och om så behövdes uppsnus. Vi var alla färdig och Roslund endast hinna en gång tillsammans med Lithberg fara dit och se hurn allt hänger sig.

II. Walther blef ond och sade, det vara att en galenskap, som han skulle, efter mycket hit och dit, sätta sig mån vilja igenom och fick mig Walter Ebbe, bror Ulrik och Petersen med mig. 14 dagar voro beräknade att stanna i Schweiz, därav flera i Zürich för reklamen skull och för att se Rigi, men af Walther blef ingenting af för mig. Ebbe fick allena, ty det hade så mycket i Hallvad att se på och med herrarne i andra personer, att knappt de fyra dagar jag var där, hann vi knappt till.

I Sommaren som vanligt på Hillesberg från 14-25 juli gjorde vi en tre veckors resa till Stockholm och Upsala och Göteborg. Under den första biten med Ebbe och Walther, och sedan med Ebbe och Petersen. Vi hade kikaren, och Walther af dem smittade så att han under en längre tid var genom tidig och hostade hela tiden mer eller mindre. ○

XV

1917

Vintern i staden och arbetades som vanligt med katalogen. Anna som hon trakterade oss redan
i Oktober hos sig. Rolf med Fardel till Amerika. Japan [illegible] 25 Sept. från 6 Aug. - 15 Maj,
Egon vanligt i skötet af maj till Hillesborg, Ake [illegible] i början af Juni. Anna med
Tarnen, barngrafinnan Karin och Franzyskan [illegible] 14 dagar ombrist midsommarhelgen
I obegriplig blindhet som vanligt Dahlbom Hedström, Anna gång med Anstrax, Operasångerskan
fröken Gerlof Göteborg med sin samt fröken Westman i Bergslof,
Hedström Svarby i Ulla som Ekermann samt midten af September Fr Dr Sittberg.
Hotell af Uppsala [illegible] vanligt till Stockholm, Anna hem [illegible] vanligt med sin bror,
barngrafinnan i Franzyskan till Lappträsk. Julen firade Gegen samt Ekermann Rolf
de första hos 1917 skaf L en liten vägledare [illegible] Stockholm och lät trycka den.
Herr Schmidt fick den, brukade han till den grad att jag bad Sittberg icke skaffa
ut den i handeln, innan han fått sina kapper färdiga, detta hade ordnat.
Schmidt var i början en flitig och omsorgsfull arbetare, men med åren har han
synnerligen som så många andra af hans kön icke kunnat tåla vid. Han vill hafva
åren af allt och ekeryta med, att han gjorde allt. Med andra ord, så betala
grad arbetaren, en enfin karl tramsar hängaskört med allt, somkommer i hans
väg.

Vintern tillbragtes hemmastadd vid arbete med Bibliografien som redogjort
1918

Vintern arbetade vi flitigt med våra katalogar. Under vinterns lopp var Rolf i Stockholm.
En dag under denna tid telefonerade Professor J. G. Ekman, som är ordförande i Nordiska
Museets Direktion, att han ville tala vid mig angående Hildebrand. Jag funderade
på förundrade, vad det kunde vara, tills han själv därpå ringde upp till mig.
Han sade strax: "Skaffa mig 300,000 kr. till en professur
vid Nordiska Museet, och då får jag hos Hildebrand till den platsen
det kan jag i". "Naturligtvis skall Greven försöka att få pengar av Greven"
"Nej, Professorn, det går aldrig, det lönar inte möden, att jag försöker". "Således
intet hopp". "Nej, intet alls". Därpå gick han sin väg. Jag skyndade på kontoret,
där jag berättade saken för Herr Ekmann. Han sade i korta: "Jag tycker, att
Ekholm själv kunde gå till Greven och be om pengarna, ty skarpt är barnen
kan han ju ändå inte gärna, han skall kort och bestämt att han först varit hos
Greven". "Jag tycker det låter så förnöjligt, ty min mening är dock inga längre".

"Herr kan ju alltid försöka", svarade Herr Ekmann. "Ja, på Herr Ekmanns
telefonerade till Ekholm, så var så god, ty jag har den öppenhjärtigheten att fråga honom
om han vill skänka Nordiska Museet 300,000 kr." Ekholm
kom. Han var mycket artig, men hade en mässa undflyktar, talade tider o. s. v.
Då den punkten utvecklade vi saken och förklarade jag den vara avgjord. Vi satte senare
(gick omkring) som vanligt till bords, men ingen Ekholm kunde upp, något om förmiddagen
var mycket. Jag blef rädd att något förefallit, om någon sett hos honom vore så
konstig, kvadpå han svarade: "Ja". Så fort klockan 1/2, då telefonerade jag till kontoret
och fick till svar, att Professor Baron De Geer från Högskolan är hos Greven. Ehuru
så jag då kunde, så var Ekholm kom upp. Han gick två gånger till och då
en stund repade Ekholm på mig: "Greven vill tala med Professorn". Jag kom strax
med. De sade Ekholm till Greven: "De Geer har varit på kontoret hos mig i förmiddag
detta". Jag fick syn på en ritning på kalkerduk, och närmare granskning upptäckte
jag ett bergskedja på en av bergen stod: "monte Hallwyl". Ekholm berättade
alfvit lidkraj till Spitsbergsexpeditionerna. Ekholm De Geer kom om 300,000 kr. till en
professur i etnologi och högskolan. Ekholm hade kommit honom: "I höst kunna vi
vidare tala om saken," (Det gjorde han) "när jag varit hos Greven". Efter
detta vet jag knappast vad jag gjorde. Ekholm skänkte
Nordiska Museet 300,000 till den nya Professuren. Det Ekholm har även en professur
i etnologi vid Högskolan en docent. "Ja, så får jag väl då att skänka Museet honorar".
Ehuru underligt går det ju till ibland här i livet! Jag gjorde strax ner på kontoret till
Herr Ekmann för att berätta allt, och både Ekholm och jag voro så glada, så att Herr Ekmann
strax telefonerade till Ekholm att Baron De Geer varit hos Ekholm och att förslaget
för hans professur ginomgått. Längre fram på eftermiddagen då Ekholm kom på
kontoret, talade han med Herr Ekmann om saken. Ekholm tvistade då
kommit på kontoret, gjorde Hildebrand fick ordet att komma. Nu började diskussionen
att förhållandena, att han icke vore kompetent att bedöma en sådan plats, men fick endast
det svaret: "Rätte inga dumheter!" Men man sade: "Ekholm 300000 för Nordiska museet och ung
januari 1919." Nu kom jag med den frågan: "Skall Museet bjuda på en svettkur vinten
på kapitalet. Här Ekholm 16000 av detta skall något lägga åt till pension, så de återstår
allt mindre värde, hur går det då?" Jag kom då med följande proposition: "Låt kapitalet
förräntas tills det fördubblats, då gå Professorn sin lön, är 1/6 del lägger på kapitalet
en 6:te del för studieresor, en 6:te del åt en biträdare, men då kan kapitalet icke beräknas förr än
om 14 år." Jag hade talat länge samtal med Herr Ekmann, om jag med mina privata
årsinkomster redan nu skulle kunna betala Hildebrand en del av Professorslönen, så att platsen
redan 1919 skulle kunna besättas. Jag sade Han tyckte, att så kunde ske. Jag åt

pensionsfonden icke skulle behöfva (efter 14 år) tagas från de 600000 skänkte jag 3000,
som äfven nu förräntas. Dessa 36000 kr hade jag fått af Walther, ty det såldes en bit af
Ericslund, som enligt lag är min enskilda egendom, men som Walther alltid skött
med största omtanke. Ett klokt förbehåll vid gåfvan gjorde Walther, nämligen
att Glaumann skulle sitta som revisor vid donationens förvaltning, så att en
pålitlig person skall öfvervaka, att en (annan) ny direktion vid Museet icke kan använda
räntorna till annat. Sedermera ~~sutto~~ satte Hazelius och Lithberg upp donationsbrefvet. Sanningen
~~sagt~~ att säga var det Lithberg, som ~~gjorde~~ satte upp det, och sedan ~~fl~~ fingo vi det till godkännande. Uppmärksamt
styrde om alla formaliteter. Vid detta tillfället märkte man så väl, huru Lithberg
~~bara~~ endast tänkte på museet och dess fördelar. En smärta vill jag bara nämna; då jag
sade att 6te delen skulle användas till resor för Professorn och Assistenten, svarade han, nej, Professorn, det blir
till slut bara nöjesresor, det skall vara för alla museets tjänstemän, ty de behöfva
så väl komma ut någon gång. Ofvannämnde plan hade jag sedan 2 år innan Hazelius
kom (uppgjort i mitt gamla hufvud). Lithberg har nämligen redan för flera år sedan
sagt åt mig, då vi talade om allt möjligt, att Sverige för löften att gång i framtiden ha
en professur i Nordisk och jämförande Folklifsforskning. Då skämtade jag med honom och
och sade: "den får du aldrig Doktorn". "Det tror jag nog", svarade han. På sommaren gick
jag en gång och arbetade ut en sådan professur under mina ensamma promenader
i trädgården på Hildesborg, det var på yttersta vägen mellan dammarna. Derför kunde
jag också strax lägga fram hela planen med kapitalets förräntande, utrikes resor
och assistenten. Jag går så ofta upp sådana luftslott på mina ensamma promenader, hvem
kunde tro att detta skulle gå i fullbordan och bli på köpet så snart. I slutet af Maj
for Walther till Hildesborg med hela tjänstepersonalen utom Hansson, som stannade för
rengöringen. Med henne följde Whee och jag i början af Juni till Skåne. Slutet af Juli
till slutet af Juli voro Whee, jag och Pettersson i Jena hos professor Meyer-Steineg för mina
och Whees ögon. Under tiden voro Irma med barnen Marie och Axel Hazelius samt Ebba och Wilhelm
v. Ekermann hos Walther. Sedermera Ulla och Ekermann 4 veckor med 3 barn och barnjungfru
samt Henry von Ekermans födelsedag och första hälften af Augusti Dr Tellström, Sjöbergs med son
samt fröknarna Westman och Berglöf, i midten af September Dr Lithberg. Slutet af September
till Stockholm. Oktober Irma med barnen, Maria och Hazelius hos oss. Dr Lithberg svårt
sjuk i Uppsala i spanska sjukan. Julen voro Hazelius hos oss med Rolf och Henrik de Maré.

XVI

1919

Sista som avsigt i Stockholm [Deng] 24 Januari kom ändtligen Litbergs intrimning till [Professor] tidigare utsatta tid hans föräldrar, så att de fingo veta det, innan tidningarna kommo till dem. Jag kom [samma dag] på kontoret, dit jag hädan dagligen går för att platta bort en stund med Herr Glaumann, då [ringde] han mig att uppmärksamma telefonerat till honom: "säger, om han på kvällen ville gå ut med Konsul Litberg i anledning av intrimningen. [Följande] har [en person] [namn] [ringt] för mig." På kvällen [samma] dag som Litberg intrimmades till Professor [sammanträffade] enligt överenskommelse Dr Upmark och herr B. Glaumann med den [nyintrimmade] Professorn, för att på denna [intaga] högtidsdag gemensamt (afton) en enkel middag. De ansågo nämligen att Litberg för en sådan dag ej borde lämnas allena. Middagen intogs på Biörnsonska Kaffehuset Hamngatan 5, emedan denna är känd för sitt goda smörgåsbord. Den första stämningen var tryckande, och de bägge herrarne utvecklade en aktningsvärd energi i att överträffa hvarandra med att berätta roliga historier. Efter middagen förflyttade man sig till Cafeet, där senare Dr. fil. Kallin och Ingenjören Ericsson slöto sig till

sällskapet. Vid detta tillfälle skref Dr Wallin med hjälp af sit Dr. Ulmarks den artikel, som dagen derpå infördes i Svenska Dagbladet. Sällskapet flyttade sedermera åter in i Matsalen för att kunna få dricka ett glas vin med de serskilt ankomne herrarne, som ej hunno få något drickat, då enligt då varande lustiga förordningar vin icke fick intagas i lokalet. Herr B. Flammen hemsökte sällskapet vid 11 tiden / 12 aftonen följande dag. Efter emellertid Professor Lidbeck mantaljen berättat för herr Jno B. Flammen, att han sagt å Restaurant Pilke, Birger Jarlsgatan 4 efter middagen supé blef man sedan upp vid 12-tiden, dels för att få skrifva journalisterna, som under tiden väntade på Lidbeck, dels för att mera ogenerad kunna förtälja hos Amalienborg Ericson. Uppe hos Ericson" med x" hade man det synnerligen gemytligt och glädjen stod högt i tak. 2 kom Han för den idén, att den nyutnämnde Professorn skulle sjunga Glunta af Wennerberg. För det ändamålet framtogs från garderob ett ytterst ståtligt studentkostym samt en gammal, af ålder gråsvart rejskappa, som Professorn ifördes. Sedan man nu sjungit Glunta och man samt påskyndat ordentligt till fram på småtimmarna, gjorde man emellertid så småningom uppbrott, och den nybakade Professorn tågade glad i hågen hemåt. Väl kommen till sin port stannade han tagg från sin portnyckel, för att öppna hvilken Ericson" med x" hade gått och stod! - Ej underligt att han ej kunnat finna sin portnyckel! Det fanns emellertid ingenting annat att göra än att vända om och försöka komma in hos Ericson och få sin nyckel. Detta var emellertid lättare tänkt än gjordt, ty då han kom till Ericsons port och ringde på klockan till portlyktan, kom denne utrusande, och då han fick se Professorn, som kanske just då ej verkade synnerligen förtroendeingifvande på grund af den långa stunden, började han öfverösa honom med svordomar. Professorn försökte då så gott han för tillfället kunde på sin vårdegsiplina gottländska förklara sakens sammanhang, men den uppbragte Cerberus" förstod absolut inte hvad han sade, utan försökte helt enkelt köra ut Professorn. Men då var det slut på Herrens tålamod, han rusade sedan vidare under den upprörde Portvaktens samt skyndade förbi honom upp för trapporna. Som han emellertid ej kunde finna knappen till elektriska gasen, men väl alla möjliga andra knappar, som han tryckte ursinnigt på) så hade han ganska svårt att pränga sig upp, synnerligast som han var förföljd af portvaktens Denne förökte emellertid att med hjälp af kvasten försöka tjenstgöra honom, så att det blef en formlig jakt genom huset. De hus emellertid ändtligen efter många krafter att undkomma portvaktens kvasta så tog i rätt dörr, började han ringa och knacka, så att han själf trodde, att alla människor i huset skulle vakna. Ericson" med x" sof emellertid mycket hårt, ty han vaknade icke. Återstod alltså intet annat än att försöka komma ut ur huset utan vidare kontakt med portvakten, hvilket märkvärdigtnog lyckades. Lyckligt och väl utkommen på gatan, gick han åter hemåt i hopp om att möjligen en lyklig slump skulle låta någon af de öfriga hyresgästerna vara lika sen natt vandrare som han själf, och att han på så sätt skulle kunna komma in samtidigt. Detta hans hopp uppfylldes emellertid icke, utan han gick både länge och väl utanför porten och väntade och ingenting annat återstod än att ta sitt parti och gå till "bredvidstå" återstoden af natten. Att försöka komma in på ett hotell var ej att tänka på, dels på grund af den sena timmen, och dels därför att han naturligtvis ej skulle få inträdet (nezonclias) på grund af den af honom begångna förseelsen. Lyckligtvis kom han då att tänka på Centralstationen. Han styrde alltså sina steg åt det hållet och uppnådde någorlunda åtminstone målet för sin vandring. Hvitfrusne af kyla i sin tunna kappa kom han in och fick till sin stora glädje syn på att värmeelement, som han hoppades skulle finnas i väntsalen. Förvånad och kommen som han var, slumrade han emellertid snart till med den påföljd, att han blef så att bränna upp sin tunna kappa. Där satt han nu tills kontoret öppnades, då han gick ut för att få litet varmt kaffe i sig. Sedan blef klockan snart så mycket, att han kunde få köpa tidningarna. Då han gjort detta, gick han åter tillbaka till kontoret, drack för andra gången kaffe med dopp samt läste om sin egen utrannsakning och log. Klockan hade emellertid nu blifvit så mycket, att det började komma folk, som förvånade sig på honom. Han ansåg sig tämligen orkad och tackade sin lyckliga stjärna att han i hast något porträtt lät komma tidningarna dessa förut, ty då skulle folk, som ogenerat honom fått åtskilligt att förtro om Herr porträtt stod ju dock sedan infört i tidningarna. När han sedan vid half åtta tiden kom hem, blef hans hushållerska fast förskräckt, då hon öppnade dörren, ty vid första ögonkastet i hallen trodde hon att hon mötte en främmande herre. Hon visste knappt hvad det var för en individ, som var ute så tidigt för morgonen. Vid hans "God morgon" släppte hon emellertid in honom. Då gick Professorn genast till sängs, för att vänta omsider efter alla åtstyrtar ändtligen vara hemma och kunna få sofva ut grundligt.

Följande lilla episod tillbragte sig annars medan Herr Flammen var borta på Historiska Museet i Lund

Nedan Lidbergs almanacksstid vid Kulturhistoriska Museet i Lund

åtog han sina måltider å Grand Hôtel. En f.d. kypare å detta ställe, som under den tiden många gånger serverat honom hade fått anställning som Hofmästare å Determinens källaren: Dr. Wennerstrand hade i telefon till Hofmästaren reserverat plats och särskildt tillsagt om ett extra gott smörgåsbord under betonande af att en mycket märkt Professor skulle deltaga i måltiden. Hofmästaren gjorde sitt bästa och var artig och passerlig. En af ättlingarne kunde emellertid ej undgå att lägga märke till att Hofmästaren blef och blef förvånad stirrade på den nye utnämnde Professorn. Förklaringen kom snart, Hofmästaren hade igenkänt Ljungberg från vistelsen i Lund, men kunde knappast tro sina ögon, att den glade studenten nu avancerat så högt som till Professor. Dessa hans tankar måste Hofmästaren senare på kvällen uttrycka för en af ättlingarne, i det han med en skämtsam min sade: "Ståtligt hade jag drömt om, att Ljungberg skulle bli Professor". Så följde den lärarne sin bane som Professor! Något gång hade han en gång med sitt goda humör blifvit [illegible] för ostronbiffen bred jag hoppas och tro (minnas) sönder) sig med att möjligt (som andra skrattade af) se ark XVII.

26 Januari firade Walther sin 80 års dag, han var då så frisk och glad och tog emot gratulanterna hela dagen. Först följde kransarbetaren att komma klockan 9 på morgonen, så fortsatte det till kl. 5, då skulle han hvila till middagen kl. 7, men han förkortade, ty han var trött. Vid middagen voro alla barnen, nära släktingar närstående personer närvarande. Det hölls naturligtvis en del tal, däribland ett af Walther, hvari han särskildt uttryckte sin glädje öfver att det var fritt och godt förhållande inom familjen. 5-6 timmar senare var det slut med alla fröjder. Ehuru jag den varan och sommaren genomgått, kan och vill jag icke beskrifva. Jag kan bara säga att ingen barn och hvarken ingen glädje bå ålderdomen, eller bättre sagdt, att folk borde aldrig ha barn, ty det är i de flesta fall en olycka för barnen.

XVII

Emellertid blef Westmo Fjäre & Hoza sedt. Hvad jag kastat och genomlefvat sedan förre månad, då Fogen upptäcktes, ite vi voro tvungna att afgifva dessa öfverkl, emedan Herry & Co hvarat där som en galning, kan jag icke med ord beskrifva. Det är bittert, att se flere, som man som litet barn allt efter hand och skefvis & föräldrars vrede sin fars och mors trägna arbete, tids intet göras af en samvetslös dithersom, som man i sin stora dumhet skrifvit icke förtroende. Jag är öfvertygad, att de flesta människor icke kunna begripa, att man latit komma sina pengar på detta vis, och de kalpa rätt, ty jag själf skulle tycka detsamma om andra. Walther & jag kalpa bäst vara dumt åt, jag skulle ha varit mera vaken af mig, men i alla dåde är det en lycka, att den välförtjänte Herr Glamsen med ihärdig eftertryck kom och gjorde klart för mig, hurn allvarsamt det var. Så bad jag Wilhelm o G komma till Stockholm, & tillsammans med honom (upplysta) vi Walther, kunna dela stod till med Fjäre Hoza. Wilhelm v. G, som var avbeställande direktör (och) talesman ansvarig för sin sons handlingssätt, (borde ha) kommit till Walther & sagt: "Pojke, det är så tråkigt, hvad Ni gjort; Ni borde (utan) ha talat med oss, förr än Ni tecknade Walther vändade sina dag på dag under vaker, att han skulle komma, men han visade sig icke. Efter som den avbeställande direktör var ansvarig för sin sons handlingssätt, Aktiebolagets hade hans hela son förmögenhet (så väl som) Walther. Walther gjorde det icke värt i familjen för den saken, förutom den större skuld etc. skrifva värder med 450,000 kronor prima skog, som vi lederligen måste genom passande arbete sammanbringa, och där jag under min tid intill (gått) sjukvården & (inrättat) i Skansil för de lungsjuka på platsen. Om denna sorgliga sak vill jag icke skrifva mera, men hela Glamsen har lyckats att göra en hel del tidningsartiklar om detta värst, hvarom det upplyftes i sådan omfång. Så lyckligt är förhållandet, att denna historia har förkortats med (til med mycket) 2 år, (i hela tio), ty flesta kan inte veta mycket, tåg det kommer från (andra) II) böcker på min fö-sandes fick jag emottaga många brev på denna vanskliga förhållandet af alla de, som stoda mig hära, och ingen ord, hvarn det glatt mig, ty sann vänskap är en dyrbar skatt, som man aldrig kan värdesätta nog högt. Mondeko lef jag bedrad med Isteria & Artikus (det har varit mig att det varit genom Fattningen, men det tror jag ej, ty förmoder, att det är Nordiska mycket, som framkallat sådan. Det var en vän, som ändå dock är, är jag förlorare (på) (förlorat) på (jag en utmärkelse har jag icke förlänat) ty borde jag ej gjort, när jag gjort, emedan det varit ett misstag som förvecklat mig. Julen vill Gerards här med hem, Marie och Mama.

I De Ehrsete lördagen Stenamnerser första hela sittningen hade de utsatt gäst och gratulerade hvilket honom å sagt till lyckmark: "Vi välja ställe här ute på landet för honom, emedan som ordna skedde efter ärevördighetens i ålder och hordes för att förstämmen hade skiftat vore å allt möjligt till hans ära, att lovis för honom emedan han är. Vid något tillfälle frågade jag en person, som hade varit vän på förhållanderna vid Mariestad: "Hvarför tyckes alla de 70 styrka 50 årige Stenamens förkarare mera om honom än de andra herrarna?" "Förklara det, som jag till svar, när någon af förkarare är tvungen att fråga honom om något, säger han höflight upp å sorrer som det sig bör."

II

I början af Juni reste jag med J.M. till Hedemora. Några dagar stannade vi hos att tillbringa de första dagarna af juli på Wallers vackra Gottland för att besöka Rosendal på 8–18 juli. Vi hade härligt väder och tillbringade trefligt och angenämt på hela resan. Muramarick är ett litet vackert ställe med ett lilla härligt trädgård och vacker utsikt öfver sjön. Sedermera återvände vi till Hedemora och därifrån till Hedemora. Stannade som vanligt i hemmet till Hedemora.

Här kände sorgligt nog icke från mig, emedan han låg sjuk i lungsoten, därmed var Rolf nu död.

1920

Lördag den vintyte Walter 81 födelsedag, hvar var visserligen icke mera än hy och ruh som på sin 80-årsdag, men hvarför man gärna stark noja gäster på hotellet och en del annan middag. I Stenamnen som samlades på Hedemora, där vi hade följande på längre tid, nämligen Landshöfding Wallengren med fröken Walter Sigismund, Professor Thorgny Steenhoff från Upsala samt de andra sommargästerna Ivar med Margit Erik samt Marie Professor Tore Hedström, Sjöbergs Fröken Westman och Berglöf. Walter reste i bil med till Hedemora (som) var en glädjedag. Till alla lyckor följde Professor Hedström med. Under loppet af sommaren hade han allt klenare och mer fattiger att klen. Hela vore hans här med honom och att lyssna till hans berättelser, som de behagade av längre tid. Walter var ännu fullständigt till sitt fulla förmåga samt gick fullgoda i hyrkin. På vägen fram till dagen gjorde vi på Walters önskan för Sista Testen och sågo "Brända tider". Återkomst till Hedemora till Hotellet 12, emellan lyckades och drack punsch, gick sedan till Hedemora.

I och (sedan) vi äfven flera resorna. En afgift gick vintern som vanligt, att vi tillbringade med hela familjen på Hedemora

II 20 December skrefvo vi vårt hus med alla inventarier till Svenska Staten.

1921

I Januari Hof Walter allt lidande, men hade vi även den 24 Januari Johannisterna på middag. och den 2 dec Han redan mycket dålig och 2 dagar senare, på hans 82-års dag var det liksom Sedermera Hof det helt dåligt och vord vi tvungna att d. 31 jan. tage en sjuksköterska, Fröken Gelotte och den 7 de februari ännu en, syster Ester. Hon hörsel sällt hörd som sedan hon kan (hon) icke testifiera, ty det var nyligt, någon annan får skifta detta.) Den 16 de febr. Kom fru Ella v. Eckermann på besök.

Natten till den 19 de febr. kände greven ångest och oro, steg upp och gick in för att tala med Grefvinnan, den 20 de febr. gjorde greven en kort utfärd i bil, grefvinnan trodde, att det skulle göra honom godt. Han var då mycket medvetslös och medveten om sin svaghet. Familjen Rosenval samt Kammarherre v. Eckermann voro på middag, på e.m. gjorde greven en stund.

den 21 dn febr. Greven steg ej upp förrän kl. 3 e.m. Fru Hök kom på visit.

den 22 dra febr. Natten var lugn, greven gjorde en kort toilette, men kände sig mycket, mycket trött. Herr Hök gjorde visit. Greven sade under värdelse till herr Hök: "Herrens vägar och tankar äro icke våra", båda gråto.

d. 23 dje febr. Natten dålig, utan sömn. Greven orkade ej stiga upp. Kammarherre v. Eckermann med grefvinna samt familjen Rosenval voro på besök.

d. 24 de febr. Greven sof hela f.m., förefölo mycket dålig. Ryttmästare W.V. Geijer med grefvinna kommo från Skåne. Då Greven vaknade kände han plågor i hela kroppen.

d. 25 te febr. Natten lugn, greven redig. dagen mycket dålig, som det syntes sig och kände Greven ingenting mer, slumrade stundvis.

d. 26 te febr. Natten lugn, på morgonen pulsen bra, temp. 39,2 Låg hela dagen som i dvala.

d. 27de febr. Grefven afled kl. 7,15 f.m. v. Geijers och Roosvals hade legat kvar öfver natten, bud ekickades till v. Eckermanns. Grefvinnan och Fröken Ida Ulrse fördes genast till Prof. Roosvals hem.
Grefven fördes med till sitt inre Kontorsrum. balsameringen skedde samma dag. Grefven låg på lit de parade i sitt Kontorsrum.
Båda Kontorsrummen samt även själfva Kontoret voro vackert klädda med palm- och lagerträd samt mycket vackra blommor.
Begrafningen skedde den 3die Mars i Tyska St. Gertruds Kyrka, Kyrkoherden Herzel jordfäste, operasångare G. Sjöberg sjöng.
Grefven bisattes i Tyska kyrkans gråfkor, då mausoleet på Tastegatans kyrkogård ej var färdig. Gravsättningen skedde - - - - -

Middag hos Prof. Roosvals för släkten, Herr J. Glaumann deltog äfven.

Ofvannämnda uppgifter hafva lämnats av Emeljnnan i Hallwyska familjen Anna Lindholm och nedskrifvits af Signe Berglöf.

XVIII

Under vårens besök 1909 i Stockholm 1910. Löberg kom tillsammans med sina barnen in i Kellners trädgård, där de hölls på med byggandet af ett hus. I trädgården stod en karl i arbetskläder och målade, när (den) herr kom in genom grinden till Kellners. Då denne herr är en bekant för honom: "Med kamreran får ingen komma in här." Förmodligen sig han komma på Grand Hôtel Royal, det var Lithberg som kommer till honom och hälsade, emedan han de kände igen honom. Löberg I Hela dagen vistas vi på varen både jag mycket och gärna och har sedan dess talade Sonja talade därom med mig. Maj blef. Wise för gråstarren opererad på Sofiahemmet af Fröken Ploman. Vi en Herrn och fru kan hon åter se med ögonen. 15 Juni kom jag till Hildesborg med dagen därpå kom även Sonja och Wise från Sofiahemmet. Då jag kom till Hildesborg voro Linné och Bergit mig till mötes, de se ovana varare som den enkla Linné är till 14 dagar med härligt brick, och en belgisk flicka med sin gamla syster; de två varare för att vara på Wasahotell till dess de skaffat sig bostad och talade franska med barnen, ty annars skulle de komma att lära dem blott danska. Ref de skaffat sig bostad den 27 Juni klockan fyra på eftermiddagen och berättade om sin lägenhet. Vårt sociala tidningar skriva bara med den sociala klassens och de utländska hofferna den. Jag tycka vi i sanning att det är en gudstjänst att kasta ut miljoner för att vara välgörenhet, när man icke behöver det mot stora obehagligheter, som motsatsen av sådan sak, men som har uppkommit i Sverige i allt mera skrämmande utsträckning, så får man tiga. Ty hvem vill att han i sanning och därmed att existing att säga, för upplysa Keller jag mycket af Rolf, ty han har alltid varit rolig och hjärtegod. II för etabens räkning i mässerna samlingsmärket Kammaren 4

I Bergen af Gennäs insatserade Professor Löfberg tillsammans med sina barn vid Nordiska Museet och fröken Ellen Nyström. Alla tjänsterna och mottogs i huset för Löfberg. Sedermera tog han i nya studenter Gyllenstierna och Nymen emot en fil. Doktorn Lindström och fröken Ellen Nyström till hjälp på Nordiska för att katalogisera alla Kollektionsföremålen, som hade af utgör i million föremål, skulle införas och Löfberg skulle ju ha en stor verk över allt, men när Han dette färdigt, ty anden lära 11 år förflutit, redan han September 1910 började med grupperingen och annu är vi ingalunda på samma punkt! //

II Herr Gleerup reste emellertid af från till Schweiz och återkom efter 3 veckor. Jag fick hans kontor att följa med, ty han hade aldrig varit Schweiz. Herr Gleerup hade nyckel till entrén där, därtill Nordiska Kollektionen, ty det ville jag ha varit rädd för att komma i främmande händer. Under förald tjänsten voro deras 3 rum, så ovanligt och så förtjänade barn hos oss, Herr och fru Löfberg med sonen Holger, som i året sedan Anders visare, professor Hazelius-Stiernes med fru, fröken Westman, Borgström Hallström och Mr Scott Carl o Hallgren med fru i Norska gården. Den äldste, Nilsson, jämnade och mycket

skrifves på finskmuet i Sund, emedan han (som Tyskland skrifvelt med sig Tyska). På Hildesborg
lag han 1½ veckа å sedermera 5 veckor på 3 i finskmuet. I början af September flyttade vi till
Stockholm, och här på dela sidan antecknade med min katalog. Den 19 December började
Hellberg en kurs, som vi blefvo å denna kurs tende, hvad jag då kunde, han jag ville
lära. Denne 20 å på Hotellet vare Mme å jag med Sigrid till Skeare och Hjalmar Borgia till samma
å Tivoli. Julen å nyåret firade vi hos Meyers.

Gymnastik och arbete med katalogen som vanligt 1892.

Vintern i staden [illegible] fortgick emellertid att lasta
och det var min skyldighet [illegible] se på dem för hans skull. Dessa [illegible]
lik de af mina för [illegible] mig med arbete i hopsamlade [illegible],
mera än förut klagar, men så mycket är säkert, att om det fortsattes samma 5-6 år
på detta sätt, så är Wolf-samlingen och kan vara glad, att han har arrendet af Hildesborg
att löpa på. Detta är min sorgligt, men jag har fått lära mig att se, finna helt
förnöjsamheten med stormsteg försvinner, en lyckan att jag icke hänger fast på penningen.
Från slutet af Juni – slutet af augusti voro vi på Hildesborg hade där sommaren lika
väder, först kyla med bränder, så Herr Gumaeus med fru – kom, [illegible] vecka
så Herr Gumaeus och Häradshöfding Bergmans enskilt till sommar för att vara mig,
och se hvem allt sig at samt tvinga mig in i [illegible] som den P. C. Schmid porträtt
att jag icke hade rättighet till. Jag hade Hyster Sonja Pettersson med mig, och voro de
bästa älskliga om mig, (som) voro mig mycket. – I Januari skrefs trefve mig
inte jag är för van vid den svenska skickligaste. Vi kommade Hildesborg för mig på
med bilen 5½, kommo i tid till middag å voro på kvällen i Berlin, [illegible]
där i – afton vilket [illegible] i hotell Kaiserhof, dessutom 6,30. Den [illegible]
och kommo på kvällen kl. 12 till Basel, [illegible] som vanligt i Schweizerhof. Den 21 på
förmiddagen foro vi till Per Kunster, Historiska Museet och Museet; [illegible] 6 [illegible]

X Jordan blef skrifven med nattåg till Berlin å så vidare till Basel, Malmö (dit) vi kommo
på morgonen den 3 Aug. och återblefvo fortsatta till Hildesborg, sedan jag afsändt ett telegram till Zürich,
Dagen förut [illegible] på Hildesborg. X Den
med Sigrid till Zürich, bodde på Hotel Baur au Lac. Den 22 till Landesmuseum å sedan på Universitetet
samt omvandrade genom museet. Sedan vi bilfärd igenom staden och besökte tillika professorn Heer å,
på kvällen i Tonhalle. Den 23 dito. Hyster Sonja med Petersson till Schaffhausen, jag stannade i hotellet.
Den 24 förmiddagen åter Rhenen Fälls å. V. Ag. med man från St. Gallen å till middagen åter Zürich,
å vår skulle man å beställa ping Den 24 i bil till Brugg, der jag träffade Pedagogiumrektor
Dr Herr Hafter Frauenfeld, fortsatte därifrån till staden å efter några timmar till Hotel Bellevue å
Biel. Den 25 i bil till Hotel å emellertid till Schweizerhof å Neuchâtel till Lausanne för att se på minnesstenen vid
Rådhusplatz å Galgenhügel. Den 26 dito. På morgonen i bil till Lausanne, Hotel Schweizerhof, Hyster å Petersson stack
med ångbåten upp på Rhônedalen, jag stannade i Lausanne. Den 27 dito. På morgonen Gotthardsgästen, efter hvilken jag på
Scheidegg till Brienz, derifrån med Brienz till Interlaken, Hotel Jungfrau. Den 28 dito. Interlaken, uppvärdet, trefve
Kursaal. Den 29 dito jag stannade i Interlaken, Hyster Sonja å Petersson på Jungfrau. Den 30 dito 10½ per bil efter
Thunersjön till Thun, derifrån med Brienz till Interlaken. På eftermiddagen besökte Erlacha å Fanny Gerber f. å Wendt
samt gåtte till Bjärnarna å hvilken på Schynige Platte. Den 31 dito på Faulhornet Rothornet å f. d. Schafberg samt Hyster
Lauterbrunnen, å Fischeren å Scheidegg å till middag stannade den enig Tolag å Interlaken samt å skrifvelser. Kvällen
med till Zürich, på Hotel Zürich Hyster å Petersson (naturligtvis) Dr Herr Fick hos mig. Den 2 Aug. hvilodag å X
Här jag åter vår kommer kommer Professorn Wetman å Bergöf, Professor Hellström,
Ferrol Weckmeister med hustrun samt [illegible] Hemma till Hildesborg. Den
resta mot vissförbundet. Till all lycka [illegible] mera "ny" än "ja", så vi kan hoppas
mycket sjuka och fick [illegible] komma till Rorschach å Vitus å stans på Bodensjön,
som de köpt till vinterbostad, ty om sommaren äro de för gästfri, där de köpa
en mycket vacker Villa [illegible] Hirschmatte till priset [illegible] 30 – jag tvivlar skyndsamt
Mitten af September kommer Rosenius till Stockholm och fortsätter [illegible] åter till Hamburg å,
som hon är mycket kolen och sjuklig, har jag hyrt åt henne en våning på 7 rum
Strandvägen Nr 13 1 tr. uppe. Det tyckes hon kloppschagen nu vara, fastän hon tyckes att det är
otrefligt att bo där. [illegible] Jätten hon Norge dag [illegible] kommer å min
vermar bil och först kl. efter 11 på kvällen återvänder på samma bekväma sätt, jag å Sigrid
kom på kvällen till Sundbergs skola, som ligger i Romsdal, om skolan som levnadssätt är
så bra, vet jag icke, ty eleverna [illegible] med intensiv energie af 160 pojkar, det var fasen
jag nog, huru det går med studenterexamen. [illegible] förra hos mig, de återvände 27 December
till Skåne, de sade oss att det af dem att komma upp till Stockholm, ty vi ensamt fick
hade vi fått lära allena öfver helgen, [illegible] Katalogen städning
I Oktober började det med trycket af "Fripen". Vi ha fått en herr Oldenburg, som skrifver
tyskeberätta, och tyckes han vara mycket skicklig på sitt område, men ha han vara
klappar af, ty det säges om honom, att han icke är att lita på.

II

I September 1910 lyckas en ovälkommen hos oss och följde de sedan till Landsberg, der han skall gå i skolen. Det blef rätt svårt förstackars H-kriga gossen att lämna hemmet, men så är det alltid, när föräldrarna äro borsta på landet.

1923.

Vintern kom vanligt i staden under trafik arbetet. arbetet, hvarpå gästerna vänt med dyster Loge på teatern samt hos v. Eckermanns och Brunnels. De senare kommo förut återkomna ifrån Florenz från Paris, där de vistats 3 månader. Rolf lämnade före hösten Hildesborg, och har bosatt sig i Paris, mätte han trifvas där, men han tyckte om det är det, att man icke mera får se honom på Hildesborg några månader om sommarn. I början af året blef vår första Katalog-grupp "Vapnen", färdig tryckt. Kammarherre Carl Anton Wachtmeister, som ville gärna godkänner något, ty han är bekant för att vara mycket kritisk, har uppskattat vårt arbete och sagt (det) mig, hurvida att alla börja diskutera deken. i stan. Först i sykret ertja, men slutligen ärtsoppa ärtsoppa fingret mig om när den katalogen färdig. Vi få nu icke mera säga "katalogen", ty det är icke mera en katalog utan en uppslagsbok, så fort nästa utgåfva vill man kalla den. Nu är den långa vintern öfver, och se jag tillbaka på den, så har jag haft många stunder att genomskimpa ty hvar och en af herrarna vill utgifva och kommer med sina ideer. Till en har jag kunnat hålla dem ifrån, och hoppas jag bara, att jag ännu några år kan få behålla mitt huvud och min vilja ofördärfvad, ty då hafva vi kommit så pass långt, att gossarna icke mera intressera sig för scherna, och kan utanför mitt folk i lugn och ro utföra arbetet. När det ständ tlef allt för bråttigt, tänkte jag med glädje bara på, att jag hade den redden, lugn och ro Herr Glamann på kontoret, det är Dag Jufonderaken för mig, och än skrattade jag bara åt allt annat och stadsmusikanterna i Paris. I början af januari inbjudningskort började det att regna till mig, och jag accepterade med Professor Thure Hellström att äta middag hos honom och sedan bevista Tonkonstnärernas bal tillsammans med Ryska Ballet. På kvällen var jag hos Stadsmusikanterna och jag bevistade Tonkonstnärernas bal tillsammans med Ryska Ballet. På kvällen var jag hos Stadsmusikanterna och jag bevistade Tonkonstnärernas bal tillsammans med Ryska Ballet. Dessa kvällar hade jag dessutom mig med mig på bal i Konserthuset, där Sydsvenska Industri- och Handelsutställningen öppnades. Jag bodde hos Hans Lilla vän - endast 6 dagar i sträck, emedan jag plötsligt fick jag ytterst obehaglig känsla i halsen och fick ont i halsen. Det var en lindrig tid efter allt knog och bråk under den långa vintern.

XIX

(Hotellet med utsikten på Kronborg)

25 juni Tåg-afgång af syster Sonja och Petersen, ~~Stockholm.~~ (vid 7½ tiden) från Trelleborg — ankomst till Hamburg, där vi voro tvungna att byta vagn, emedan vi ej kunde få några sovplatser direkt till Amsterdam. 27 juni (Hamburg tid) Vid 1/2 6 tiden på morgonen (en timmes tur i tid) ankomst genom Utrecht, (genom floden) framme 6 7000 dock. Klockan 10½ lämnade vi Hamburg och kommo 9½ på kvällen till Amsterdam. Vid tullen i Bentheim var det mycket tullvisitet med resgods och pass. Till alla lyckades vi dock få våra handkoffertar med oss och ingen visitet vidgods.

28 juni Amsterdam. Hotell Victoria. Vid förmiddagen (ca 11 tiden) och efter lunchen (ca 4 tiden) till Rijks Museum, sedan en långpromenad i bil till Judenkwartieret, Damm, Rembrandtshuis och till Hemmen. På kvällen voro vi på en Kandidat Hemmen, som arbetar hos oss på Kristinen och Amanuensen Nordlund, som arbetar hos Johnny Roosval på Svenska Institutet. Dessa bägge ungdomar voro på resa till Holland och Paris på de vanliga semesterna så de tidigt använt av barn Sverige. ~~Hos mig på middag.~~

29 juni Amsterdam. Förmiddagen Vondelspark, Stadtsmuseum (Stedelijk Museum) och Rijks Museum. (Efter lunchen) Det var ej Rembrandtshuis ~~ö~~ Engl. Hotel, utan Fri Konsthandlaren Fred. Muller & Co och tillsist Zoologiska trädgården.

30 juni. På morgonen med elektriskt tåg till Haarlem. Frans Hals museum och Teyler Museum, Rotthallen, nu Rijksmuseum Haarlemhuset, Frederiks park. Efter lunch (med elektriskt tåg) till badorten Zandvoort, därifrån direkt med tåget till Amsterdam, där vi åto middag och sedan på kvällen åter med tåget till Haag, dit vi ankomma omkring kl. 10 p m.

1 juli Haag. Hotell des Indes. På förmiddagen en promenad till Pleinen och Binnenhof med Riddersalen, efter lunch till Mauritshuis tafvelgalleri och kl. 4 i bil till Scheveningen, där vi besågo Badinrättningen, Kursalen, och badlifvet vid stranden. På hemvägen besågo vi det yttre av- II Huis ten Bosch, där Drottningen tillbringar långa tider af året.

I Sjöresan (Nordstjernan Kronprinsen Wilhelmina) med Konsertpersonen.

2 Juli. Klockan 10 med tåg till Delft till Museet Huis Lambert van Meerten, där vi åsyo hårligt Delft-porslin, Prinsenhof, sedermera till dess fängelse med hörande Kerk, Staden var flaggprydd af en studentfest, som ämnade firas på kvällen. Sämpel kyrkan var redan för tecknare tillredd, en repetition var uppförd från hyrkoret, på dagen skulle den hållas, förutom synnerl. Clavecin, Bollkastare och andra sevärdheter. Tecknare gästerna (?) voro redan från den stora, ödsliga och mindre trefliga staden Rotterdam, där vi efter lunchen besågo tillbaka i Museum. Boymans, därefter en tur genom staden och sågo bland annat Rådhuset i Holländ. Staden äldsta och vackraste hamn, hvilken med sina många skepp var imponerande, bildade även som helhet staden verkligt park. I Rhen låg en massa båtar, som till följd af ockupationen ännu kunde föra till Ruhr. Sedermera förde vi med båten till Dortrecht, som ligger på en ö. Resan bro genom ytterst fruktbart, utan (vore) kantad till största med träd och märiker af alla slag. Floden ofta bleknar staden, även tegnar med åror och vägnar båtar med, och det finns gott om sådant folk i landet. I staden voro tvärr alla museer stängda, emedan det var måndag, men i stället vandrade vi till fots omkring i staden och blefvo imponerande af de enkla stenklädda trädgårdarna, i hvilka fullet knappt allt tänkbart växte, i hvilka, vid kanalerna liggande, de fina och smutsiga, fattiga hopen af folket återfinnes. 3 Juli. Klockan 10 med båt till Gouda, där vi Stads-Museet besågo (en synnerligen värdefull samling från 1425-talet) Sjöfarts-Museet, Lyceum. Fortsatte sedermera till Leiden; efter lunch besågo vi Museet med vissa gamla Gobelänger, Stadshus Museum, Museum van Oudheden och Pankratius kyrkan (Hooglandsche Kerk). På återvägen till Haag besökte vi Warren, som ägdes af Rembrandts far, där den store Rembrandt föddes. Vid återkomsten till Haag fora vi åter en sträcka i staden. 4 Juli. Klockan 10 till Predikstolen, byggd af prinsessan Lovisa Mauritz (Predikstolen 1907–1913 efter ritning) Lordonnier, det äldsta är icke något värdefullt, men det är (är) förtjänstfullt utfört, enhält och nobelt likasom Predikstolen. Därefter till Mesdag-Museum och Gemeente-museum, (myrsnäl i gammalholländsk trädgårdsstil. Därefter och) efter lunchen Mauritshuis museum, därefter en tur i staden. 5 Juli. Klockan 10 till Mauritshuis museum, efter lunch till Ridderzaal och därifrån direkt till tåget för att återvända till Amsterdam. I Amsterdam besökte vi Gaudesteckers Konsthandel. Sedermera fro vi bil genom gamla stadsdelen med sina stinkande kanaler och gator vimlande af barn, därefter till den förnäma stadsdelen där det verkligen är elegant ut, utan som sina slott, omgifna af vackra trädgårdar, en del rinnande ut i någon kanal eller park. Så kvällen lät jag telefonera efter bilen, som vi hela tiden lagrat i Haag, ty den var ovanligt behaglig och Kamperen mycket hyggelig. Kan därefter åter till hotellet i Amsterdam och stod där till mitt förfogande.

(I Ärtsbiskopplijke Museum)

6 Juli. Amsterdam. Tidigt på morgonen med bil genom det vackra landskapet till Utrecht. Ärtsbiskopliga Museet (Det utgör en del av ett Kloster) och vi Klostergång, förtalte sedermera till Doorn, där vi först sågo se den höga muren och gallret kring Kejsar Wilhelm II park. Här åto vi lunch och fortsatte sedan vi till Arnhem, denna väg var den vackraste vi hittills sett i Holland, ty den var bergig och något kuperad och över stora hela sträckor av vackra villor med härliga trädgårdar, men här vi gärna sett en god del som hela Holland, ty 15 km. från staden sågo vi tyska gränsen. Staden omkring i staden och återvände sedan direkt till Amsterdam, sågo på hemvägen Kungl. Slottet Soestdijk där årskedsträning (Drottningen) tillbringar sommarna. 7 Juli. Amsterdam. På förmiddagen Rijksmuseum, efter lunch (första våningen) av Oude Kerk, därefter till Broek och Monnikendam, malerisk fiskeby, åter till staden, där vi åsyo de gammalt fasthus och klefor (Broek) i personer av nationalklädsel. Dyrastes försäljerskor (Broek) med ferjan till Marken och sedan vidare till Volendam, där befolkningen har nationaldräkten. Så tåget Landam, stad med flera byar, där de rika ha sitt centrum. I staden åsyo vi Stuzen, där Peter den store bodde, då han hade sig skeppsbygge, den låg vid en grönskande Kanal. Återvände (till) Nordzeekanal till Amsterdam.

8 Juli Amsterdam. På förmiddag besök av Doktor Kalkerdam (bekant till syster Sonja). Klockan 4 i bil över Haarlem till Nordzee-kanal, som var storartad. Vi foro över dyner så höga som berg, sedan med färja över till Velsen och sedan åter till Amsterdam, 40 kilometer, följdes av tusentals cyklande studenter, hvilka i Haarlem firat en sändag.

9 Juli Amsterdam. Klockan 10 Rijksmuseum för tredje gången, där vi åsyo tillsamm och Vasflores samlingen, efter lunch till Lastes skrämmelsefest, det förnämsta i Europa så när som Six' privatgalleri (som skola donerats till staten, ungefär 25 tavlor i Holland). Borgarbevakning för att se på Segerskrinnet; till sist Fred. Muller, där det i morgon skola auktioneras bort en stor samling av holländska (tyska) konstföremål. Det var en härlig resa och vi foro till järnvägsstationen för att bestämma vår återfärd till Sverige. Det var en härlig resa jag gjort. 10 Juli. Lämnade i går kväll kl. 8,36 Amsterdam, fingo kl. 12½ i Bentheim gå igenom tull och besvärligheter, så fingo vi äntligen lägga oss och voro kl. 4 i Hamburg, där vi (under) ett par timmar sågo på människorna i järnvägsrestaurangen. Sedan togo vi plats på Kristiania vagnen och med mindre fingo vi en egen kupé och satte oss till middag. Fingo så svenska färjan och hade en bra överfart. 11 Juli. Efter en lyckad järnvägsresa Trelleborg-Göteborg, där tåget (avlastes till Göteborg) kl. 11 på förmiddagen, men avgick ej förrän kl. 8, så foro vi då till Utställningsområdet och fingo rum på Jubileums Hotellet. Då vi hade gjort oss i ordning åto vi middag på Utställningen. Trots den svåra hettan så sågo vi dock mycket på Utställningen, lämnade den kl. 6½ och gingo kl. 8 för att se på Svenska baletten, som började 10½.

12 Juli Göteborg. På förmiddagen tillsammans med Vallard Chalmers konstutställning Göteborgsmuseet och därefter till utställningen, där vi stannade tills kl. 10 för att se dagens festtåg och belysningsanordningarna; (köpte jag på utställningen) mycket.

13 Juli Göteborg. På förmiddagen till utställningen, där jag köpte Jubileumtåget, fotografier och vår pavillonorkester från Konstnärs- och Gastspelsgatan. På eftermiddagen Röhsska museet samt en tur genom staden och hamnen och så åter till utställningen.

14 Juli Göteborg. På morgonen ett kort besök i Trädgårdsföreningen och så åter en gång till utställningen. 2½ med tåget till Engelholm, dit min bil var oss till mötes för att köra oss till Gejers på Wegeholm. Där vi ankomna / timme och sedan fortsattes färden till Helsingborg, dit vi ankommo kl. 11 på kvällen.

15 Juli kom Herr Glaumann med familj från Lund till Helsingborg, om ej dagen förut. Jag gick genom staden till Konsthallen, som är mycket vacker och innehåller mycket. Sedermera hos Professor Meyer-Steineg med fru på tre dagars besök. Efter middagen med herr och fru Professor Steineg till Pastor Wallström (Gefle) med fru samt prästerna Westman (Bergslöf), Aller och Swedin på engång, tyvärr hunde de icke stanna längre än till den 15 Augusti, då jag själv reste den 31 till Stockholm och hade lika mycket att tänka i ordning dessförinnan. Enkel Göteborg stannade fast den 17de till morgonen då han for till Göteborg, där jag på afton kl. 7 anlände till Bergs och Gejers. Jag en kort stund middag hos Prof. Steineg, kommo Ernst och Wilhelm Gejer med en bil till Stockholm, Fröken Erik tackade hos mig för vår vistelse i Landskrona och bjöd i Djursholms stad. Kom (åkte) hos Prof. Storm Hoh, mitt hus inne barn. — Hoppas jag att han kommer till Stockholm, ty de bo gärna på vinterbostaden, och förra året fick de ligga under sommarvistelsen. Efter några veckor blef hon sjuk, så att vi nödgades tänka på att skaffa henne en sjuksköterska. Men Hon ville under inga villkor till sjukhuset, utan vi fingo till sist komma till den, som gå ut i stället och ofta på kvällen en stund till henne. I November sjuknade jag själv, låg några dagar till sängs, men kunde mig icke riktigt hinna för en efter Jul. Hela tiden till Julen hade vi alla arbetat på Nationalbekantskapen. Herr Oldenburg började mycket koppet af kosten och så allt mer och mer — olisfrög och obehaglig. Dagens fina fullträffen stod mitt porträtt med en hedrande artikel i Svenska Dagbladet, huruvida allmänheten sedermera (dess) om, att min Katalog kommer att bära 3½ Millioner Kr. till sina fick mera veta, att Herr Oldenburg är ledaren af hela arbetet. Jag såg även Herr Glaumann, att han skulle afresa hemom. Många trodde, att det var synd om honom, men jag stod fast vid mitt beslut och har ännu icke ångrat hvad jag då gjorde. Till Jul voro Gejers hos mig, de kommo åtta dagar före Jul och stannade som vanligt till tredje dagen. Eljesmannas voro under helgen vid Lysse och Roosvik i närheten. I September fick jag upp till ögonläkaren Doktor Ploman angående grå starren, som jag länge haft

~~hos~~, men nu först blefvit mogen till operation, ~~att~~ blef det då bestämt, att jag skulle
underkasta mig operationen kommande April.

och Gymnastik som verkligt 1924
Vintern som verkligt så stadt fortsatte med hvita Ekstatagen. Både Geyers hos mig sköta
verket under denne hälften af Januari och sedermera i April, den Nilsa gjorde sedan
till Eskilstuna och Norrvalds, de senare reste i mitten af December till Amerika dock stoff
hela vintern uppehöll sig med sin hustru och Norrvalds återkommo från Amerika först i slutet af Februari, vid
deras hemkomst reste Elsa direkt till Norge för att tillbringa några veckor i närheten
af Kristiania, ty hon hade under hela denna dagligen haft feber, men till allas blef
hon af med den i de första fallen. Under af dess blef det bestämdt, att jag skulle opereras den 29 April
på Söndagen d. 28 April på eftermiddagen for Ester Lisa och jag till Sofiahemmet
och på morgonen kl 10. den 29 April bars jag upp i operationssalen, der Doktor
Roman utförde operationen. Den 9 Maj fick jag återvända hem, liten var lång för
sjukhuset, men allt var beundransvärdt där, hänsyn tagit, att hon var rum, mycket snäll
systrar och min egen sång fick jag hela med mig, så att på ett sätt kan man icke
önska sig det bättre. Sedan fick jag ~~att~~ skota mig här hemma, och ~~her~~ liten
blef i lång, emedan jag inte fick bära eller skrapa. Den 28 Maj måste jag undergå
mig åter en mindre operation, som förlopp bra hemma, men den 2 Juni fick jag
börja med att tvätta och skrapa, den 6 Juni var jag uppe hos Doktor Roman!
~~och~~ förklarade Han att mitt öga var så bra som det kunde bli, men ej så bra som
han önskat, ty läkningen hade icke försiggått så lätt, som hos flera andra, och utom
dess var jag tvungen att genomgå en mindre efteroperation. Den 24 Maj lämnade

inpackade i en

järnvägsvagn. med alla Hallwylscherna huset, jag kan icke säga, huru jag kände, då jag såg, huru Freys pakkare togo den ena efter den andra förnämliga föremålen, som vuxit här i 50-åren jag haft gjort min plikt, och därmed får jag trösta mig. Hoppas nu herr, att jag icke får för mycket obehag, när jag kommer till Zürich för att sätta upp allt. Jag har visserligen intom Lyster Borje och Pettersson äfven Lundgren och Andersson med mig. Att få karlar i Zürich, som kunna hjälpa mig, är omöjligt, ty de veta icke, huru jag vill ha det. Arkitekten Roland är äfven där, tyder hit hit numera för att vederlägga Professor Sillberg med anledningar i Slottet. Den senare har återvändt, men Roland stannade för att efterse, om något skulle behöfva ändras i museet.

11 Juni på morgonen kl. 8.25 lämnade jag, åtföljd af Lyster Borje, Pettersson, Lundgren och Andersson Stockholm, vid stationen som varligt var från Flemmian, Hjärnans Westerion i Bergslof samt några andra för att säga farväl. Efter en hel natt voro vi på morgonen i 12 juni Trelleborg, där vi togo tyska färjan och hade en utmärkt öfverfart till Saßnitz. På färjan kände jag Öfver Prästregenten af Westerås, hvilken gästat Stockholm och nu var på väg till Paris. Han hade ett förnämt, fint och lugnt uppträdande. Från Saßnitz for vi direkt till Berlin och vidare i natt åtföljet till Frankfurt am Main dit vi anlände

13 Juni ankom vi kl 9 på morgonen till Englischer Hotell, som låg midt emot Bangården. Sedan vi hade skaffat oss tvätt togo vi på Englischer Hotell, som låg midt emot Bangården. Sedan vi hade skaffat oss tvätt togo vi på 2 fiakrar och åkte genom Rothschilds Bank och Bismarcks och Goethes hus, Schillers hus, sedan genom Tyskarnes Bismarcks och Hindenburgs hus, sedan genom Judarnes kvarter och besågo dessa. Sedan vi hade ätit middag på Hotellet for vi åter till Bangården och fortsatte vidare till Basel, dit vi ankommo kl 7½ på aftonen. Vi togo in på Schweizerhof Hotell.

14 Juni träffade vi Redaktören af Sillberg, Red. Aftonbladet i Stockholm, en öfver hela landet bekant herre och vän. Då det låg honom mycket om hjärtat att jag skulle resa till Schweiz för att själf sätta upp saker och ting i Landesmuseum, Zürich, bad han Hjalmarn, att jag skulle taga en Herre med mig, som kunde skydda mig, i fall Herr eller Fru Schmid skulle komma till mig och börja klaga. 15 Juni hade vänligen vänner varsen sänt mig 3 telegram och 2 högst obetydliga bref. Först visste jag inte hvad saken var, men till sist anmärkte jag, att Sillberg hade för att få mig att gå till Stadsfiskalen Sillberg, som jag redan en gång år 1908 uträttat för att taga reda på huru Herr Schmid tycke i Wien. Den gången sade jag, att jag kommer aldrig mera. Den gången sade jag, att jag kommer aldrig mera. Herr Hjalmarn kom till Stadsfiskalen, framhöll honom, att han kunde skrämmenstera sina pengar, men Sillberg svarade, att han hade en semester och att han för ingen del ville gå med. Jag blef naturligtvis mycket glad, ty det bästa är bra nog, men tillräcklig var jag allt litet rädd, ty en sådan resa är ju inte alltid rolig att ha med, särskildt på resor och ensamresor som jag tycker om att resa.

Då jag på morgonen kom ner i hotellet för att dricka Kaffe stod Pettersson där och en herre till. Denne talade med Sillberg, och sedan skulle han resa i Basel i 8 dagar före mig till Schweizerfärdsområdet för att tala med Sillberg, och sedan skulle han resa i Basel (så jag kom det)

Jan procenterade sig för mig och

intresserade, kunde och att för kloka öfver och en betydlig intresse. ~~kompis syster och hans bror~~ ~~hade~~ "Stadsfiskal Sillberg", vi blefvo ersatt bekanta, och som han förstod allt så lade vi det mycket tryckt tillsammans under vårt vistande i Schweiz. Han och hela dagarna på stora gården omkring landsmuseet i Zürich och berättade som en riktigt världsvan Polischef inspektör till vårt stora rum, där jag med Lundgren och Andersson satte upp Skallvälscherna. För öfrigt blandade han sig inte i något inom lät Pettersson och mig styra om allting. Nåj, nu är jag tvungen att återgå till vår resa. Således nu vi

14 Juni. Då vi åkte genom Basel till Kaffe, satte vi oss i två bilar, i den ena Stadsfiskalen, Lyster och jag och i den andra Pettersson, Lundgren och Andersson och for till Münstern och Historiska Museum. Hela vägen förtalte Lyster och jag till den Trei-Skönhet, som varit Rolf de skarpa Borne i många år. Det var en intressant och trevlig dag. Klockan 6,5 e m. for vi till Zürich och anlände dit vid 8-tiden. Då träffade arkitekten Roland oss och följde oss till hotellet.

15 Juni På morgonen kallt och regnigt, men sedan varmt och soligt. Lundgren och Andersson skickade för till Schaffhausen, så att de skulle vara på Rheinfallet. Kl 2 for vi 5, Stadsfiskalen, Roland, Lyster, jag och Pettersson till Museet för att se på inredningen, som Roland hade utfört och till sätta upp. Jag hade riktig hjärtklappning, då jag stod på Museigården och dörren till samma skulle öppnas, men som jag kom in genom dörren kunde jag inte motstå att ropa: "Oh, så enkelt och smakfullt Intendenten gjort detta!" Tillsammans gick jag nämligen på skåp och montrer, där ena utmärkt ordnat. Jag tackade Roland för det jag fann där och annan hjälp vid sidan av montrer. Sammanlagt 5 nya montrer. Endast en kvist af alla 6-700 föremål saknades, den stora Stålberg och Roland fanns ej tillstädes. Men detta är i dess natur, ty de äro ju inte Museimänniskor, och förstå ej att sälja, hvad som är målat med vattenfärger och tryckt på papper samt speglar, bägare o s v. Inte ens Stålbergs Museiprästerskap är det jag hittills sett i Museum, om det också är bra trångt, men Petrymineet är icke Roland skuld till, ty Museet hade inte ge oss någon större lokal. Efter lunchen togo vi oss en bil och for till Pettersons hotell för att hämta Dalslandsbilden, intoga Kaffe och gingo på den härliga utställden över staden och sjön. Middag i Hotellet och kvällen i Hotellets trädgård, där Stadsfiskalen och undertecknad intogo Kaffe. Hotellet hade ett utmärkt Hjälpbibliotek, som ägde flera år i Stockholm. Jag antecknade bl a Stevenhagens Stockholm, ty Stadsfiskalen och Lyster åkte på Stämpelur på vagn de sista.

16 Juni. Onsdag kl. 10 på förmiddagen öppnade jag den 8 meter långa packvagnen från Frey med ett 6-700 föremål, som tillhört skutan från Stockholm. Det var ett högintressant ögonblick, som nyss-nämnt refererat. Jeder började karlarna med att uppackningsmöbler och Packer.

17 Juni. Började Lundgren och Andersson kl. 8 på morgonen och jag kom kl. 9½ med Fridolf Rhudin och hyrvagn till Museet. Vi arbetade jag med mina gubbar, Pettersson var tyvärr sedan flera dagar sjuk och utraktade återstoden för oss. Richard kom något senare och hjälpte oss en stund efter sig för hans vi arbetade till kl. 1 gingo vi hem till Hotell St. Gotthard som ligger strax i början af Bahnhofstrasse och icke långt från järnvägen, enkelt i närheten af Museet och åto lunch. Pettersson med Lundgren och Andersson på sitt håll. Kl. 2 e.m. voro vi alla igen på våra platser i Museet och kommo först kl. 6½ därifrån, då vi åter gingo i en bil och åkte direkt till Hotellet där vi åto vår middag kl. 7½. Sedermera gingo vi ut i trädgården och drucko Munchs pilsner och åto (Munchs pilsner och åto) en hop hasselnötter och gjorde mineralvatten. Klockan 10½ gingo vi sedan och gingo upp på vårt rum, och jag (vi) hade då att se på Frey's saker. Vi gingo

18 Juni. Samma dagordning, endast med den skillnaden att vi gjorde sällskap med Tomtarne för att hålla på med Munchen, som där var så lätt — folk och tråkigt, att vi alla följande dagar åto lunch på Hotellet.

19 Juni. Arbetade i Museet, kl. 12 kom Rechtsanwald Schindler med sin hustru och besökte mig, lunch i St. Gotthard — middag och kvall i Hotellet.

20 Juni. Arbetade i Museet, då Frau von Müllinen med sin syster besökte mig samt kl. 1 middag med oss i Hotellet. Lunchat åter tyvärr i dag, då det först efter att vi gått.

21 Juni. Arbetade i Museet, då Doktor Karl Brun besökte mig, lunch middag och kvall som vanligt. Dagen därpå (22 Juni) inbjöd jag Doktor Brun till middag i Hotellet.

22 Juni. Arbetade i Museet, till middag (bjudit Doktor Karl Brun) för övrigt allt som vanligt.

23 Juni. Arbetade i Museet, för övrigt allt som vanligt.

24 Juni. Arbetarte i museet, för övrigt allt som vanligt.

25 Juni. Arbetarte i museet, för övrigt allt som vanligt. Sista dagen i Zürich. Det var vackert väder på förmiddagen, men på eftermiddagen blef vädret sämre, och då bestämde jag mig för att göra en liten utflykt ut på Zürichsjön för att visa Stadsfiskalen och hans hustru gubbar litet af Schweiz' skönaste natur. Således stäng de vi som vanligt kl. 6½. På kvällen vårt museum och öfverlämnade det tills vidare åt ett öde.

26 Juni. Gerta Pettersson, Sundgren och Andersson med Piget, Lidberg, Dyster och jag med båt från Zürich öfver Zürichsjön till Luzern. Mycket vacker färd öfver höjderna med utmärkt utsikt öfver Züricher-, Luzer-, Egeri- och Vierwaldstättersjön. Chaufförn berättade om huru en bergstopp rasat ner i Egersee för omkring 100 år sedan och uppfyllt hela sjön. Så fort vi anländt till Luzern, Schweizerhof, skyndade jag upp till Stadsfiskalen, Sundgren och Andersson för Pilatus, men när de kommo tillbaka, hade de icke kommit dit, emedan vädret (jag tror den dagen, ock alltså) i stället uppför Stanserhorn. Jag och Dyster fördröjde hvarandra med att köpa utkastare, hotellet och på kajen samt hinna i båtförbindelse, förrätten hade vidtagits. Sängsent.

27 Juni. Kl. 6 f.m. togo Stadsfiskalen, Sundgren & Andersson på min önskan tåget upp till Pilatus. Kl. 10.35 foro Dyster, Pettersson och jag med ångbåten till Vierwaldstättersee till Alpnachstad. En härlig färd på 1½ timme i strålande sol. Runtom oss höga berg, så att vi tyckte oss som i en grotta. Ute här vid foten af Pilatus och nästa af lugnt hinder oss. Då de 3 kommo ner från Pilatus, togo vi alla tåget till Luzern. Kl. 4 [illegible] till glaciärgarten, därifrån med bil till Museum, sedermera (vidare) på höjderna för att få se utsikten öfver staden, sjön, den gamla ringmuren och broar, [illegible] promenad på kajen ovan till hotellet.

28 Juni. Vädret var mycket osäkert, så att vi funderade länge på, om vi skulle resa till Brienzersjön eller Interlaken, men sedan det klarnade vi fingo en härlig färd, visserligen regn långa stråkbar på tåget, men dessemellan bra utsikt. Vi foro öfver Alpnachstad, Brünig-passet, Brienzersee till Interlaken, hotell Jungfrau. På kvällen [illegible] vi voro tillbaka i Kursaal.

29 Juni. Stadsfiskalen, Lundgren och Andersson foro på morgonen i strålande solsken upp på Jungfrau. Syster, Petterson och jag foro med bil omkring i omgifningen. Hard annat sägo vi Unterseen, en gammal klosterby, som tillhört ex Hallwil. Kl 2 e m. i bil upp till Grindelwald, och det tekniskt vackert sägo vi bergen utomordentligt väl. Kl 5 kommo de andra 3 per järnväg till Grindelwald, och vi 6 foro i 3 vagnar 3/4 timmes färd till Obere Grindelwald-Gletscher, i hvilken vi ingo en. Därefter foro vi alla 6 i en bil tillbaka till Interlaken, en härlig färd.

30 Juni. Kl 11½ f m. foro vi från Interlaken med ångbåt öfver Thunersee, så vidare med tåget öfver Thun, Bern till Genève, Hotell des Bergues. Strax efter ankomsten en rundtur i och omkring staden med en utmärkt, fransktalande chauffor. Skönt och något regn.

1 Juli. Sågo grundligt igenom Museet, Athenæ och Ryska kyrkan, sedan med ångbåt öfver Genèvesjön till Ouchy, där det åter uppstrider med en bilägare. Tarifen i 2 klass först upp till Lausanne för att se litet af staden sedan till Montreux och Villon, det senare fann jag mycket illa restaurerat. I Montreux bodde vi i Palace Hotell, ett stort mycket stort Hotell med utsikt öfver sjön. Bra vagn. Åter i Aigle något regn. På kvällen gingo Stadsfiskalen, fröken och jag den långa vägen mellan Hotellet och Kursaal, som var mycket mindre tråkig än i Interlaken.

2 Juli. Kl 10 f m. foro vi med tåget från Montreux öfver Bergen, där mest underbara fick man kanske säga. Härlig utsikt öfver Genèvesjön, Thunersee och åter Bergen. Vi byte tåg i Zweisimmen och Spiez och kommo kl 4 e m till Bern, Hotell Bellevue-Bernerhof, det gamla Bernerhof har uppehållit sedan 6 år. På eftermiddagen var jag på visit hos von Fischels, där jag endast träffade damer och sedermera med systrar Sonja och Fanny Gerber, f. von Werdt. På kvällen åter på Schänzli och sågo hela bergskedjan.

/

3 Juli. På förmiddagen besökte f d Im Hofska Huset (Krongasse 19), där de gamla Im Hofs i Hallwils bodde under förra månaderna. Bromgasse 19. Sedan på Münster-Museet och uppstigen från Münster-Terrassen samt mot Cygnet Sonja ut till Marie på visit hos fru von Lerber von Elsewil, som var dålig nt.

/

4 Juli. Kl 10,50 f m. Togo vi tåget till Thun, där en förfärlig hetta var rådande. Efter mycket om och men fingo vi ett par gamla usla bilar, som körde oss omkring i staden, men de voro så dåliga, att vi lämnade dem och gingo till Statsarkivet, där Hallwylerarkivet är förvarat. Sedan fingo vi genom en vaktmästare ett par ypperliga bilar, som i ilfart körde oss förbi Schloss Hallwil till Brestenberg. Där vi kommo till Statsarkivet förklarade vaktmästaren, att Fil Dr Herzog låg på lasarettet. Hur hade visserligen icke dagen förut arbetat synnerligen flitigt, men det påstås, att han alltid är sjuk, när en person visar sig, som han icke borde träffa. Emellertid kom vaktmästaren med nyheten, så att jag kom in i Statsarkivet. Där stodo alla skåpen med dörrarna öppna och jag blef ovanligt förskräckt, när jag fick se detta, men sade ingenting. Som jag ofvan nämnt foro vi på eftermiddagen till Brestenberg.

5 Juli. På förmiddagen voro vi i Slottet Hallwil sedan till Richtplatz i Fahrwangen och Galgenhügel, där jag genom Fröken och Roland Feer lät uppsätta nya minnesmärken. På eftermiddagen i Skolhuset och sett en del utsigter. Vid solnedgången Alpenglühen och sedan en visit hos Fru Häusermann. I natt sovit åskväder och ett kallt fläsk renset.

/

6 Juli. Åter en underbar Kl 10 foro vi med bil från Brestenberg till Lenzburg, den gamla och stora Vallfartsorten. Det var en särskild valfartsdag, så att kyrkan och trakten voro fulla med människor. Mycket intressant att se. Sedan foro vi vidare till Zürich, där sommaren stod och väntade, och där vi kunna oss som hemma. Det bästa vädret hade vi med oss till Zürich.

/

7 Juli. Arbetat några timmar i Museet, sedermera foro vi i bil till Brugg, där vi besågo Museet och vemodan strömmen samt vidare till Schloss Habsburg, numera endast ett torn och en hel liten del af Slottet finns kvar.

8 Juli. Hela dagen arbetat i Museet. Herr Häusermann, nuvarande ägaren af Brestenberg, kom och besökte oss i Museet och åt sedermera lunch med oss.

/

9 Juli. Hela dagen arbetat i Museet. Inga av Medlemmar kom till Zürich för att besöka mig och därmed några dagar i vårt Hotell.

/

10 Juli. Hela dagen arbetat i Museet. På förmiddagen kommo Herr och fru von Fischer per Bil från Bern för att hälsa på mig, tyvärr kunde jag icke vara hela tiden tillsammans

med dem mer på kvällen kommer de till Bern att bre och äta middag hos mig. De återvände först dagen därpå till Bern. Vid samma tillfälle var även Irma v. Skultens äldste dotter Ester, gift med Fil Doktor Hans Ficke på besök.

11 Juli. Arbetat i Museet. Efter lunch gått i några butiker med Fröken Sonja.

12 Juli. Reste Stadsfisketen direkt till Stockholm, där jag inventerade hela vårt Museum med Herr Frej, som har öfverinspektören af hela samlingen.

13 Juli. Gingo upp med barn på Kullberg, där vi hade en utmärkt vacker utsikt öfver staden och sjön. På kvällen satto vi som vanligt i Hotellets trädgård och hörde på musiken.

14 Juli. Besökt Livrustkammaren, som jag hela tiden icke haft tid att besöka samt lämnat nyckarna till Musei-herrarna.

15 Juli. Kl. 8,30 f.m. lämnade vi Zürich. Det var riktigt tråkigt att lämna det treflige Hotell Baur au lac. Jag fick vid min afresa en stor bukett rosor af Hotellet, den största hittills och Hotellet kan visa en resande. Ankomst 6,20 e.m. till München, Bayrischer Hof. På kvällen gjorde vi en bilfärd omkring i staden, som var mycket vacker, by staden har många stadliga byggnader och minnesmärken, de senare dock fått för kombösa.
16 Juli kl. 10 i bil till Glyptoteket med sina egyptiska, grekiska och romerska utgrefvade skulpturer, därifrån gingo vi direkt till gamla Pinakotheket med sina tafvlor från 1300-till 1800-talet. På vägen dessa grekiska och romerska utgrefningar. Efter lunch till Artillerimuseum och så till Residenset och Bayerie, där förmiddagen stora Statyn med 127 trappsteg inuti. Kl. 7 på kvällen natttåg till Dresden.
17 Juli. Dresden, Hotell Bellevue. På förmiddagen i Grünes Gewölbe, innehållande guld-, silfver-, emalj- och snycksaker samt andra föremål från österländska världen. Sedan Gemäldegalleri med många mängder af tafvlor, mycket flera än i Holland och även Vapensamlingen. Efter lunch i bil en rundtur i staden och dess omgifningar, bl.a. även förorten Weisse Hirsch där Carl Hallqvist bor. Sedan foro vi även till Pixels Schloss och beställde en del duktyg och handdukar. Efter middagen gingo vi till Brühlsche Terrasse, där man har en mycket utsikt öfver Elbe och staden.

18 Juli. På morgonen till Porslinsamlingen. Alla samlingar i Dresden äro ~~ll~~ invecklade i skick, där några kungliga icke bott på länge. Sedan i Meissenfabrikens försäljningsbod för ett bestämt pris. Kl 2,5 com fortsatte vi till Berlin, Kaiserhof. På kvällen i Zoologischer Garten, just ingen värme.

19 Juli. På f.m. i Kaiser Friedrich Museum och en liten bittur i staden, sedan besök vi Hotel, varefter och derpå nämnda Kunstgewerbe Museum är öppnadt. ~~öppnades sig~~. Kl 3,30 med bil genom Charlottenburg och Wannsee till Potsdam, där vi först genom Neues Palais och Sanssouci, ~~där~~ Friedrich den Grosse har bott och dör även skapat dessa slott. Sedan återvände vi åter till Zeddendorf samt åter försåder till Berlin. På kvällen åto System och ~~jag~~ middag i Hotell Adens restaurant, hvilken både betydligt bättre mat än Kaiserhof. Öl är ock här i Tyskland mycket bättre än 1902, och ~~märkbara~~ är öfver glasdare nu.)

20 Juli. Kl. 9,30 for vi från Berlin med tåget till Hassnitz. Vi hade en sovcr öfverfull med bråk och jäkelns. Från Trelleborg log till Malmö. Direktör Pettersson, Sundgren och Andersson, ~~tog~~ tågat till Stockholm. ~~Vi~~ Jag och system åkte i bilen med Lindqvist på Malmö öfver till Hälsingborg, dit vi kommo Kl. 11,30 på kvällen, och der den vanliga sommartrafiken började. Vi stannade (på Hälsingborg) till den 29 augusti, då vi togo nattåget till Stockholm. Under vistelsen på Hälsingborg hade vi som de föregående åren Professor Royer-Steineg (Denne gång hade han 12 dagar hos oss.) till gäst. Den gamle trogne vännen kom på besök med sin hustru och dotter och behandlade hon som vanligt mitt öga. På besök kom även Direktör Madelaire med Hustru, Erik Nilsson, Arnholm, Consul Ohlsson från Göteborg, Direktörerna Westman och Bergh samt Ella v. Ehrenmann.

/

Så började åter vinterarbetet. En dag kom ett bref från Dr. fil. Brun i Zürich, att han icke fått inträde på Stadsarkivet i staden. När jag läst detta, sade jag till Herr Thunmann: "Det vore, om jag icke mer till staden, än att han obehindrad kan stanna i Archivet." Herr Thunmann tyckte att förslaget låg bra. Så kom Sjöberg från Gotland och skulle några veckor senare resa dit ner för att arbeta för Stofet i Hauswirt's byggnadshistoria. Då Sjöberg fick höra min idé sade han den bra och lyckte att jag vore välmärkt att hafva med som bisse för att skrämma på stadsbestyrsen, så att man snart skulle kunna förlägga slut på allt krig i Schweiz.

/

Vi blef det bestämdt, att jag tillsammans med Syster Sonja, Sjöberg, Stadsfiskalen Lidberg och Petersson åtminstone på hösten skulle resa. Förtjänst var jag icke öfver att resa vid denna årstid, det vanliga man har värka sig och sina höga eldar. Utom dess.

/

10 Oktober. Firade jag min födelsedag och visades mig därvid så mycken välvilja från alla håll, att jag icke med ord kan beskrifva det. 11 Institutioner, 60 blombuketter i glasor, däribland en stor vacker från Drottningen. Af tyska Ministern Röda korset 8:de Ulan. Den Nordiska Museet med flaggan i gaflen med mitt Inforodfält samt 122 telegram, allt detta kom mig till del.

Jag tackar Gud att jag fick fira min 80-årsdag frisk och kry.

Till middagen hade jag endast barn och barnbarn samt några andra som voro 20 personer till bords.

Till Zürich, dit vi anlände kl. 4,30 em. Bordet som vanligt i Beur au lac, der alla Helsingforsare brukade stanna, och under resan hade förkylningen tagit till, så att då vi kommo till Zürich hade han 38,5° feber och måste strax lägga sig till sängs. Vädret var som jag trodde mig dimmigt och kallt.

19 Okt. Kl. 8½ knackade Stadsfiskalen Lidberg på dörren för att berätta att Lidbergs temperatur gått ner till 37,8°. Vi Helsingforsare så glada när vi fingo höra detta, ty jag fruktade för en lungkatarr. Sutto och åto till Lunch. Kl. 2½ gingo vi till Stadstheatern och hörde Madame Butterfly med japanskan Teiko Kiwa som gjorde och spelade utmärkt, de öfriga artisterna voro mycket medelmåttiga. Teatern är större än vår opera men ful. Lidberg låg till sängs hela dagen, och vi andra åto middag och hörde på musiken.

20 Okt. Zürich. Fint vårväder i luften. På förmiddagen voro Syster och jag hos Frieder och i ett par andra butiker. Efter Lunch kl. 2 foro vi till Landesmuseum för att se på tåget och träffa här Blum, med hvilken vi foro till andra änden af Zürichersee. Jag ville besöka en Persienne-fabrik för att om möjligt där få beställa persienner till huset i Stockholm, men det saken misslyckades totalt. Kvällen som vanligt i hotellet, Sjöberg var till vår glädje återställd på kvällen.

21 Okt. Zürich. Kl. 11 kom Dr. fil. Brun till Sjöberg och åt redan lunch med oss, därefter hade Syster mig ut på en liten promenad. Kl. 3 kom Rechtsanwalt Thoedore, som är vår advokat här för att tala med oss. På kvällen var bal i matsalen.

22 Okt. Zürich. Kl. 11 kom Dr. juris Fritz, en annan advokat, som vi anlitat för uppgörelsen med Landesmuseum. Kl. 2 foro vi till Museet, där de sedan förevisade oss, på e.m. togo Kvällen som vanligt.

23 Okt. Zürich. Kl. 11 kom Dr. fil. Brun till Sjöberg, jag och de andra voro i Museet, där vi endast träffade Herr Frei. Kl. 2 gjorde jag med Stadsfiskalen och Syster en liten promenad. Kl. 3 kom Rechtsanwalt Thoedore för att vidare tala om saken i Schweiz. Kvällen som vanligt.

24 Okt. Zürich. Förmiddagen for jag med Stadsfiskalen och Petterson till Museet, Syster gick under tiden i butiker. I Museet träffade jag och Sjöberg med Professor Lehmann. Kl. 4.15. togo vi tåget över Wädenswil till Sargans, därifrån bilen hade oss till Bregenz ingifver kl. 6.40.

x/ 10,000 francs
20,000

25 Okt. Brestenberg, kl. 10 kom Dr. jur. Fricks fru från Zürich och stannade öfver lunch till kl. 4 för att ordna en del med Museets fond. Professorinnans kassaförvaltare kommer i Slottet.

26 Okt. Brestenberg, Syster i kyrkan för att vara med om gudstjänsten. Kl. 3 fors vi alle med Dr. fil. Bosch's motorbåt öfver sjön till en fallnggrund där några fiskare sågo, sedan fortsatte vi med tåget genom Kesselens och vandt slottet. Vid 6 tåget till Brestenberg, där vi hade ~~några dukar~~ med herr Hänsermann och sysslade angående slottet.

27 Okt. Brestenberg, kl. 10 gjorde jag med syster en promenad i skogen på Ingdo vägen till Farnwagen i sällskap också en student och lät valen ordna på oss. Kl. 2½ kom Dr. Chiodera från Zürich, en student efter kvarn Professorn Precidest's Styrelse angående nya vägen och andra saker, och efter den en af herrarna, som sitter i Styrelsen för Tabakgesellschaft angående vetterrökar i kvarnen, som ej tillhör slottet, men som jag en annan kopa för 20,000 francs. Dr. Chiodera stannade öfver natten. Syster & Petterson gjorde på eftermiddagen en promenad upp på det mellersta Eichberg, för kvällen regnade det.

28 Okt. Brestenberg, kl. 10,30 fors vi fem med bil till Stäfa och Petersen fr. Stäfa till staren (Stubradet, men hyllet). Kl. 11,30 sammanträffade jag och mina tre herrar med stadsrepresentanter angående Rhenkorrektur arkivets till Bern. Herrarna voro tillmötesgående, men inga ord, hvad de sedan göra. Efter lunch togo vi ångbåten till Horgen, åkte till Zürich, tåget till Bern och togo in på Hotel Bellevue. På kvällen voro Hans och Ester Fricks kusiner från Amerika kvar en stund. Skulligen förklarade Hänsermann att det minst dröjde 2-3 veckor innan jag kunde skrifva under på de kontrakt jag nu fått att göra en liten förändring i genom Hänsermann.

29 Okt. Bern, på förmiddagen voro Sidberg och jag uppe på Bernhardsberget och talade med dess Chef, Dr fil. Kurz som förklarade, att de skulle skicka förslag, om det fingo arkivet. Efter lunch togo vi tåget till Aarau, där bilen från Brestenberg väntade på oss. Herr Hänsermann berättade att konkursfolket nu blifvit uppsagda, hvilket de voro förtjusta öfver.

30 Okt. Brestenberg, kallt likt mitt i vintern. Hela dagen ha vi suttit inne och knåtat utan en stund efter lunch, då vi åkte ner till slottet och voro i arkivtornet.

31/8 kl. Brecksberg, i natt storm. Kl 2 reste vi alla utom Sittberg, som stannade för att åka, i bil till lagern, Schweizerhof. Stark storm under hela färden. Nu sitta vi och studera Baedekers "Italien."

1 Nov. Luzern, kl. 9,45 foro vi med elektriska tåget genom St. Gotthard till Milano, dit vi anlände på eftermiddagen. Det var en härlig färd, ty vi hade vackert väder, så att man kunde se hela Bergskedjan och italienska sjöarna. Efter vår ankomst till Milano tågo vi in på hotell de la Ville. I ungefär en timme på kvällen gingo vi på Corso Vittorio Emanuele och tittade på folklifvet. Hela staden är flaggprydd, ty det är Alla helgons dag, som firas i alla katolska länder.

2 Nov. Milano kl. 9,30 foro vi med elektrisk bil för att fara till Palazzo di Brera, tavelsamling. Därifrån till S. Maria delle Grazie med Leonardo di Vinci's "Nattmahl". Därifrån till Museo Poldi-Pezzoli ett f.d. privathus, donerat med värdefulla samlingar. Sedan till Domen, Duomo. Därifrån vi hade en promenad runt kyrkan, därefter till Galleria Vittorio Emanuele. Sedan återvände vi till Hotellet, och de andra tre gingo alla trapporna upp på Domtaket och torget, hvarifrån de hade haft en utmärkt utsikt, om vi dömma vant. Efter lunch kl. 3 fortsatte vi med tåget genom Lombardiska slätten till Verona. Grand Hotel de Londres et Royal deux Tours var bäst, oldest i omnibus.

3 Nov. Verona, på morgonen togo vi en droska och foro omkring i staden och sågo följande, Julias graf, utsikt, Skaligernes Monument, Romerska teatern, Julias hus, samt Klosterkyrkan S. Maria in Organo. Foro från Verona kl. 2½ med tåget till Venezia. Vid stationen i en gondol och foro genom flera kanaler till Grand Hotel de l'Europe. Genast gingo vi till Markusplatsen och längst in i gränderna. Skönt att få stå utanför och skåda bilder. På kvällen gick Sister med Ellerson ut på en promenad längst Molo Riva degli Schiavoni, utefter hela stranden förbi Dogenpalatset (Palazzo Ducale) ut till S. Biagio, (kyrkan) sedan tillbaka till Markusplatsen, där de åto och sågo på folklifvet.

4 Nov. Venedig, Nationaldag, dimma och mulen himmel. På morgonen gingo vi till Markusplatsen, där ceremonier gingo af stapeln med tal, musik och en mässa, torget fullt med folk, så att dufvorna ej hade plats. Därefter gingo vi i S. Marcus kyrkan och betågo

högsalteriet, skattkammaren samt de utmärkt vackra mosaikbilderna. Efter lunch åter
till Marcus kyrkan för att se den vackra sakristian, därefter genom gatorna och öfver
Rialtobron (Ponte di Rialto) samt vidare ett elyckes. Sedan satero vi (vi) ramma ung till
arbetarna vid Marcusplatsen, där vi drucko te ett par. Efter middagen gingo vi alla
ut på Marcusplatsen och ingo på belysningen.

5 Nov. Venezia, kl. 10 gingo vi till Palazzo Ducale (Dogepalatset) och besego det, sedan vi
igenom Porta dei Soffiani (Suckarnas Port) uppå lemparde di S. Marco gick i stadsfartyget i hast,
Syster & Petterson till fots. Sedermera vandrade vi alla fyra ner. Efter lunch
togo vi färjan öfver till S. Maria della Salute, som var stängd, fortsatte därför till fots
o. till Academia di Belle Arti, ett museum fullt med Madonnor, vi ingo ej heta museet, ty det var reparation i detsamma.
Efter lunch kl. 3 foro jag och Syster till Sjukhuset till Professor Potti för fotens skull, der undersökte
å fotografiserades det befanns vara ett brott i ett af mellanfotens ben, sadt måste gipsas.
Vi kommo ej från sjukhuset förrän 6½, och då måste Petterson bära mig ur vagnen.
Det blef en uppståndelse. Syster ville resa tillbaka till Zürich, men det ville icke jag. När
det sedan blef kväll kom Petterson mig till hissen, och så kom jag upp på vårt rum. På

6 Nov. Venezia, kl. 9½ I gondol till följande kyrkor, S. Maria della Salute, Frari, Madonna dell'Orto,
S. Giovanni e Paolo, S. Salvatore. Inuti vi foro till S. Salvatore lemnade vi en glasfabrik.
Då jag skulle stiga i gondolen föll jag och slog ordentligt i vänstra
foten. Kl. 3 med tåget till Bologna, hotell Brun. Min fot gjorde mycket ont och kunde jag
knappt gå från gondolen till kupén. På tåget lade Syster ett omslag, ty foten var mycket
svullen.

7 Nov. Bologna, på morgonen satte vi oss i en vagn och kårade till följande ställen, Palazzo Vittorio
Emanuele, S. Petronio en mycket vacker kyrka med ett Museum, som innehåller vackert
kyrkskrifter och vackra präktade och målade böcker. Vidare till Accademia di Belle Arti,
ett museum fullt med Madonnor, vi ingo ej heta museet, ty det var reparation i detsamma.
Efter lunch kl. 3 foro jag och Syster till Sjukhuset till Professor Potti för foten skull, der undersökte
å fotografiserades det befanns vara ett brott i ett af mellanfotens ben, sadt måste gipsas.
Vi kommo ej från sjukhuset förrän 6½, och då måste Petterson bära mig ur vagnen.
Det blef en uppståndelse. Syster ville resa tillbaka till Zürich, men det ville icke jag. När
det sedan blef kväll kom Petterson mig till hissen, och så kom jag upp på vårt rum. På

8 Nov. Bologna, jag vandrade på foten, då jag steg upp utan bryter gick ut och kostade vi lämplig sko
och Petterson klippte upp gipsen. Detta som icke var en lätt sak, då bryter icke hade tagit på någon o.k. Gipsen. Så snart jag blef af med gipsen, kunde jag stödja på foten
igen. Bryter kände foten och sedermera gick jag så gott jag kunde, utan att stöda
jag blef af med gipsen. Jag var glad att jag hade en person med mig, som begrep något af
saken, foten var naturligtvis ytterligt ömtålig. Till följd af allt detta hade vi följt icke
från Bologna kl. 8 f.m. utan gjorde en vacker färd genom Apenninerna och kommo kl. 5½ till
Firenze och togo in på Grand hotell. Före middagen gjorde vi en liten promenad.
Jag är öm i foten, men det blir nog bättre om några dagar.

9 Nov. Firenze, på morgonen åkte vi till Galleria degli Uffizi och sågo igenom hela
samlingen af tavlor & skulpturer. Sedan gingo vi genom hela långa gången, som ligger
öfver Ponte Vecchio till Pitti galerie (Galleria Palatina), äfven där mycket af målningar; uti de
tre nedre rummen voro tavlor och porslinsemaljerna. Efter lunch kl. 2½ till S. Giovanni
Battista, beundrade bronsdörrarna och gingo in i kyrkan. Därefter i staden
och sågo den vackra Loggia dei Lanzi. Efter foot foro vi till Kyrkan Santissima Annunziata
och grekiska kyrkan S. Croce, så blef det mörkt och vi foro till hotellet.

10 Nov. Firenze, på morgonen åkte vi till S. Croce (bakom tåget) för att se på ett par tavlor, som vi ej hade sett dagen
förut. I följdes af en snäll munk. Därifrån till Domen, som var stängd till följd af
reparation, så till Nationalmuseum, som innehöll vapen, skulpturer, mynt
och andra saker. Därifrån till Palazzo Vecchio, som en gång tillhört familjen Medici.
Sedan åkte vi till hotellet. Efter lunch togo vi samma bil först till Ponte Vecchio,
över bron vi gingo fram och tillbaka. Sedan till uppe till Piazzale Michelangelo, därifrån
Fiesole, därifrån hade man en vacker utsikt öfver Firenze och trakten därom kring. Åter
kom vi till Museo civico med några gamla etruskiska och romerska saker, sedan sågo
vi på Romerska teatern och Etruskiska stadsmuren 1000 år f. Kristus.

samt
Katedralen, som byggdes 1025–32 i toskansk och romersk stil. Från Fiesole foro vi långa
första vägen när till Firenze och Piazza di S. Croce till Mosaikfabriken Beneire för att se och
köpa några små mosaikskor, som Systrarna Lundmarks tage med sig hemåt.

18 Nov. Firenze, på morgonen åter till Mosaikfabriken för att köpa några småsaker, sedan till Domen
för att göra ännu ett försök att komma in, som tyvärr misslyckades. Åter till biskern och så hotellet.
Foro sedan klockan 12 med tåget till Pisa och voro där omkring kl. 2, åto lunch i Hotell Victoria
och sedan i bil genom staden till Piazza del Duomo, där alla sevärdt ligger. Domen, Tornet
och Battisterio samt Campo santo. Alla byggnaderna de härligaste man kan tänka sig. Campo santo
tillade vi barn in i och klättrade ingenvigt upp i egen ihop på man Domen och Battisterio ligga ju grundligt.
Efter ta på hotellet togo vi expresståget, som var en timme försenadt och anlände
kl. 10 på kvällen till Genua, hotell Miramare.

12 Nov. Genua, klockan 10 togo vi en bil och åkte (bestyrde) till följande, Katedralen S. Lorenzo, Pallazzo Rosso,
Palazzo Municipale och Pallazzo Bianco, därefter på höjderna med bästa utsikten över staden och hafvet,
sedan ner till hamnen, som är (erbjuder) stor. Efter lunch åkte vi utefter kusten
åt öster förbi Nervi, genom Sestri di Ponente till S. Margherita, sedan samma
väg tillbaka. Det var en vacker färd på 6 timmar med härlig utsikt över hafvet
och djupa dalgångar på vägen fram mängder af olivträd och orangeträd, som
voro fulla med frukter. På kvällen gick Systrarna ut med Petterson för att se på
folklifvet. Han berättade att de sista vandrat genom en del smala gränder,
där italienarna på sina kaféer satt och spelade gitarr, handklappade och sjöng och
dansade. Det är en grannlåt att se, hvem och slåss med
varandra, sjunga de lika bra och hittade på folklifvet.

13 Nov. Genua, kl. 10 med tåget till Christoph Columbus hus (det hus där Christoph Columbus föddes år 1450.)
Lazzaretto
S. Annunziata, och därifrån med bergbanan upp till Castellaccio (Righi) därifrån vi hade
en vacker utsikt åt alla håll. Kl. 3 voro vi vid stationen för att taga tåget, som
var 1½ timme försenadt, ankomma fingo vi ofvisa och kommo vid 8-tiden till Torino
Grand Hotell de l'Europe.

14 Nov. Turin, på förmiddagen till Katedralen S. Giovanni Battista, strömma Reade (Rustkammaren) samt Pinacoteca (Öfteckningsamling) den senare inspekterade Palazzo dell' Academie delle Scienze, sedan sundtur i den precisa stadens vackra gator och kvarvarande lifvande hus. Kl. 3,20 togo vi tåget till Milano, hotell de la Ville, dit vi kommo kl. 6½.

15 Nov. Milano, kl. 5 f.m. stego vi upp och togo tåget kl. 7, som gick öfver Simplon till Bern, där vi byte tåg till Zürich. Vi hade herligt klart väder, och tyckte oss det var så skönt att se de 3 andras förtjusning öfver den härliga färden från Milano till Bern, öfver sjö, som bedan för gjorde denna färd obeskrifligt. Vi åto middag igen på Baur au Lac.

16 Nov. Zürich, kl. 2 kom Lütkens med bil från Brestenberg, där han uppehållit sig hela tiden och arbetat, medan vi voro öfver i Italien. Dr. Brun var till Lunch hos oss och stannade sedermera några timmar, för öfrigt hade han gjort hela dagen.

17 Nov. Zürich, på förmiddagen var jag i Museet. Dr. Thiodore kom kl. 7 och åt middag med oss och stannade till 11½. Vi talade om Stoltet o. Carl Hallwyl. Rechtsanwalt

18 Nov. Zürich. Herr Häuserman kommo i dag med bil från Brestenberg för att se på samlingarna i Museet och stannade hos oss till Lunch.

19 Nov. Zürich, på förmiddagen i Museet. kl 3 kom Dr. Thiodore med Notarien och Du undertecknade skrifter rörande angående Stoltet. Nu hoppas jag att stoltet här vädrade, så att det ej kommer i främmande händer. Sedan har jag gjort min skyldighet. Nu äro vi bara tungna att få Carl Hallwyl att gå med på saken. Dr. Koelliker som varligt sattat nere och hört på musiken. Dr. Thiodore reste på kvällen med tåget till Carl Hallwyls i Dresden. Rechtsanwalt

Stockholm

20 Nov. Zürich, kl. 10 reste Sittberg tillbaka till Brestenberg för att fortsätta sitt arbete där. Vi voro en stund på Museet. Hade tillbragt den öfriga delen af dagen på Hotellet med att göra ingenting.

21 Nov. Zürich, Sittberg här igen mellan kl. 3–4 em med underrättelse af ett telegram från Rechtsanwald Dr Thiodera i Dresden, han fick i tid från Brestenberg. Major Hans Frick kom från Bern och åt middag hos oss. Doktor Brun kom till kaffet.

22 Nov. Zürich, kl. 9 var Sittberg här med bil från Brestenberg. På eftermiddagen kom åter ett telegram från Dresden, som jag telefonerade till Sittberg i Brestenberg; satt inne hela dagen.

23 Nov. Zürich, jag satt inne hela dagen. Sorrade Rechtsanwald Dr Thiodern till Dresden.

24 Nov. Zürich, kl. 9 f.m. kom Sittberg från Brestenberg och 2½ Dr Thiodern från Dresden. Vi gingo till Landesmuseum dit vi hade beställt bil. Kl. 7 kom Rechtsanwald Dr Thiodern för en stund till oss, efter vi hade vid 6-tiden återkommit från Dresden.

25 Nov. Zürich, på förmiddagen voro vi i Kunsthaus och Grossmünster. Middag som vanligt.

26 Nov. Zürich, på förmiddagen i Museet för att säga adjö till Professor Schramm och Dr Rechtsanwald Dr Thiodern samt herr Frei och dennes unge Baron, som skola skicka hem. Till middag voro Dr. Brun och Thiodern hos oss.

27 Nov. Zürich, kl. 11,45 lämna vi alla fem Zürich och voro glada att få resa hem. I Basel åto vi lunch och fortsatte därifrån till Frankfurt a/M., där vi togo nattåget till Berlin.

modercende

28 Nov. Berlin, dit vi anhommo på morgonen och efter att ha druckit kaffe i hotell Bristol fortsatte resan till Sassnitz. Därifrån med Svenska färjan över till Trelleborg och Malmö, hvarifrån vi togo nattåget till Stockholm.

29 Nov. Stockholm, att glada att vara hemma.
Efter julen reste jag till Wexiö och hade Thilda med mig. Sysster Tonys reste den 29 till sina föräldrar i Tranås. Det hojerd var det som vanligt glatt och trefligt, jag trifs så bra hos dem, ty de äro så snälla. Strax efter julledigarna, på torsdagen den 29 de, for jag till Stockholm och firade med Sysster som återkommit från sina föräldrar, på nyårsaftonen, med att bl.a. lyssna på Hedvig Fjellstedt som vanligt sjöng vid Gustaf Vasa-Statyen och vi smälta in i det nya året. 1925

Hela vintern ha vi på katalogerna arbetat flitigt och den 20 juni, då arbetet skulle vara färdigt för att åter börja i augusti. Om 10 år dröjer det, tills katalogen är färdig, om ingenting hinder inträffar, i så fall längre. I slutet af januari var Rechtsanwald Dr Thiodern från Zürich 12 dagar här, och då "Die Hallorichtung" färdig. Jag är så glad att jag kunnat vårda Stoket och åstadkomma det så bra som det varit möjligt att göra. Vi ämna på hösten ge ut en katalog över Herr Falk, som är redaktör för den utländska korrespondensen i Stockholmstidningen. Han är utomordentligt noga, lugn och mycket skicklig i svenska språket, alldeles motsatsen till Johannisdagen Thor i Stockholm sin höjdpunkt i Gustaf Vasa-Statyen. Det hade nu som vanligt församlat stor och mycket förnäm folkmängd vid Statyen och Nordiska Museet. Den 22 maj afslöjades Gustaf Vasa-Statyen av Nordiska Museet. Som vanligt uppträdde i år vid högtidligheten Sjöng även operasångaren John Forsell. Statyen är mycket stor och som vanligt hade en del personer rätt svårt att (på)sätta på den, för att anmärka på afslöjningen var Statyen närvarande och med henne (en del) af den övriga Vasa-familjen. Kungen kunde inte vara närvarande med, emedan han vistas på Sofiero. Den 29 maj höll Akademien för de fria Konsterna sin högtidsdag. Sedan jag blivit invald som hedersledamot i Akademien har jag inte varit närvarande någon högtidsdag, men då träffade jag Professor Oscar Björck vid afslöjandet af Gustaf Vasa-Statyen, och då bad han mig att ha ett ögat att komma, så att jag omöjligt kunde säga nej. Vid detta tillfälle överlämnade han till mig medaljen över Intendenten C.F. Adelcrantz. Det är det första exemplaret och det enda i guld. Jag hade visserligen lämnat 4000 kr. till präglandet af medaljer över framstående konstnärer, men aldrig hade jag anat att man skulle vilja ge mig denna utmärkelse. Det glädde mig storligen, ty jag är annars inte betydligt bord vädrat beträffar. Vi hemma på Grefsen Margit Fick med fru, hon är Irma von Heidenstam, f. von Hallwyl, äldste dotter. De bodde på Grand Hotell och hade besök i Stockholm med samt omgivningar. Gotland, Göteborg o Skåne. 12 juni kommer Claes o Upmark upp till mig och överlämnade medaljen, som Lindberg graverat

och Svenska Museet lotat kränta Ofver mig i anledning af min 80 årsdag första Oktober 1924. Vänl. tillfället hade Professor Hazelius att hört med värligt hjärtligt tal tillmig.

16 Juni. Reste jag med Systr. Hulda & Ester till Hildesborg & återkom den 18 Augusti till Stockholm. Under min vistelse på Hildesborg voro först Imse med barnen Ofver midsommarn hos mig, så kom Kyrkoherde Ohly med fru på 8 dagar, oförsigt trefliga värdinnor. Samtidigt med dem Herr & fru Glaumann med 3 barn en dag på genomresa till Schweiz, där han har en del school att uträtta angående Hotell och dithörande penger. Min dag visade jag till min stora förvåning Rolf de Maré på några timmar, han hade flugit från Paris, åt middag hos oss och fortsatte på kvällen till Bastad, där hans fortfarande sommarvänner. Så kom Sarah Westmeister med tre barn, Ingrid, Elsa & Regina samt Herr & fru Sjöberg, de stannade några få veckor. Tisdag den 21 Juli reste jag & Systr Sonja med nattåget till Stockholm & fortsatte på onsdag kväll med båten Visby till Gottland, där vi hos Roosevels tillbragte härliga dagar. Där jag kom dit var Ellen nervös & nedstigen, den gamla visan att det icke är bra som det är, emedan vi kvinnor utan herrar man, som inspirerar henne. Jag gjorde allt för att uppmuntra & trösta henne, men att så är det är tyvärr sant, att en kvinna icke skall förkasta för, hvad hon själf skrifvit utan det är min åsikt som jag alltid skall vara. Jag kan med gott samvete skrifva att Johanna Roosevel är en mycket duktig konsthistoriker & talare, men ekepa högst hon själf tror. och tyvärr är hon ofrigt ej en skulptriser, ty den är ej färdig med sitt verk. Jag vet det, emedan Ellen flera gånger sagt; "Johnny var i morse här i ateliern för att se på skulpturen, innan mamma kommer." Sommar tid är det med deras Villa Miramaris på Gottland. Jag skulle ha velat se den ordnat byggd af Roosevel & arkitekten Hare Esen. Men Ack säga alla: kvinnen skrifvet af Professor Roosevel!" och kon, som gifvit det hela dess prägel, genom sina skulpturer ignoreras fullkomligt.

I Augusti Akter kommo vi från Gottland till Hildesborg och samma dag kom Professor Meyer Steineg med hustru och äldsta dotter, som nyligen aflagt sin medicine doktors examen, de stannade till den 8:de. Efter Meyer-Steinegs kom Professor Thure Hallström på några dagar, och den 17: Augusti lämnade vi Hildesborg & kommo den 18 Aug på morgonen till Stockholm.

2 September. Reste jag med Systrar Sonja, Petterson & Andersson med nattåget till Malmö och vidare till Schweiz. Som värdar voro vare vid Hotell Herr & fru Glaumann, förut Westman & Herr & fru Kyrkoherde Ohly.

I Malmö sammanträffade vi med Irma, Margit och Ingrid Bergman, dem jag kände
med på resan (Ingrid Bergman, dotter till affärsbokhållaren i firman Ahlsell & Co i Stockholm och hans
maka, f. Sjöroos, bor numera med sin mor
på en liten egen gård nära Hässleholm
i Skåne, Hon var som barn så ung flitig mycket tillsammans med Irma i Stockholm
och [illegible] fortfar vänskapen). Nu voro vi således 7 personer, som skulle resa genom Schweiz.
Hellre Trelleborg och Sassnitz hade vi tyska färjan, och gjorde det något. I Berlin togo vi
nattåget från Anhalterbanhof till Frankfurt a/M och fortsatte därifrån i samma vagn till Basel,
dit vi anlände kl. 4½ e.m. Vi fruso dasligt på färden, ty vagnen var kall och drog. I Basel gingo
vi först i historiska Museet för att titta på silkeparamenten, där Hallwylska samlingen
ej 2 kapprestar stå, sedan till järnvägskontoret för att hälsa på henne och fråga
om Sverige och familjerna där. Från Basel 6/12 e.m. till Zürich, Hotel Baur au Lac, där man
kände sig riktigt som hemma. Nästan hela hotellet voro vore här för att taga emot oss, och vi
skrattade inom oss. Ingrid och jag hade det gamla rummet, förr N:r 107, nu N:r 133. /
5 September. Genast på morgonen åkte vi till Museet, där de nedskickade saherna från Sverige
blefvo upptackade af Andersson, så att han kan börja sitt arbete. Ingrid Lenje måla
om ändan af paraplyet /
6 September, Museet var stängt, Ingrid märkte om porslin, Andersson upsatte med uppfordrade
af taflorna, som skickats från Stockholm. Gjorde med Augusta i Lausanne och Lugern.
På eftermiddagen foro Ingrid och jag upp på Dolder, Ingrid drack te, jag ät kakor. Foro sedan
en sväng i gamla staden. Regnigt och kallt.
7 September, Ingrid och Andersson hela dagen arbetat i Museet. Det aldrar på Hotellet,
de andra tre rodd sig på egen hand.
8 September. Ingrid och Andersson hela dagen arbetat i Museet. Professor Lithberg kom på
eftermiddagen direkt från Stockholm hit, nu äro vi 8 personer. Jag är glad att han är här,
så att man kan få ett slut på en del saker med Rechtsanwald Dr Chrodera.
9 September. På förmiddagen Ingrid och Andersson arbetat i Museet. Kl. 2 foro vi alla Lithberg med
i 2 fiakrar till slottet Kyburg, en vacker färd över vackert väder. På eftermiddagen kom Rechtsanwald Dr. Chrodera och
stannade till middagen.
10 September. Kl. ½2 förmiddagen foro vi 8 i 2 fiakrar över Brengarten, Russikon och Seethal
till Bruttenberg och vidare ner till Hallwil. Gingo omkring där och i kvarteren ett par
timmar, och åto. Sedan till Trostberg förbi Lieberg och Schafisheim. Middagen gjorde tillhöra
en Hallwil. Om jag kan få Trostberg köpa jag det, ty den store Hans var Hallwil där
en gång ägt det. Sedan åter till Hallwil där Lithberg visade oss platsen, där 4 Lindar och
en minnessten stått. och Nu skall på samma plats 4 träd stå planteras och en sten åter resas.

Därefter tog Bredenberg och efter några timmar återvände vi till Zürich. Kommo först kl. 9. Hotellets orkester spelade flera svenska kompositioner efter middagen.

11 September. Redan kl. 8 på förmiddagen med tåget till Bern, togo in på hotell Schweizerhof. Gejers, Sittberg och jag gingo till Fricks på te, sedan jag och Petterson på bocken och åkte genom en härlig ärlesspetsper. Syster och Augusta Berg men gingo ut och tittade på staden under tiden: På kvällen gingo vi 6 stycken till hotell Bellevue och åto middag. Alla voro glada och muntra.

12 September. På förmiddagen gick jag med syster till Fanny Lester f. von Werdt, (på visit), hon är en gammal bekant till mig, som år 1862 tillbragte hela vintern hos oss och berikte talerna med mig.

Från denne gingo vi till Museet för att se på den utmärkta silfversamlingen. Hela staden är flaggprydd, ty en stor fest med brasilianska utställning går i dag af stapeln. Efter lunch sammades vi alla med Müllisens i Krongasse N:r 10, 1 tr. upp, där vi hade en utmärkt utsikt, (Petterson och Andersson hade fått plats hos en estrad). Sågo där det af 3500 mannastor bestående tåget, som marscherade genom staden. De flesta voro Nationalklädd trots befolkningen från alla kantoner. Det hela mycket interessant och vackert, varade i 1½ timme. På eftermiddagen åkte Gejers och Augusta Bergman med Irma och Müllisen, till den nästkommandas trägård, Belletruche där Genèvesjön och Lausanne. Jag, syster, professorn, Petterson och Andersson gingo på boklen till Stora hallen i utställningen, där vi sågo på folkliftet och hörde Lilla Bossängens olika hattorer.

13 September. Kl. 6,24 foro vi med tåget till Aarau för att därifrån (vara) en vanderdag, sägo en hel del vackra Natt- och kvällar. Schönkberg, Schenk von Castel, Wildenstein, Wildegg, Königsfelden i Brugg, Klostret Wettingen. Ingalunda ej glömmer än ett Kors fönster i Königsfelden, (från) för ditta år sedan (av) andaktsfull. Skada över borggården i Wildenstein något oförgätligt. Wildegg är nyligen skänkt af en fröken von Effinger. Till Schweiziska Nation. Under Kyrkan i Wettingen, (skall) vara vanligen, i Barockstil, men (som) Hannade Syster fullkomligt helt. Kl. 7 e.m. Återkomma vi till Zürich, Bauer an Lac mycket belåtna med vår lilfärd.

14 September. Arbetat i Museet som vanligt, till middagen Doktor Brun hos oss.

15 September. Kl. 11,45 reste jag, syster, Sittberg och Dr. Rechtsanwald Thiodora till Aarau, där vi sammanträffade med Dr. Brun. Åto lunch i hotell Staraüerhof och gingo sedan till Bundesrathens för att ordna om arkivet. Sedan (gingo) Syster och jag (Gejers) till Aarau i höll tummarna i händerna emot från å låsta. Tyvärr hjälpte tummarna inte, ty efter 2½ timmars fart hade vi dit, spärrade med frucr, ville de ej släppa Hallwilerbåtet för annan till Bern. Således är det (tungan att med hästhanken taga inte med gåtbarna. Hå per detta inte, då får jag tåga säker som den är och trösta mig med, att jag gjort allt, hvad jag kunnat. Kl. 4½ foro vi utom Dr. Brun till Lenzburg, där det skulle ordnas om vattenrätten med tobaksgesellschaft hos arkivet. Bertzinger. De hade en trefflig villa och bjöd på te, Sittberg for sedan till Bredenberg, jag, syster å Dr. Rechtsanwald Thiodora med fåret till Zürich.

16 September. Arbetat i Museet som vanligt. På (aftonen) kl 11½ kommo Gejers å Augusta tillbaka från Emmenmühlen i Belletruche.

17 September. Regn, på förmiddagen fotograferade i Museet. Mellan 3–5 voro vi på stor marmorsångupprivning i vårt hotell, något, som jag för aldrig sett. Jag har trott säga att (sådant är) en bild från nutiden, som jag icke förstår. Åren i Stockholm (lär det) finnas dylika utställningar. Den 16, 17 å 18 voro dessa uppvisningar å hotellet (sutto där) mint 400 Zürichborgare å hörsal, som njöto af skådespelet. Till middagen kom Sittberg, som varit med Dr. Rechtsanwald Thiodora i Basel å återvänt. Han tror, att det nu kan lyckas med arkivet, men jag tror ännu inte på saken, förr än den är säkert afgjord. Till middagen drucks champagne med anledning af att det var 15 år sedan gräfningarna i Hallwil började. Det skördade å skrattades hela kvällen.

18 September. Jag å Andersson voro 2 gånger i Museet med fotografer å sedan till Pestalozzimuseet, som är litet men väl ordnat och erbjöd innehåller bilden från Pestalozzi, schweizisk folkskolfader, som utvecklat hela det moderna undervisningssystemet i Europa. Klockan 6 kommo Dr. Rechtsanwald Thiodora å Brun, ty jag skulle underskrifva en del fullmakter. Dr Brun stannade till middagen. Vi hade på kvällen lika roligt som alla andra kvällar, det (återstående) nästan väl mycket.

19 September. Kl. 7,17 f.m. gick vårt tåg, som förde oss alla ~~från Lötschberg som dessvärre~~ något längre i Schweiz fort från Zürich och Rhen ane See, där vi haft det så trefligt med Ragaz, Alt Stätten kommo vi kl. 3. Foro i bil en rundtur genom staden och kl. 5 måste vi skiljas från Gejers. Det blef så tomt efter de tre glada trefligt människorna, hyster grät som ett barn. De reste till Dresden, vi 4 till Nürnberg dit vi kommo kl 9 på kvällen. Togo in på Wirtembergerhof. Fingo ett genska kallt, ovårdat rum.

20 September. Kl. 10 gingo vi till Germanisches Museum. Voro där 2½ timmar, men kunno troligen på denna tid ej hinna hälfva museet. Det är ett gammalt kloster med kyrka o. korsgång. Efter lunch togo vi en öppen bil och foro upp till den Burg där vi först togo Weikenturm med Kapell samt Sälar, från hvilken vi hade en vacker utsikt. Så gingo vi en 50 meter djup brunn samt den Eiserne Jungfrau och Folterkammer, intressant men hemsk. Från den Burg foro vi vidare och gingo Dürers Mary, det yttre af fästet Dürers grund och tafla, Sebaldiskirche, utvändigt med reliefer af Adam Krafft och en portal med de visa och fåvitska jungfrurna. Kyrkans inre var mycket verkat, den är numera protestantisk. Den Sebaldus-Graf af Peter Fischer är särskildt berömdt. Därifrån gingo till den vackra brunnen 1385–1396 med Stamm dem Betjer samt en Neptunbrunn på torget framför Frauenkirche, katolsk kyrka med en del vackra fönster samt en träskulptur af Veits Stoss. I ogifningen framme i kyrkans kor brann en elektrisk lampa istället för en ljuskrona med ljus, som man annars alltid sett. Sedan till Hans Sachs hus, Historiska Hof, och åter igen genom staden tillbaka till hotellet. Nürnberg med sina gamla byggnader och sin ringmur är en ytterst intressant stad.

21 September. Kl. ½ 7 f.m. foro vi med bil från Nürnberg den 90 kilometer långa vägen till Rothenburg a.d. Tauber. Passerade bland andra orter öfver Ansbach där det finnes stort, samt Heilbronn, en medeltidsstad med en undergående källa, öfver hvilken kyrkan nu är byggd. Nästan hela vägen hade vi regn men då vi kommo till Rothenburg upphörde regnet, och så småningom kom solen fram. Kl. 12 hörde vi på klockspelet på Rådhustorget, åto sedan lunch i Weissen Hirsch, och klockan 1 började vår vandring omkring i staden. Den inre ringmuren är den äldsta, den yttre byggdes på 1100-talet, ringmuren har 33 torn och staden 9. Fingo en lång promenad i vårgångarna. Togo sedan följande, St. Jörgensbrunnen, St. Jakobskirche, Franciskanerkirche samt den Burg. Vi vandrade omkring på gatorna in i en del patrizierhus samt andra gårdar. Hela promenaden varade i 3 timmar och vi njöto af allt det gamla intressanta vi sågo.

Så fort vi lett oss i bilen började det åter att regna. Kommo till Nürnberg kl. 6½.

22 September. I Germanisches Museum voro vi från kl. 10—12½, och 2—4, och först då hade vi hunnit igenom hela museet. Därefter togo vi en bil och foro till Dürers hus, som vi fingo invändigt invändigt sent kvällen, där Dürer och hans samtide funkade samlas. Sedan togo vi det yttre Lorenzer Kirche utifrån och gjorde sedan en hel omkrets i staden.

23 September. På morgonen foro vi åter till Lorenzer Kirche, hvilken vi inne grundligt besågade. En härlig gotisk kyrka. Sedan foro vi förbi Rathuset med den vackra brunnen till bokhandeln och hotellet. Foro kl. 11,15 med tåget från Nürnberg åter Lichtenfels till Eisenach, dit vi anlände kl. 3,40, hotell genomfluten av en bäck.) Rautenkranz. Så fort vi ätit, foro vi i bil till Annathal, en vacker trång dal, vi gingo genom dalen till början af Drachenschlucht.

24 September. Kl. 10½ foro vi efter åtskilligt besvär en taxi bil och foro upp till Wartburg. I regn sågo vi den vackra utsikten och gingo sedan genom det välbevarade riddarslottet. (Vi sågo rum, där åren 1521-1522 Luther översatte bibeln på tyska samt freskerna af Maurice de Schwind, framställande bilder ur slottets historie och den heliga Elisabeths liv. från Wartburg) de för mest betydande männen för Wartburg. Därefter foro vi till det på en annan höjd belägna Heinstein, som nu ägos af en evangelisk förening och en gång skall ombyggas till sommarhotell. Som jag sammat till denna institution några husen hvar, intresserade mig att åter det. För ögonblicket såg där mycket ut, ty alla stora byggnader stodo under reparation. Foro först till Fritz Reuters hus. Efter lunch företogo vi en 3 timmars färd bilfärd in i Thüringerwald till Hohe Sonne, Liebenstein och Altenstein, det senare ett furstenslott samt Ruhla, därefter åter till hotellet.

25 September. På morgonen gingo vi till Johan Sebastian Bach's födelsehus, där en ett musikmuseum är inrättadt, sedan vidare till Lutherstatyn och till hotellet. Foro kl. 11 från Eisenach och kommo kl. 1 till Weimar. Efter lunch började vi färden i bil till alla sevärdheter i staden, Goethes hus med samlingar, där han bott flera år. Schillers hus med en samling reliker, efter den store diktaren samt Schlossmuseum, sorgligt att se, huru de fina parkettgolfven med färgmönsterläggningar gingo förstörda af alla besökande och likaså väggarna på alla rum voro inspikade och hängde i trasor. 1915 besökte jag staden och då voro alla möbler av de finaste slag. Sedan foro vi vidare staden i östra delen och

till Hotellet för att se(gör visit) hos Excellenz fru Busch. ~~På visit~~ Jag hade lyster med mig dit, ty jag vågar ej gå allena i främmande trappor. Togo tåget 6.30 och kommo till Berlin 10,30 e.m., Hotell Kaiserhof.

26 September. Äter lite lagen i Kaiser Friedrich Museum. På kvällen på teatern vid Königgrätzerstrasse och sågo "Wie es Euch gefällt". Därefter supperade vi i hotellets matsal, där densen var i full gång, och vi kommo sent till sängs.

27 September. På morgonen foro vi med snälltåget från Berlin till Saßnitz och med svenska färjen över till Trelleborg, ~~och~~ på kvällen (reste vi) genom Skåne och kommo den 28 September på morgonen till Stockholm. Jag var glad att komma hem, ty det (hade varit) kallt och regnigt sista tiden.

Nu har jag åter börjat med katalogerna. Jag finner det rätt besvärligt att lägga upp och sortera ut allt, som icke hör till samlingarna utan till hushållet och personligt bruk. (Anteckningarna äro förstås om forn-) vill jag misstycka, (först ha) att dessa (föremål, så gevande) bort. Samlingarna äro (de) lönsamma att besikta. Ingen vet, hvad herrarne förehafva sig, innan allt är färdigt. Därför fundera jag dagligen på, huru jag bäst skall ordna med allt, och hvad som först bör i ordning ställas. Det är nog roligt att hafva sysselsättning, men så har jag också nästan hvarje dag någon större eller mindre förargelse. Mitt folk, som jag har omkring mig är (hop) snälla och villiga och göra (deras) bästa, men det är så många andra, som vilja lägga sin näsa i allt möjligt. De kunna icke se in i framtiden och fatta, att människorna, som en gång skola bo(ta) detta hus, icke hafva intresse för saker(na) utan endast (tänka på att) (komma att) äga det jag och pengarna de skulle få för det(ta) så (lite) dyrt som möjligt. Man skall tyga människorna som de äro, men icke som man önskar att de vore.

Fyra voro hejare hos mig, de kommo den 22 och återvände den 27 Dec. till Stockholm. Lyster sörja reste till sina föräldrar i Tranås den 22 Dec. och återkom den 30 s:d. Ekermans voro på Södertuna och Roosvals hos Rolf de Maré i Paris. Julhelgen mycket tyst och enformig för mig, ty jag som inte en enda gång satt, emedan jag hade hosta och bihörde (1936) den hos mig. Detta vintern arbetades det flitigt på beskrifningen af föremålen, och till midsommar skulle mitt folk för att åter börja i Augusti. Jag med Ebba, Lyster, Lithberg och Petterson reste 17 Juni direkt till Schweiz för att vara med om

450 årsjubileet af slaget vid Murten, 22 (andra man af släkten von) Hallwyl — Hans von Hallwyl deltog i slaget.

Den förre (spelade en stor roll, ty det anses, att han med sin förtrupp var den, som 450 år(sen) slaget (förvändes, 2 Hallwylare — i Stora voro med vid slaget i den) senare (rådade fiendtligheten och Schweiz från Burgunderna, hade dessa segrat, skulle Schweiz aldrig (kommit att existera).

se Lysters Sonjas reseanteckningar.

Som jag redan sagt, reste vi 17 Juni (1936) kl 9 em med tåget från Stockholm. Roosvals och Professorskan Hellström voro nere vid stationen för att säga farväl.

18 Juni. På natten (hade) vi det kallt, men för öfrigt bra. Öfverresan på färjan var utmärkt, vi suttо hela tiden i solgasset och njöto, och (som) låg som en spegel. Vi hade sällskap med svenska Sångare (Ledare Hugo Alfvén), hvilka voro på väg till Wien. I Saßnitz behöfde vi icke (öppna) våra kupéfönster för (nu)männen. Därifrån foro vi med tåget till Hamburg, dit vi anlände kl. 8,10 e.m.; 8,45 e.m. foro vi från Hamburg med direkt tåg till Basel.

19 Juni. Hafva (fortfarande) (på)visit det är förfärligt med denna kyla, (kaddarna) så det tyska tåget (vi) (har) (längst) (nersta) (bra) som de svenska. Kommo till Basel vid 12-tiden. (Sedan vi) (vi) (hvilade) (och) (åt) middag (vi) (gingo) (till) Frau Häuptli samt togo 3,45-tåget till Bern, hotell Bellevue—Bernerhof. Här (är) (också) kallt, regnigt och (ruskigt). (På) (begärde) genast att få in en kamin samt värmeflaskor i sängarna. Det är förfärligt att komma till Schweiz i slutet af Juni och behöfva frysa.

20 Juni. På förmiddagen kallt och ruskigt, men på eftermiddagen skönt, varmt och soligt. Jag och Lyster gjorde en promenad för Bundesstrasse och suttо i solgasset på hotellets terrass. Professor Lithberg kom hit kl 2, Grefvinna Irma von Mörner och fröken Merz voro här på lunch och middag.

21 Juni. Lyster och jag (gick) på visit hos Fru Gerber von Werdt (besökte jag därefter) — von Fischers samt sedan (vi) (voro) (vi) (åter) på te hos Grefvinnan Irma von Mörner.

Följande är afskrift af Sonjas (Lyster) reseanteckningar om dagshändelserna.

22 Juni kl. 9 foro vi (Grefvinnorna von Hallwyl, von Ekermann (och) Mörner, professor Lithberg och jag) med bil från Bern (Fräulein Merz och Petterson foro med tåg) till Murten.

Arkitekt 2
Landtpresidenten

Redan länge innan vi kommo till staden anade vi hvilken massa af människor, som strömmade dit. Strax utanför Murten var staden afspärrad genom en kordong soldater, som naturligtvis vägrade vår bil att fortsätta. Då ropade Lithberg på en af dem och sade: "det är Presidenten Hallwil, som sitter i bilen". Soldaten Då gick 1/4 strax bort och efter några minuter kom en af arrangörerna, som presenterade sig som Arkitekt Petit-Pierre från Murten. Han satte sig bredvid Chaufförn och tog på ett verkligt sorgsamt sätt vederlig hand om Presidenten. Då bilen satte sig i rörelse började "officiella". och följde sedan bred gata genom staden ända fram till Monumentet, där en högtidlig stund skulle hållas. Först tyska Där Rundespresident Schweiz med ett mindre talade på franska, därefter en präst, som talade på tyska och till sist bön, sång och musik, som då var den stämningsfulla afslutningen. Alla voro mycket artiga och vänliga emot Presidenten. Strax efter det Hans var Hallwil Excellence kom ryttaren kom ridande för att hyra Presidenten hand. Han var också Herre.

Därefter foro vi in i staden till de för oss anvisade reserverade platserna, varifrån vi kunde se och njuta af det storartade festtåget. Alla de personer och deras fältherrar med flera, som 1476 deltagit i slaget vid Murten voro här representerade; Bubenberg, Hallwil, Waldmann med flera. Hela tåget var synnerligen välarrangerat, något som Schweizarna äro väl Kunniga. Då tåget 2 gånger passerat förbi, åtföljdes vi af den snälla Arkitekten till den vid restaurerade kyrkan. Alla gator voro packade med folk, så att det var mycket svårt att tränga sig fram till kyrkan, som vi skulle. Sedan åto vi lunch i Hotell Kreuz och kl 4 voro vi återkomna högt uppe på regeringens estrad för att skådaspelet. Vi fingo först ett par ganska kraftiga regnskurar, men sedan höll sig vädret bra under de 2½ timmar, som det något långtråkiga spelet varade.

Sedan sågo och beundrade vi den gamla stadsmuren, som jag tror är från 1300-talet. Kl 6 voro vi åter i farten. Gutto La på Regeringens angbåt ute på Murtensjön och sågo den mycket vackra illuminationsfesten. Professor Lithberg yttrade då: "något sådant får min ålderdom mera uppleva". Kl ½ 12 lämnade vi Murten och foro till Bern, utmärkt nöjda och belåtna med dagen och glada över att ha fått vara med om (ett sådant firande). Alla utom Greve voro trötta. (så låter nyster långa beskrifning öfver Murtenfesten.).

23 Juni. Före lunchen i Museet och på eftermiddagen sågo vi en del af samma festtåg, som i Murten. Det var arrangerat för att insamla pengar till de stackars människor i Wru, hvilka genom ett fruktansvärt oväder blifvit hemlösa.

kl. 5, 30 foro vi från Bern med tåget till Steren och därifrån med bil till Brestenberg. Här är underbart vackert och som syster påstår hälsosamt och hemtrefligt.

24 Juni. Före lunchen suttо vi i solen och njöto. Doktor fil. Boeth kom till lunch. Kl. 2 foro vi med bilar till Greifensee, Zürichsjöns gränssteinar så vidare till byn Fermensdorf. I prästgården däristädes förvaras ännu den mässbok, i hvilken står skrifvet att 1311 betalade Johannes von Hallwyl till kyrkan för en mässa, som skulle läsas öfver honom och hans hustru. Sedan har det förnyats, och nu läses mässen öfver alle Hallwyler. Det var mycket intressant att se den gamla boken, hvilken dock endast är en kopia af den äldsta.

Därefter fortsatte vi till Galgenhügel, Gerichtsplatz och Landningsplatsen vid sydändan af Hallwilersjön, hela västra stranden förbi Hofstet till "de fyra lindarna" och hem. I Hallwilersjön suttо vi framför brasan och hade det skönt att trefligt, ute var det regnigt och kallt.

25 Juni. Efter lunch foro vi ner till slottet, gingo grundligt igenom det och sedan öfver till kyrkan för att se hur den och Widmers bostad såg ut. Detta tog omkring 4 timmar. Därefter gingo vi in till Hausermeis på en visit. Hela dagen ösregnade ute, på kvällen, då det var härligt när skett.

26 Juni. Härligt strålande väder. Kl. 11 rodde vi i 2 båtar den vackra vägen öfver sjön genom kanalen omkring slottet, voro sedan en stund inne på slottsgården och gingo omkring i parken. Efter lunch besökte vi Eichberg. Ebbe och Ekermann och syster Sonja promenerade dit, medan vi andra åkte till Stade och stodo en stund där, trucko surt vin, och beundrade den härliga utsikten öfver hela Seethal. Foro sedan ner till Holliger Sämi, en fin Schweizerrestaurant, där vi hade serverade vin på dottern i huset. Så åter till Brestenberg och därifrån kl. 6 med bil öfver Staad till Zürich, Baur au lac. På kvällen måste vi sitta inne, ty ute var det alldeles för kallt.

27 Juni. Efter lunch foro vi med bil till Kappel, en 1200-tals kyrka, som genom reformationen förstördes. Flere Hallwilare ha skänkt penger till den kyrkan. Den har ännu kvar en del vackra saker, såsom taket, korstolarne (munkstolarne) och en del freskomålningar. Sedan foro vi Denkmal öfver Zwingli, hvilken stupade vid Kappel 1531. Foro sedan åter (genom en vacker trakt hem) till Zürich.

Det var en ovanligt vacker dag. Öfverallt höll landtbefolkningen på med att köra in hö, trots söndagen. Jag fick i dag en korg med frukt af hotellets ägare, Herr Krecht.

28 Juni. På morgonen reste Professor Lithberg till Basel, vi andra gingo till Museet (Landesmuseum) för att där ordna och åndra en del. Dit kommo Dr. Brun, Herr Frei och professor Lehmann för att hälsa på mig.

29 Juni. På morgonen stacks en pojke in 2 böcker (Das goldene Buch) och ett bref från Direktör Schmid, som bad att få mitt namn insatt i det förra. Kl. 8 före och efter lunch voro vi i Museet. En timme under dagen satte vi på hotellperrsen och gassade oss i solskenet. På vägen från Museet gingo vi in till Huguenins och åto glace. På kvällen kommo Greforinnan Meissen och Fräulein Merz.

30 Juni. I Museet naturligtvis på eftermiddagen gingo Dyster och jag Bahnhofstrasse upp och ned, sedan satte vi ett par timmar i hotellperrsen, drucko te och slöade.

1 Juli. Gingo på förmiddagen en stund omkring i Landesmuseum. Efter lunch reste Lehmanns till Luzern och Meissens till någon annan plats. De tyckte vi andra att det låg långt bort, att vi begåfvo oss ut på en bilfärd. Foro först till Greifensee, sågo där den Wohnbergsjöd, som är byggd på en sandstenspelare. Därifrån till Uster, en Bergsjöd från 900-talet och omkring hvilket men byggt ett modernt hus (skolhus). Vi gingo inåt upp till riddersalen och Gallerist, därifrån man har en härlig utsikt. Sedan foro vi ned förbi Pfäffikon utefter östra stranden af Züricher-see och hem, storbilarna med sin trefliga och vackra färd.

2 Juli. Före lunch gingo vi till Museet för att hälsa på professor Lehmann. Följde sedan Greforinnan Meissen och Fräulein Merz, hvilka foro till Bern. Efter lunchen, som vi åto ute, foro vi med bil till Schaffhausen och Rhenfallet. Vi foro från Zürich kl. 3 och voro tillbaka kl. 7, då Dr. Heckscher-wälder och Professorn Brun stannade till middag likaså var Dr. Brun inbjuden. Vi suttо länge på kvällen och pratade och hade trefligt.

3 Juli. Före lunch gjorde vi en titt i Museet samt sedelfärdigt till Herr Frei. Kl 1,45 foro vi från Baur au Lac, Zola hotellet var på benen för att taga för alla Musikanterna. Direktör Schmid hade chokolad och pepparkor till

till mig. Vid Stationen beslöt jag att resa direkt hem i stället för att stanna i Berlin, som först var meningen.

4 Juli. Hade en bra tågresa, åto frukost på Bristol i Berlin. Fingo i Berlin en svensk vagn (ja, platserna voro ju förut beställda). Hade sällskap med fyra svenskar bland dem Dr. Adolf Lichtenstein och Operasångerskan Göta Ljungberg. På färjan var det ganska bra väder och kommo vi Sondags-kvällen kl. 9,30 till Malmö. Där skildes jag vid Dyster från Ebba von Ehrenheim och Professor Lithberg, hvilka foro till Södertuna och Stockholm. Jag och Dyster hämtades med bilen och voro kl. 11 på Hildesborg. Den 14 Juli klagade Dyster öfver att hon på natten hela så svårt lide på ena sidan i ryggen. Jag for strax till Dr. Hellergren i Helsingborg och bad honom undersöka henne mycket noga och sade att era långan var angripen. Så fick vi direkt från honom (Dr) till sjukhuset, där hon blef röntgenfotograferad. Dagen därpå fick jag telefon-bud från Dr. Hellergren, att hon ögonblickligen skulle till Romanäs. Dyster grät och förstår sig åter, hvad det skulle bli af mig. Ty värre kunde hon icke komma till Romanäs förr än efter en vecka och under den tiden låg hon på Hildesborg. Till slut Min chaufför Lindqvist fick följa henne till Romanäs. Jag telegraferade strax till Professorn Westman och Berglöf och bad dem komma till mig, så jag inte skulle helt allena på Hildesborg. 17 Juli gick jag flyttade till Stockholm. Sedan dess har det varit så mycket trångt, som gått mig till sinnes. Först efter jag kommit till staden var Irma så trött och skröpelig, sin fröken Linzow upphört, så att jag inte skulle vara så ensam. Några dagar sedan hon kommit fick hon feber 37–38 grader. Hon inbillade sig, att hon hade lungsot. Jag skickade henne till Prof. Jacobæus, en bland våra skickligaste läkare. Han sade, att hon kvarsen fade något åt lungorna utan magen, däremot är mycket fel hals. Då skickade jag henne till Dr. Hagström, som är vår skickligaste halsläkare, nämnes halskörtlar (förstorade) hos henne att de voro pyspiga och måste skäras bort genast. Hon kom omedelbart på Dr. Hagströms Sjukhem och efter 8 dagar kom hon åter hem, men hade fortfarande feber. Efter några veckor skickade jag henne till Heyers igen, och nu lyckades han till sådan på Tegelön. Jag känner mig nöjd, så länge jag får dem friska, men längtar naturligtvis efter Dyster Anna, som jag hoppas komma lycklig tillbaka i januari. Under tiden har mycket både dagliga och förargliga handelser förefallit, först och främst Sjuan, som gått i främmande händer. Vi voro redan ute ur Hela den affären, men Herrg och hans församling ville ha ett bättre Svenskt hem än vi hade. Ty som vet han har jag fått till och med ett väldigt och utvidgades. Hade inte min svärson, Löjtnanten Wolf på min önskan kommit till Stockholm och flyttat sig i staden, hade jag knappt nu som så många andra en gång förmögen kvinna suttit på ett fattighem utanför

Detta skulle efterkontrolleras i Oper. 27.3.27. då denna lek först avhandlades i årskl. XVIII

Stockholm. Så går det, när unga människor för första gången komma i kontakt med
förhållanden som bryta mer sig icke mycket om och det är svårt för dem. De har
Lithberg ändtligen haft sin installation av Hallwylska utgrävningarna, som skola införlivas
med Hallwylskorna i Landesmuseum i Zürich. Hvad beträffar utgrävningarna
i Hellsvik, så vill jag med några ord förklara om, att jag icke är den lycklige Herre,
som Lithberg gjort mig till. Undersökningarna sköttes och kommo till
stånd, själfklart på grafvet. Under 3-4 månader från morgon till kväll låg jag på
det fuktiga golfvet och försökte att förvärfva från de döda benen, som
undertiden lågo i fuktiga mossan och leran. När föremålen voro torra, lade jag hvarje nummer i påsar, som hängo i rader. Benen
buros upp i ljusa våningen och 1912 förevo de numrerade af några skolflickor, och nu
ligga de på Hallwylska Museet. 1912 sändes alla föremålen till Stockholm, där jag
lät öppna dem och påförde alla föremålen i fick, det vill säga hvarje nummer i sitt fack.
Därefter anställde jag 2 flickor, Anna Rapp och Elsa Lindkvist, som under 1½ år numrerade allt.
Dessa flickor och min chaufför Lindqvist nopprade sedermera gummiskor en mängd af skärfvorna från
kärl, som naturligtvis ej kunde hållas. Efter föregående proceduren lät professor Lithberg bind om skärfvorna
och de öfriga föremålen. Jag har nedskrifvit ofvanstående, därför att Lithberg
då han den 14 Okt. 1926 höll föredrag på Nordiska Museet om utgrävningarna
i Hallwyl, yttrade i detta sina och ej heller i sin bok talade om mitt
personliga deltagande i arbetet, utan endast framställt mig som en lite kvinna, hvilken
utan lycka glömde herrar Upmark och Lithberg
att skicka mig kort till Vernissagen, hvilken Herr Gumaelius kvällen före mot min vilja telefonerade
till Museet att men glömt sedan. Dr Bäckström kom då genast med porten; en glömska
kan ju ske, men att Lithberg icke med några ord bemärkt hvilken jag är, förskönat,
synnerligast som Nordiska Museet fått så många 100,000 kronor från. De tyckte ock, att de icke be-
höfde visa den höflighet emot en gammal 82-årig gumma som att komma först 14 dagar efter en föreläsning i något annat ämne
och så skickades mig till föreläsningen ett inträdeskort, å hvilka afgifts, Kr. 5:- (översatt på och med flygets
penna. Då blef jag arg, skickade dem tillbaka, tackade för dem och lät säga, att om jag vågade
på några af deras föreläsningar, betalar jag dem själf. Till Lithbergs föredrag hade jag förut anskaffat 100
och betalt mitt eget, som var bland dessa. Föreläsningarna hållas på för ett godt ändamål.
Några veckor senare kom Upmark på kontoret och bjöd mig, han talade endast om de nionde
både kosten, men jag märkte, att han fått lite historier i sig. Jag tog vatten högst likgiltigt,
men nästa dag fick jag höra, att han fått veta herrarnas beteende af den person, jag
berättat det för just mitt ändamål, att det skulle komma fram.

Efter den [illegible]ige intoleringen trodde vi, att allt som varit otrevligt skulle skickas till Schweiz, men så lätt inte det återvände i Paketen. Hur länge skola det annu (dröja), tiks ödet allena vet. Dessvärre dag som Skallvågsintoleringen upphörde stod det vitt mig annu att Sjuan var såld. Hur bittert gått jag över detta, jag som sett det skapas och förkofras af en man, och en kvinna man, som hälsat det vid [illegible] en Herry von Eckermann, dotterson till mig och gjorde slut på allt. Till att bättre rådrätta min förlust, Wo 6. 1910 Ford som var ett bidde, kunde inte jag nu kasta på ett fälttåg som återfer Stockholm som så många andra för mer eller mindre framgång kvinnor göra tillsyn af manliga släktingar, som oriktigt begagnat på ett eller annat sätt. [illegible] Till Jul kommo Bayers till mig och stannade ända den 27 December. Så kom åter Sonja över Nyårsdagen 10 timmar. Detta var en stor glädje. Samma dag kom fröken Linzow från Tyskland och stannade [illegible] till åter Romanshorn, och detta var väl någon dag i Mars.

Denna bok har varit så tråkig och tedium, att jag ej kan säga det, att hade jag icke många arbetare, som intresserade sig för sitt och sådan man som Herr Flaccomm, som håller penningpungen i sin hand, så vet jag ej huru det skulle gå med mig [illegible]. I Skottes tår det heller aldrig slut med Chicotere, den räsen!

1927

Vintern och Gymnastik som vanligt i studier samt fortsatte arbetet med katalogen 1927. Det berätta bru. Rolf de Mare skrifvit till mig i Oktober 100000 kr. Jag svarade, att det kunde han ej få, ty resten för 2 år sedan lämnade jag bort den dubbla summan. Så sände han sig till Heidelberg och [illegible] sig med Rolf, och nu har Rolf af den stora summan 100000 kr. konfirmerat och gardinerat en årlig ränta af 20000 kr. Landsfrukt på Heidelberg. Rolf har härmed lämnat Heidelberg för alltid. Ifrån sig får är mycket nöjd med öfverenskommelsen ty nu har det ordning på egendomen. Huru skulle den annars en gång komma att se ut. Rolf var några år mycket ifrig landtbrukare, därefter tog han sig på Fletcher, sedan [illegible] Antide bor med dessa och utvecklade några tretton i Paris, nu är det slut med detta något och förmodar jag att [illegible] kors 8—9 millioner blir Antide dessvärre gått förlorade. Gud ske lof, att jag

+ som början blifvit gjord.

aldrig fått någon son, ty jag hade nog blifvit lika svag och galen som alla mödrar. När jag tänker på hvart alla de 80 – 90 millioner Kr. tagit vägen vet af hvilka jag såsom enda barnet blott erhållit 11, ~~frågar jag mig, huru jag nu skulle ha haft det, om en son~~ (Hellsjö [illegible] berkänd).
När jag ser tillbaka på de förflutna åren, kan jag känna glädje öfver, hvad jag kunnat utföra med mina fattiga 11 millioner.
I första ~~rummet~~ räddningen af Hellvik, ~~et~~ det ~~är det~~ bästa jag gjort. så mina kataloger (icke några [illegible] [illegible] [illegible] att [illegible] göras [illegible] i sin [illegible] det ~~[illegible] de nyonsen [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] Lithberg [illegible]~~ gjöra fullbordan omöjligt.
2) Från Ellen fick jag för några dagar sedan ett bref att Holstferätter för henne öfverenskommelsen angående Wäldeborg, och att han var glad och belåten, ~~måtte det bara hålla i sig~~. Ellen är nu med sin man i Hyères för att repa sig efter lunginflammationen hon fick i Rom och reste sjuk till Palermo, där hon fick ligga 3 veckor till sängs. Jag fick ingenting veta om saken, förr än hon var frisk igen. ~~[illegible]~~ Hade jag förut fått veta om hennes sjukdom hade jag strax skickat en sjuksköterska härifrån, ty utomlands är det mycket illa beställdt med dessa. /
Den 24 Januari har bokbindare Bolling, börjat binda mina Kataloger i herr Glaumanns hus, där jag nämligen hyrt en lokal på nedre bottnen. /
~~På katalogen arbetas flitigt, men nog varar arbetet ännu 7-8 år, såvida de få arbeta i ro.~~ ~~Vi hafva nu fått en utmärkt korrektur~~läsare, redaktör Tellé, som i 33 år varit anställd vid Stockholms-~~tidningen för den utländska korrespondensen; är mycket kunnig i svenska språket.~~ /
~~De~~ 30 Januari kommo Ellen o. Roosval helt oväntadt hem, och jag kan icke säga huru glad jag är, att ha min älskade dotter igen. Jag for strax till dem, och där stod Ellen på soffan och blef mycket hes, måtte hon nu bara sköta sig, så att hennes lunga blir bra igen! /
~~Lithberg har ännu icke slutat med skrifvarna, troligen vill han hålla på därmed, så att hans~~ ~~frökar få betalning för tiden de icke äro på sina platser och arbeta. För öfrigt tror jag, att~~ ~~han tänker på sig själf, ty kontrollerar ingen honom, om han är i källaren och arbetar eller ej. Kommer~~ ~~han däremot till Nordiska Museet, får han åtminstone dagligen vara där vissa~~ ~~timmar, och det passar honom väl icke.~~
3 Februari reste jag till Geijers på Wegeholm, ty influensan gick mycket här i Stockholm. Jag återkom därifrån 5 Mars på morgonen. De 4 veckorna, som jag tillbragt i Skåne hafva gjort mig mycket godt. Första dagarna var jag alldeles förtviflad öfver att sitta och göra ingenting, men allt efter hand blef det bättre, fastän roligt var det ej. Irma och Wilhelm samt [illegible] barnen voro så ovanligt snälla och hjärtliga emot mig. Läsa kunde jag icke, ty mitt friska öga har försämrats, och icke jag inte [illegible] det ovisligtvis. Nu är jag åter i full gång, och till min stora glädje har mitt folk varit flitigt under min frånvaro.
21 Mars återkom Syster Sonja från Romanäs Lungsanatorium, där hon varit i 8 månader ~~för sina lungor.~~ Hon har nu blifvit fullkomligt frisk, men är naturligtvis tvungen att sköta sig, så att hon icke får något återfall, som hon ju lätt kan göra hos mig. Emellertid är jag så glad att åter hafva henne hos mig, ~~gammal som jag är.~~ ~~Den~~ 27 Mars var jag på bal på Grand Hotel som Geijers gåfvo för Margit. Först ville jag inte gå dit, men så önskade Geijers

Jo tillbragte nämligen 6 veckor i Stockholm för att Margit skulle roa sig.
och Margit det. ~~Nu hafva vi den 15 Maj och ännu märker man ingenting af sommaren.~~ Men mycket har händt sedan Geijers den 5 April lemnade Stockholm, först och främst har Lithberg färdigt i källaren så att Frey's expressvagnkarlar (burrade) [illegible] ner i Herr Glaumanns källare för att börja packa utgräfningarna till Schweiz och den stora dagen var den 10 Maj 1927. Sedan reser Professor Lithberg ner för att sätta upp alltsammans, om jag är frisk kommer jag efter med Syster, Pettersson och Andersson för att sätta fart i saken. ~~För öfrigt har en kvinna som vill göra något, mycket svårt och dubbelt så svårt en gammal som jag, ty herrarna tycka alla att de kunna göra med~~ ~~som de vilja, jag blir ej bitter ty jag förstår dem, när man är yngre tror man alltid att en gammal~~ ~~ingenting kan tänka eller fatta.~~ Jag har med åren blifvit beståndare ~~med åren~~ och ger icke en tum efter när jag vet att jag har rätt och ber Gud dagligen om att få behålla min vilja och mitt förstånd. Fram mina medmänniskor här och öfverallt tro att det är Lithberg, Roosval och Glaumann som styra och regera ~~[illegible]~~ så bedraga de sig, jag skulle vilja se hvad för en katalog det blifvit med Lithberg och huru många människor som skulle ha fått understöd och institutioner hjälp och huru hyr [illegible] ut när staten engång icke till tage emot det om jag icke varit den som själf bestämt allt. Lithberg har gjort allt för att det icke skulle bli någon katalog sådan jag ville ha den, han hafva alla tyckt det vara löjligt med underskrifterna, som jag ville hafva med. Ja, sina de bara beskrifningarna, nu börja redan, som det synes, efterapa min metod; så vill jag öfver ha alla med så som [illegible] dambaster o. d., ty dessa blifva en gång det märkvärdigaste när allt kommer att utföras med elektricitet. ~~Herr Glaumann är den ärligaste människa men han tänker sig och detta är~~ ~~i våra dagar en sällsynt het, men han har svårt att lämna pengarna ifrån sig och då blir det alltid~~ ~~en liten dust oss emellan.~~ Mina barn få en gåva en fond på 10 millioner kr hvaraf jag nu utgjuter räntan och det kan vara nog när man beräknar alla millioner de förut fått (och jag tycker mig vara berättigad att göra slut på pengarna fattiga 11 millioner), för öfrigt vet jag mycket väl att ~~en gång i framtiden~~ alla människor säga att det är Glaumann ~~och~~ Lithberg samt Roosval öfriga herrar hafva de att tacka för allt jag skänkt bort, de tro naturligtvis att jag är så gammal och slö att de kunna få mig till hvad som helst; jag vill endast citera ett exempel nämligen den halfva millionen jag för några år sedan skänkte Gotlands fornminnesförening med förbehåll att det icke fick stå i tidningarna, emedan vi redan äro öfverlupna af så mycket tiggeri. Jag lät Lithberg som gotlänning öfverlämna pengarna, ~~men~~ och naturligtvis medel ~~naturligtvis~~ tacka för dem. Men nyligen fick jag veta att de nästan bära Lithberg på sina armar på Gotland emedan han skaffat dem dessa pengarna, emellertid hade han ingenting med saken vidare att göra ty han visste ingenting förr än han kom in på kontoret och fick order att resa med pengarna till ön. Jag visste hvad jag gjorde, ty med dessa pengar just nu kunna många byggnader och ruiner räddas. På samma sätt har och går det med hvad jag skänktat skänker bort. En kvinna ~~och särskildt en gammal gumma~~ kan aldrig tänka eller handla blott bara männen världens under. Fråga en person, det må vara hvem det och hvad han tror att Grefvinnan Hallwyl gör, tror han att hon sitter i en länstol i en salong. Huru många gånger fråga icke männniskor mina arbetare om de någonsin får se mig, jag skrattar och de skratta, jag skulle vilja se mina kataloger om jag ingen vilja och arbetskraft hade, då existerade

berker huset, Samlingarna eller katalogen förutom allt i Schweiz. Jag har ärligt trogen tillgiven och intresserat folk omkring mig som jag är fäst vid och är det en glädje för mig ~~[illegible]~~ att samarbeta med dem. Minna barn på 9 år.

21 Maj förlovade Professor Sjöberg sig med fröken Gerdell – Ericson och är jag övertygad om att de passa bra i hop och önskar jag dem all möjlig lycka. Samma dag firade Högtiden sin 50-års fest. Johnny Roosval hade bjudit mig och systrar till promotionen av en försigtig i Stockholms äldsta Riddarhus på Riddarholmen och efter middagen gick hoffolket över till Bellevue där 700 personer, däribland Kronprinsparet och Prins Karl med dotter, Marta, på kvällen dansade i Blå hallen. Vi åto middag i Riddarhusets Öfversta Kansli och Bankofullmäktiges sessionssal i Bellevue. Vi åto middag i Riddarhusets Öfversta Kansli och Bankofullmäktiges sessionssal i Bellevue. I sällskap med Professor Sjöberg och hans familj, Professor Sjöberg Pettersson och Andersson, Stockholms stadsarkitekt Carl Möller och undertecknad åto vi middag på Grand Hotel. Efteråt promenerade vi på Strömparterren och Skeppsbron och kommo sedan hem till Sjöbergs på Strandvägen 7 där vi drucko kaffe och åto smörgås. Vid 1 tiden på natten skiljdes vi åt och jag kom hem till Hotellet vid 2 tiden.

Dagen efter middagen med tåget till Furusund och bodde som vanligt i Hotell Bauer av Lax, där Systrarna och jag fingo våra vanliga rum. 7 Juni började vårt arbete i Sandemuseum, Systrarna i Snickarbo fingo strax börja ty ingenting var gjort i Ritningsavdelningen ännu. I Hyllor. Först tömdes alla föremålen i Lådorna som voro bestämda för dem sedermera skulle allt läggas i montering men dessa måste först skickas med tyg och hela montern måste så gälpet tagas bort och totalt göras om, 2 hyllor skickades med gulbrunt tyg, arbetarna hade mycket att göra men Systrar Sonja och Andersson som mera. Så Pettersson och Andersson öfverdrog lådorna där alla dubbletter af mineralier inpackats. Hel jag alldeles förskräckt då jag fick se hur Professor Sjöbergs fröken tagit sig an sina Lådor. Ingenting var rätt. Toal-, Apotheks- och andra gamla hyllstänger voro dåligt och skulpade hopp i hörnen. Jag sökte förklara för fröken att detta var Professor Sjöbergs önskan, men jag kände ej Professorns föremål, Sjöberg ville förbättra, men jag beställde 250 Lådor med lock vid fabriken, som dagligen levererade ett visst antal, Systrar Sonja tog hand om dessa och ordnade det hela, en snickare att bestod hvar, hvor vi tålde skyfteken i botten och så sätte vinkeln trälister i samma höjd så många som skulle vara i hvarje förande vrecke. Lådorna stod på 2 – 9, sedermera skref hon för hvarje hvad att innehålla detta gjorde hon för 250 Lådor under 3 veckor, hon började kl. 10 och slutade kl 6 per bestämmer förbestrast. Här jag tänker för mera Professor Sjöbergs 3 Herrar uppe på min kökskulle under 3 år och sedan 4 Brunnsmänner [illegible] i Herr Ekmans källare och så kallat utskänk, som jag nästan så gallsperrtäcka hvar emot jag sätt dessa två, som kommit emellan dåtar, (utom Herr) fick vi lof att tona Rudens och Dansk Museum Doktor Carlins arbetare Gräns, för att äta ihop spiritus, för att få [illegible] och att [illegible] måste jag likna musen 1000 kr. för mycket och [illegible] hemi i Lönn, nu inter Grönn hos Professor Gunnar Andersson och sätter ihop en mycket trevlig kär för sin löning, men Carlin ingenting. På mig skola alla säga, men erkänna att jag gjort något för någon av Lönnarna, men så är det, och är därtill så lön. Emellertid blef Sjöbergs uppdrag i Sandemuseum fullbordat och det var på sätt som hälligdt arbete, men jag förberedde bestämt att jag icke reste från Furusund innan det var färdigt till och med om jag [illegible] skulle sitta där till Julen. Som Sjöberg vet att bord säger vi sagt skulle vi efter 6 veckor lämna Schweiz. Men icke kan systrar arbetade utan upp

XXIX

I

Andersson gjorde det ofrånkomliga. Han böjde och justerade skedningar till alla kant och
småsaker, så begripes icke huru hans händer kunde återkomma ett sådant intryck och sedermera
på 6 veckor. Under min vistelse i Schweiz tröstade Irma o. Andersson mig, därefter reste
vi åter till Belgien i Holland, dessa del af min resa (och uppfattat i Schweiz)
recenserades på Hildesborg Hofver i Lund i 93 Augusti, under den tidens
och Bergloff Kyrkoherde Odby med fru, Professor Jacobi Direktör Petersson Stenen böjde det
verkligen [illegible] med katalogen, och häfver är fått en ung man Henrik Herbert Seitz, som
studerar vid Högskolan, hvar har bjudit [illegible] Europeiska förhållanden och tyska Ni uppmärksamhet bie.
Oktober fick jag mycket mer på grund en att mycket skulle efter professor Jacobs, som jag mi-
sset som husläkare, ty Professor Hellström är en klen att han icke mer kan skota någon.
Till all lycka var det hjärtsjukdom och icke tarmvred, efter några veckor var jag återställd.
— På mitt icke opererade öga, som Professor Meyer Heinecx riddlixt i 10 år, ser jag allt
sämre och det gör mig mycket bekymmer.

I

den 15 September telefonerade Kronprinsen och bad mig emottaga 2 Japaner (av naturligtvis mottaga)
den yngre som senare flere dagar till oss och studerade de svenska spelarna.
sin adjutant Kapten Lagerström o grefven.

II

26 September kom Kronprinsen hit med för att se på Lawn tennis.

III

Lilla Trädgårdsgatan 65

Professor Hanna Andersson sände mig den 9 November en inbjudan att operera
Patientinnan Fröken Kronprinsen till Peter [illegible] kl. 10:30 f.m.
[illegible]

IV

en japan, Herr K. Hamada, som lär äga

17 November kom Kronprinsen åter hit med [illegible] och skall hafva den
största briotte kollektionen i världen [illegible] af sin adjutant en timme senare kom Kronprinsessan
för att hämta Kronprinsen. [illegible]
Kapten Count af Sillén
åtföljd af sin hofdam Catharina de la Gardie.

VI

12 December blef jag inbjuden att närvara vid lunchen, afsedd att hedra Prins
Fregnos ankomst till Stockholm. Vi inbjöds kl. 8.30 e.m., lårtning kl. 12
den påföljande
och 2 damer, [illegible] att jag icke skulle
Där voro 17 Herrar och Professorskan Hanna Andersson [illegible]
vara enda kvinnan.

22 December kommo Geyers till mig och Syster Sonja reste samma dag till Trenäs till sina föräldrar. Julafton voro Geijers och Roosvals hos mig. På Juldagen aftonen voro Geijers och jag på Operakällaren och sågo Heidelberg, på tisdagen återvände de på kvällen till Vegeholm, Syster Sonja kom en timme före deras afresa tillbaka och blef jag så glad då hon var här igen. Vi arbetade vi hela veckan till nyårsafton. Syster Sonja läste som vanligt predikan för mig och så kommo Roosvals kl. 9 för att äta fick och gröt samt smälta tenn och dricka punsch med oss och afvakta det nya året. kl. 12.20 kom deras bil och hämtade dem. Eckermanns firade Julen hos sonen Harry samt flyttade efter helgdagarne ut till Södertuna med alla barn och barnbarn.

(i staden) samt fortsatter arbetet med katalogen. 1928.

Vintern och Gymnastik som vanligt [illegible] Nu hafva vi emellertid hunnit så långt att vi närdagen 23 Januari skickat ut våra första band, nämligen vapen och mynten (i Sverige). Alla de som skola till utlandet skickas först senare ty det är så omständligt emedan man är tvungen att vända sig till Legationerna. 14 Januari kom Inna till mig och stannade till slutet af Februari, då hon reste till Monte Carlo för att möta sin man Wilhelm och dottern Margit, hvilka hade gjort en resa genom Spanien, sedan foro de till Rom och återkommo i slutet af April. Jag har hela vintern fört ett stilla enformigt lif, var endast 17 Mars på Lifrustkammarens 300 års jubileum [illegible] den 22 Mars hade jag mina vanliga stora middagar, 21 April Johanniterfesten i tyska kyrkan och 26 April Tessinfesten i Riddarhuset samt några middagar hos Eckermanns och Roosvals samt många lördagsaftnar med [illegible] på teatern. ~~Mina rygg och mina knän hafva gjort mycket ondt hela vintern hela vintern och har jag blefvit sämre det känner jag mycket väl.~~ Rolf de Maré kom hit från Paris och firade här sin 40 års födelsedag och stannade ungefär 14 dagar och bodde hos Roosvals. 18 Maj skickades våra färdiga kataloger till utlandet. 14 Juni utkom i Svenska Dagbladet en artikel under rubriken "Det Hallwylska katalogarbetet" skrifven af Fil. Doktor Karl Asplund. Öfver denna artikeln voro vi glada emedan allmänheten nu får ett begrepp om arbetet. 18 Juni reste jag med Syster Sonja, Pettersson och Andersson samt åtföljd af Ellen och Johnny Roosval, hvilka jag bjudit med, till Schweiz. Denna gång var jag endast där för att lägga in mattor och ställa upp stolpar med snören på slottet ty jag måste rädda de gamla golfven; jag hade nämligen på Nyåret fått ett urklipp från Argus öfver Schweiz där det stod att 7000 personer utom alla skolor och föreningar besökt slottet under år 1927. Då tänkte jag på golfven att de måste skyddas, som jag icke litade på folket där, reste jag själf dit och tog Andersson med, som öfvervakade inläggningen af mattorna. Vi bodde i Zürich i Baur au Lac under tiden och roade oss så godt vi kunde, se syster Sonjas reseanteckningar. Några dagar efter vår ankomst kom äfven Rolf de Maré från [illegible] och hade vi det mycket trefligt tillsammans, den 1 Juli återvände Rolf till Frankrike och den 2 Juli Roosvals till Sverige per flygmaskin. Ellen var icke glad öfver att flyga men Johnny ville det, men så blef hon grundligt sjuk mellan Stuttgard och Malmö. Vi återvände 10 Juli [illegible] men jag hade ingen lust att resa vidare, stannade endast från 11–14 Juli i Hälsingborg.

X

XXIX II

Bråket med underskrifter och Kronprinsens bjudning, samt hans underskrifter. 17 Mars kl 4:30 på te hos Kronprinsen. Skrifva något om bråket med Jonny och Woanes underskrifter, se efter om jag skrifvit något till hvad jag använde mina fattiga 11 millioner,

där vi voro tillsammans med Fru Erika Geijer f. Linzow och dennes man. 14 Juli i Hälsingborg sammanträffade vi med min 83 åriga kusin Anne-Marie Kempe som bor i Bergen och är Oberin i ett Frauenstift, hon är ovanligt kry för sin ålder och springer som en 20 åring. Hon följde med oss till Helsingborg där hon stannade till 10 Augusti, då syster följde henne till Malmö och hon med färjan återvände öfver Sassnitz till Bergen. Så kom Ellen Roosval med sin hund Bubbi på några dagar, hon for vidare i bil till Kalmar och därifrån med båt till Gotland. Efter henne [illegible] Ebba von Eckermann med sin sondotter Eva på ett par dagar, så herr och fru Sjöberg, därefter Professor Jacobeus med fru 1 son och 2 döttrar, de stannade 3 dagar och gjorde under den tiden flera utflykter i egen bil, i hvilken de reste landet rundt, de voro ovanligt trefliga och enkla af sig. Äfven fröknarna Westman och Berglöf voro hos oss och stannade till några dagar innan vi lämnade Helsingborg. Nu sitta vi åter och arbeta hela dagarna på katalogen. Det går framåt fast långsamt (går det), men det kan icke gå fortare om det skall göras ordentligt. Den 11 September kom Rolf åter för att se några [illegible] Stockholm ty hans har på [illegible] hit sina dyrbara Spanska Objekter som blefvo utställda därstädes.

X 20 Augusti lämnade vi Helsingborg och kommo 21 Augusti till Stockholm. Erik von Geijer har Irma och Margit följt till Lausanne där han skall lära sig franska språket, han var förtviflad att lämna hemmet ty han vill hellre sitta på Vegeholm. Dessa dagarna har det stått i tidningarna att Nordiska Museet har börjat samla Kontorsföremål, Möbler och hvad de kunna få. Jag har redan för 3 år sedan börjat med alla kontorsböcker [illegible] samt Möbler som finns här. 27 November fick jag en inbjudan att öfvervara en sammankomst af personer intresserade för äldre kinesisk Konst den 30 November i Nationalmuseum kl 8.30 e.m. Äfven H.K.H. Kronprinsen hade lofvat infinna sig. Det var en af Professor Sirén ordnad utställning af äldre kinesisk skulptur. Jag gick naturligtvis dit och var det mycket intressanta saker jag fick se. Kronprinsen och några af de andra herrarna höllo korta föredrag. Ingeniör Orvar Karlbeck återvände på hösten till Kina, när han återkommer är obestämt, i alla fall bad jag honom om han så kan att skaffa mig några kinesiska speglar till. Öfver Julen voro Geijers som vanligt hos mig, Erik fick komma hem öfver helgen, kommo den 22 och stannade till den 25, men återvände den 14 Januari till Lausanne. Geijers äro bra snälla som hvarje år för min skull komma hit öfver Julen ty ett nöje kan det icke vara för dem. Annandagen återvände de till Vegeholm emedan de nyårsafton skulle hafva en stor bal, utomdess tillbragte Prins Gustaf Adolf 1 vecka hos dem, han jagade mycket och var bjuden på egendomarna i grannskapet. Syster Sonja var öfver Julen hos föräldrarne i Trenäs men återkom samma dag som Geijers lämnade Stockholm. Roosvals voro Julafton och Juldagen hos mig. Eckermanns med Harry på Edeby en egendom som tillhört Wilhelm v. E:s föräldrar och som nu öfvertagits af hans son Harry sedan denna måste sälja Sjuene. Nyårsafton läste Syster predikan för mig, så kommo Roosvals, åto gröt, smälte bly och afvaktade det nya året tillsammans med oss.

1929

Året började som vanligt med katalogarbete. Gymnastik, den 15 januari kommo Irma och Margit till Stockholm för att stanna dessutom den 9 februari här. De bodde hos mig, ovo nästa hvarje dag borta, men ändock mötte jag dagligen af deras visiter hos mig, och nu sedan de rest, tycka fester och jag att det är så tomt efter dem. För några veckor sedan kom genom firman Bonniers filial i New-York en förfrågan från Metropolitan Museum i New-York om de kunde få köpa vår katalog. Jag svarade, att de direkt skulle vända sig till oss. Till följd af denna förfrågan har jag tillsatt, att alla broschyrer, som innehålla samlingarna, trycka ett återtryck på fjärdedelsexemplar. Så nu se om Museet i New-York kommer att vända sig direkt till oss, i så fall skall det få samlingsexemplarna som förut. F. 23 januari sjuknade jag i influensa och var rätt dålig. Professor Tolstoi, som nu är min husläkare, har dagligen varit hos mig och kört på mina lungor. Även Irma, Margit och Ester Lenja hafva haft var sina sjukdomar, som Lenja och Ester hunno tillfrisknade. Efter några veckor fick jag ett återfall och är ännu icke riktigt återställd, ty krafterna vilja icke återkomma, jag känner mig som om jag på dessa två månader förlorat 10 år. Den 18 mars var jag inbjuden af Prof. Gunnar Andersson att åhöra ett möte, hållet i Det Svenska Samlingsmuseet (Nobel), och kom för första gången sedan 23 januari ut från huset. På eftermiddagen var jag hos frisören och sedan hos fotografen, men dagen efter var jag sängliggande igen. Jag vet icke om jag skall återfå mina krafter, sådana de voro före sjukdomen. Vi hoppas på bättre på våren och emot sommaren och hälsan. Med katalogen har det gått långsamt men stadigt framåt. En gång i framtiden kommer folk noga att säga, att det var Rosenstand och Littbarski, som verkat med att få inte skulle jag gärna gamna göra något om dagen. Till exempel hvilket bråd var det sista jag begärde, att den svenska donatorernas lista skulle vidare så, att fyndorten af några saker tillkom. Detta är ju en helt naturlig sak, när man får förfrågan från Metropolitan Museum i stället för mig, de icke veta den vara värdefulle, hade de naturligtvis aldrig velat köpa den. Numismatiskt sjunker i värde. Så är det också med mina så förtjänstfulla förlöpligade underskrifter. Redan nu är det intressant att se, huru antikvitéterna stigit i värde, till exempel en silfverbägare, som jag på 1880-1890-talet betalade med 70-75 kr, kan icke nu erhållas under 200 kr, och än är det nästan med alltings. Början af januari reste Jonny Rosen till Amerika för att vid Nobelfesten hålla föredrag. Ellen följde inte med, emedan hon ville vara ensam, och så är hon därnere, och hade hon sjukdomen där, hade det gått för henne så långt borta från oss alla. Ellen har emellertid haft sin Rolf de Maré stort nöje här som annars är trött i Paris. Han skall ordna nöjesafdelningen på Utställningen, som måste vår skall öppnas här, jag hoppas att han inte får allt för mycket obehag af denna befattning. Den 3 maj reser Ellen till Rolf i Paris,

01/3)

Som jag stod där och såg på, huru Andersson arbetade, kom Herr Frei med Doktor Violet till mig och började tala om, att Professor Lehman hade fått ~~sig~~ reda på, vilka personer flera af porträtten ~~som de~~ förestälde, och att han ville hänga om tavlorna på långväggen. Jag sorrade bara helt kort; att det kommer icke i fråga, på skyltarna kan man se, vilka de föreställa. Lehman själf har redan förut talat om saken, men han var nog arg, ty han vände sig icke vidare och var rent af ohöflig, men bord bryr jag mig om det. Sedan voro vi 5 gånger i Hallwyl. Två ggr af besöken berättade Herr Hämmerman, ägaren af Brestenberg, att han förlofvat sig. Besök hade Jag af Blanca Ritz / von Wirth-Rhätz med man, Irma von Mülinen, förlofvad med ~~sin~~ en kusin, Major Hans och Ester Frick f. von Mülinen och så Albert von Mülinen, som bo i Baden, med fru, hvilka voro vi en dag till middag. I Bern var jag 3 gånger, träffade där Herr Adalbert von Fischer och Fröken. Var även i Stadsarkivet och besökte Hallwylarkivet. Herrarna Chivdere med flera vände sig icke då, kunna icke mera klä mig så pengar. Jag var ~~var~~ nöjd ~~var jag~~, ty jag har aldrig väntat mig något annat. Se hyfter Sonjas ritningar.

XXXI

När Jonny Roosval inträffar den 14de Maj, sedermera återvända Ellen och Jonny till Sverige.
I Augusti skall Rolf återkomma och bo på Roosvals vinterställe Alnäs på Djurgården för att börja med förberedelserna till utställningen i Stockholm 1930. Som vi i dessa dagar haft en kall 1 Maj med snöväder, tänkte jag på de vackra 1 Maj dagar jag minnes från min ungdom och ända till början af 1880-talet då Kungen red då med sin svit i full gala och efter honom åkte Drottningen och de ... Damerna vara ... Hur firas den 1 Maj nu för tiden? ... kommunister och deras anhang med barn ut till Ladugårdsgärdet, bärande ... flaggor och hålla där uppviglande tal, så förändra sig tiderna. Nordiska Museets vänner kallade mig till årsmöte den 25 Maj kl. 3 e.m. i Hazeliushuset å Skansen, tyvärr kunde jag ej gå dit, ty jag vågade ej gå ut i den kalla, isiga luften, då jag suttit inne hela vintern.

I Tåget färdades Storgatan fram till dåvarande Skogsinstitutet, nuvarande armé- och marinmuseet och kring Djurgården, Strandvägen fanns då ännu ej.

ett af följande grupper som innehålla samlingarna trycka ett särtryck af taflor, asiatisk keramik och kinesiska småbronser hvardera på 100 exemplar, samt ... hvardera på 90 exemplar.

Den 19de Maj på Tingstidagen kom Geologen Friherre Professor Gerhard De Geer med en mängd kartor för att visa mig och syster experiments i Schweiz och det öfriga Europa, han satt och förklarade allt från kl. 2–5. På Lördagen den 1 Juni ringde han och frågade om vi ville komma dagen därpå, söndagen den 2 Juni kl. 2 till honom och bese hans institut. Vi voro mycket glada öfver hans vänlighet, och detta besök räckte öfver 3 timmar. Hans hustru ..., som är mycket intresserad och kunnig i Geologi är hans trogna följeslagarinna och medarbetare på alla hans expeditioner och undersökningar.

Kandidat Wandelin var för några dagar sedan på Nationalmuseet, och där fick han se namnskyltar under hvarje tafla, således en kopia af våra, de hafva kommit dit nyligen.

1)
17 Juni reste jag till Schweiz med syster Sonja, Pettersson och Andersson denna gång utan några af barnen. Vi foro som förra året öfver Hamburg och Frankfurt till Basel. I Hamburg stannade vi till den 19de kl. 9 e.m., där vi voro tillsammans med Fru Haye och hennes man. I Hamburg önskade syster att se museet för Kunst und Gewerbe, jag var ej hågad att gå dit, ty jag har tyvärr förlorat all lust för besök på museer. I Hotellet förklarade man, att det ej var

2) den dagen
oftast mer lyster, som annars inte är så lägad för museibesök, gälle att vi under dessa
dagar skulle göra ett första besök. Vi foro dit, och då var det verkligen oftast. När vi vandrat genom åtskilliga rum,
sade Lyster: "Nu skall Professorn få tala om sina saker och göra ett besök." Jag svarade, att jag aldrig förr gjort bättre bekantskap
än med museichef, (på Museet) men Lyster envisades och påstod att Johnny Roosval var en god vän till honom.
Jag trodde mig om att Lyster skämtade, men så var det ej. Professor Hans Hildebrand Under loppet av samtalet berättade han,
att han är god vän med Johnny, och att Johnny är Chef för Stockholms museet. Jag sade Lyster,
att det är bra jag alltid säger. Lyster började då förklara, att det icke var en Professor Hans
då
Hildebrand som var chef för museet, utan en Professor Hans Hildebrand. Jag förklarade för honom,
att det var två olika personer, men Lyster envisades och sade: "Jo vi vill så gärna
se den gamle Museumsprofessorn igen." Vi foro därför till Museum, och då vi kommo dit,
fann vi att Professorn var på resa till Basel, där vi beslöto besöka Konsthalle
och Historisches Museum för att se några utställningar. Vi fingo sedan
till Zürich, där vi på Bauer au Lac åtnjöto särskilt välordnade rum. Mellan Basel och Zürich fick
jag ett migränanfall. Den 22 juni till Landesmuseum, där Lyster och jag blevo alldeles
från oss (av målningarna) för att vi sågo dem vara
22 juni i Hallwyl. 23 juni Kom Wiener Rätt p.v. Veijo Sahlstedt
med man till middag. Samt var Mulinen från Bern, Stenhade Herr och fru Lee.
24 juni middag Major Hans och Ester Fuchs, Mulinen, de stannade och voro med en hemmastund
30 juni kommo Albert von Mülinen med fru och stannade några timmar. 1 juli foro vi till Hallwyl,
i Rupperswil berättade Nagy Hausermann att hon förovrigt
Då kvällen till middag hos Albert von Mülinen i Baden. 2 juli Med Hans
fruar hälsa Fuchs
Bernerhof, där jag träffade Herr Adalbert von Fischer. På sedan till en del platser, som jag
icke sett så länge, för Lysters researrangemang. Åto middag med Hans och Mülinen och Fuchs samt återvände
till Zürich. Till Hallwyl och på eftermiddagen till Zofingen. Hade kaffe
och Professor Hans Hildebrand kom ut till oss. Till Herr Hammans med Hans och Mülinen, voro i
Historiska Museum, förevisade oss där på eftermiddagen. Åto middag
Zürich och det trefliga Bauer au Lac, reste direkt över Basel, Frankfurt, Berlin och till Hildesborg,
dit vi kommo den 10 juli på kvällen. På Hildesborg gjorde vi som vanligt, gjorde mina vanliga visiter,
och hyrde automobiler
och hyrde automobiler i Hamburg och Lund, båda väl sedda med varma omdömen. Besökte
som alltid, först Kandidat Claudelius, som stannade 1 vecka, Herr och fru Friberg under, Fru Baltzer och dottern några dagar,
Byråchefen Öhlin med fru 2 dagar, Rolf de Maré 3 dagar, min dotter Ebbe 1 vecka, fröknarna Wettmen och Berglöf under
samt Professor Tarchanoff med fru och två döttrar 3 dagar. 16 augusti lämnade vi Hildesborg och kommo den
19 augusti till Stockholm. Jag är så glad att vara i Stockholm igen, ty jag trefs bäst bland mitt folk och med mitt folk.
Så har veckorna gått till min födelsedag kom. Jag var så ledig, att tidningarna skulle skriva mycket,
ty jag tycker icke om sådant, till mitt lyckas var tvenne söta flickor ute och vandrade. Herr Hammann
om, hem han skulle göra för att få tidningarna att tiga, och med stor glädje mottog jag vänliga
att uppfylla min önskan, för vilket jag är dem så tacksam. Den andra var fröken Ellen Ek
på morgonen till Kusten. Kl 10 — Det var ett storartat tillfälle och åtnjöt 5½.
Så en härlig seglats, kaffe och några berättelser samt hem och fru Hammann till middag
mina

5)
Stockholm, och dessa stannade till omkring kl 11, vi voro 18 personer. Nu känner jag mig så nöjd och
tacksam att ha allt detta bakom mig. Endast några ord vill jag skriva, — att jag är bekant
sitt berg och Rosendal, som säga till om något här Hjärtén den ena eller den andra (som skall komma) på besök efter
hvad vi göra, jag vill icke heller mina råd, ty ju längre jag lever, vill jag skola betänka och mitt folk själf.
För övrigt äro Dalés egenheter och egenkära, men mycket värda för sina områden. Jag tycker, att när
jag samlar allt och betalar allt, så skall det gå som jag vill, så länge jag kan vara med, för
övrigt vet mitt folk, hvad allt skall ordnas.

6) För någon tid sedan fick jag till min stora förvåning höra, att man vid donationer och pensioner
började att med samma system, som jag genomfört, nämligen att årligen lägga en viss del
av räntan till kapitalet, så att (kapitalet) påföljande kan förökas med hälften av (denna värdeökning).
Var jag kommer med något som inte alla göra, får jag till svar, att så gör ingen. Jag svarar
alltid: "Jag bryr mig icke om, hvad andra göra, jag gör som jag vill." Så har det gått många gånger,
och särskilt med förmånsrätt sak. Ingen vet, hvilken oförsynt det framkallade bland herrarna,
ingenjör Karlbeck träffade jag för några dagar sedan; han har nyligen kommit tillbaka från
Kina, där han uppehållit sig något över ett år. Då han sista gång jag hälsade honom, frågade jag: "Har Ingenjören haft några skolor att
sköta?" "Nej jag tycker inte." Han sade därvid, att det var ett storartat tillfälle att åtnjuta det
atlantiska
Jag blef icke
aldrig.

7) Lördagen den 2 November var jag på lunch hos Fyrkoherde Ahlgren, det var (den 2 November förr förr) af
Tyska Kyrkan i Stockholm, och jag var då andra av församlingens äldste. Det hölls, för att jämna,
naturligtvis pro forma, (förra året) som sådan. Den har med åren utvecklat sig till en av Stockholms
med många medlemmar, utgjorda av tyska herrar. Nästan all välgörenhet i församlingen
arbetar om i föreningen
sker samma.

8) Ingenjör Oscar Karlbeck har under slutet av November och början av December
och fått
och rätt många goda förslag, som de gjort
beträffande
förmål, landskap m.m., så nu hoppas jag att denna
ett samhandträde i
Katalogen blir full värdig. Den 17 December hade Tyska Klubben
lokaler. Professor F. Lessing från Berlin ett föredrag om den kinesiska teatern. Jag blef bjuden
och fick tage Lyster Sonja med mig, det hela var mycket stiligt arrangerat. Vi voro högst 50 personer, däribland
Kronprinsen och Kronprinsessan. Vi fingo en kopp te med smörgås, och omkring kl 13 30 voro vi åter hemma.
Över julen voro flickorna som vanligt hos mig, de kom den 22 dec och återvände den 26 med kvällståget. De kunde
icke stanna längre emedan de väntade en vän ungdomsvän och efter nyåret åter Fina Gustaf Adolf skulle komma
åsamt fröken Ellen vecka
och stanna till Stockholm för att jag och jag på det gästfria Wegelius Lyster. Sonja var som vanligt

hos sina föräldrar. Vi reste samma dag som Fejers kommo och återkom, när de lämnade Stockholm. Roosvals
voro julafton och juldagen hos mig, tillsammans på Ideby hos Harry och Ulla. Nyårsaftonen åto vi
vanligt prediken för mig. Sedan kommo Roosvals till oss på gröt, smörgås, och åkte det nya året tillsammans.
I min ungdom brydde sig ingen om nyårsaftonen, det var en kväll som alla andra. Nu
är det som i utlandet, julstjärnat, klockringning från kyrktornen och festtrohet, som på gatorna
för våra ögon än i utlandet. Mätten allt hvad som fordras i Sverige, antingen så göres
det med öfverdrift.

1930

Året började som vanligt med kösterbakelse och gymnastik. Irma och Margit kommo den 18 januari till mig
och stannade till den 6 Februari. Margit skulle som vanligt roa sig litet och brackade en mängd bilar.
Margit bad mig att få bjuda hit sitt kösteri, som sedan flera år varit på Regeholms under hela nyårsveckan.
Jag ville icke säga nej, och de kommo den 26 december. Trots fuktig stöff hade ingen annan dag
ledig än den tyckte barnen att vara i Mala största delen af veckan. Jag var bjuden på alla möjliga
förfallige tillställningar men hade sagt nej. Jag är för gammal, och dessutom rädda oss för att få kallt väder och är jag rädd för
förkylningar. Om en vecka kommer Margit åter hit och stannar till början af Mars för att fortsätta att
roa sig. Jag har intet vidare besvär af hennes vistande här, ty nu för tiden kunna de unga flickorna
göra hvad de vilja, hvarken föräldrar eller andra blanda sig i deras göranden. Så hafva tiderna
så småningom förändrat sig från den ena åldersklassen till den andra. Nu löpfriden så åtminstone
bibehorna ha fått sedan under sin ungdomstid, därför gifta de sig så allmänt numera betydligt
senare. För 60-70 år sedan var en flicka på 23-25 år för gammalt gå på bälet, nu utnämnas gummor
i 60-årsåldern. gladligen